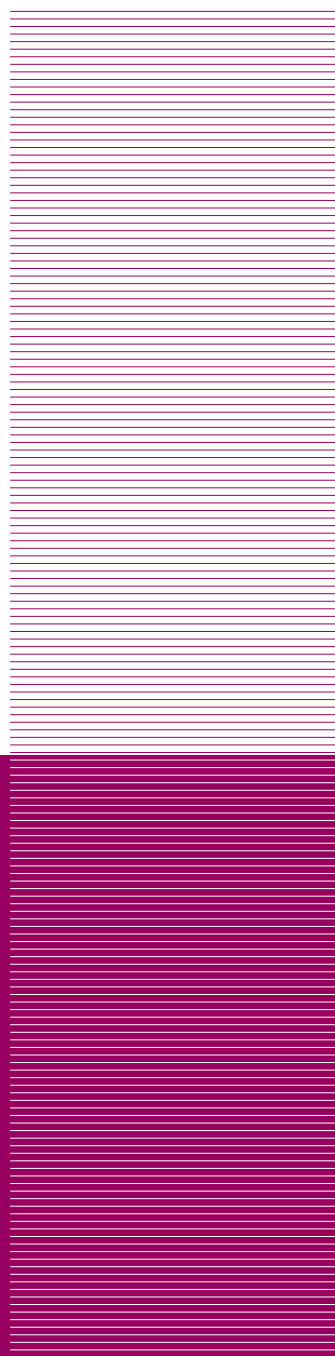

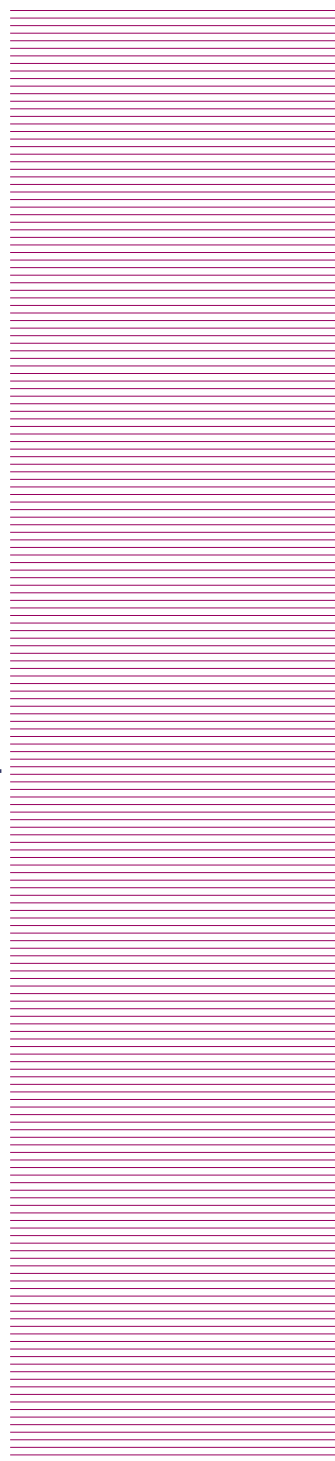
Jaaroverzicht 2012

Financial Intelligence Unit-Nederland

Jaaroverzicht 2012

Financial Intelligence Unit-Nederland

Inhoud

Voorwoord	7
0 Managementsamenvatting	11
1 Ontwikkelingen van de FIU-Nederland	15
1.1 Wettelijke taken: ontvangen, analyseren en verspreiden	15
1.2 Positionering van de FIU-Nederland binnen het politiebestedel	16
1.3 IT-ontwikkelingen	16
1.3.1 Doorontwikkeling GoAML	17
1.3.2 Rapportage en analyse-tool	17
1.3.3 'Red flag'-systematiek	17
1.3.4 Nieuw dossierformat	17
1.4 Inventarisatie relevante aanvullende informatiesystemen	17
1.5 Onderzoek meer zicht op gebruik FIU-informatie	17
2 Samenwerking met melders en toezichthouders	21
2.1 Melders	21
2.1.1 Voorlichting en communicatie	22
2.1.2 Douane	22
2.1.3 Werkgroep creditcards	22
2.2 Toezichthouders	22
3 Samenwerking met opsporing	26
3.1 Relatiedag opsporing	26
3.2 Bijdrage aan het Rapport Nationaal Dreigingsbeeld 2012	26
3.3 Onderzoeken op initiatief van de FIU-Nederland	26
3.4 Bijdragen aan onderzoeken en projecten	27
3.4.1 Project Niet-melders	27
3.4.2 Project The Wall	27
3.4.3 Opsporingsonderzoek mensenhandel	27
3.5 Delen van intelligence	28
3.5.1 FIOD	28
3.5.2 Fiet FinEc	28
3.5.3 iCOV	29
3.5.4 Deelname fraude-trendwatchingproject	29
3.5.5 Matching met politiegegevens uit voorfase opsporingsonderzoek	29
3.5.6 Automatische matching subjectlijsten	29
4 Financiering van terrorisme en proliferatie	33
4.1 Financiering van terrorisme	33
4.1.1 Terrorismefinancieringsplatform met de NVB	33
4.2 Proliferatiefinanciering	34
5 Caribisch Nederland	37
5.1 GoAML	37
5.2 Relatiedagen WWFT-BES	37
5.3 Bankenoverleg	37
5.4 Trainingen	37
5.5 Meldingen	37
5.6 Ketenpartners en de investering in integrale samenwerking	38
5.6.1 Toezichthouders Caribisch Nederland	38

5.6.2	Openbaar Ministerie	38
5.6.3	Koninklijke Marechaussee	38
5.6.4	Douane Caribisch Nederland	38
6	Internationale samenwerking	41
6.1	EU-samenwerking	41
6.1.1	FIU.net	41
6.1.2	EU FIU Platform	41
6.2	Egmont Group	41
6.3	FATF	41
6.3.1	FATF-Project Legal Professions	41
6.3.2	FATF-project Diamonds and precious stones	42
6.4	Samenwerking met andere internationale partners	42
6.4.1	Samenwerkingsproject FIU-Denemarken	42
6.4.2	Samenwerking met FIU-Zweden	42
6.4.3	Afpakken in het buitenland	42
6.5	Operationele intelligence-uitwisseling internationaal	43
7	FIU-Nederland in kengetallen	46
7.1	Totaalcijfers	47
7.1.1	Ongebruikelijke transacties	47
7.1.2	Ongebruikelijke transacties per politieregio	50
7.1.3	Verdachte transacties	52
7.1.4	Doormeldredenen verdachte transacties	53
7.1.5	Dossiers per politieregio	54
7.1.6	Verdachte transacties per sector	55
7.1.7	Verdachte transacties per politieregio	56
7.1.8	Ingediende LOvJ-verzoeken	58
7.1.9	Bedragen verdachte transacties	59
7.2	Kengetallen money transfers	59
7.2.1	Aantallen ongebruikelijke en verdachte money transfers	60
7.2.2	Betrokken bedragen uitgevoerde verdachte money transfers	61
7.2.3	Doormeldreden verdachte money transfers	62
7.2.4	Geldstromen ongebruikelijke en verdachte money transfers	62
7.3	Kengetallen niet-money transfers	64
7.3.1	Ongebruikelijke en verdachte niet-money transfers	64
7.3.2	Traditionele melders	66
7.3.3	Handelaren	73
7.3.4	Vrije beroepsbeoefenaars	74
7.3.5	Overheid	76
8	Casuïstiek	81
	Bijlage I Lijst met belangrijke afkortingen	86

Voorwoord

Het jaar 2012 was een belangrijk en productief jaar voor de FIU-Nederland. De organisatie heeft wederom een significante bijdrage kunnen leveren aan diverse succesvolle opsporingsonderzoeken, door de levering van verdachte-transactie-informatie en vaak ook aanvullende analyses en relevante inzichten. De transacties die in 2012 verdacht zijn verklaard vertegenwoordigen een waarde van 680 miljoen euro^{1/} en wederom is gebleken dat de FIU-Nederland beschikt over waardevolle transactie-informatie over uiteenlopende criminaliteitsvormen. Sprekende voorbeelden van de bijdragen aan de opsporing door de FIU-Nederland vindt u net als vorig jaar in het laatste hoofdstuk (casuïstiek).

Enkele opvallende zaken zijn aan de orde. Het totaal aantal gemelde transacties is toegenomen. De banken, traditioneel de grootste melders, lijken echter voor het tweede opeenvolgende jaar minder meldingen bij de FIU-Nederland te doen. Een lager percentage van deze meldingen is doorgemeld aan de opsporing en het bedrag dat ermee gemoeid is, is sterk gedaald. Deze ontwikkeling wordt in hoofdstuk 7.3.2.1 nader geduid en op dit moment samen met de banken en de toezichthouder verder onderzocht.

In zijn algemeenheid is het aantal doormeldingen van verdachte transacties (VT's) ten opzichte van het voorgaande jaar nagenoeg gelijk gebleven. Om haar onderzoekscapaciteit optimaal te benutten heeft de FIU-Nederland in 2012 bewust gekozen invulling te geven aan meer complexe analyses en onderzoeken van haar data, teneinde beter bruikbare informatie en inlichtingen voor opsporingspartners te leveren. De ratio van deze keuze is erin gelegen dat ik meer waarde hecht aan het opleveren van verdachte transacties die aansluiten bij door de opsporing gestelde prioriteiten of door de opsporing gestelde vragen, dan aan het opleveren van veel VT's. De keuze is gemaakt voor kwaliteit boven kwantiteit. Dit betekent wel dat meldingen die doorgaans werden doorgemeld aan de hand van automatische VROS-matches, qua aantallen sterk zijn afgenomen.

In het afgelopen jaar heeft de FIU-Nederland nog geen beschikking gehad over een rapportage en analysetool (R&A-tool). De analyses die zij desalniettemin heeft uitgevoerd, waren daardoor in het geheel arbeidsintensiever. Ook vergt de verbetering en doorontwikkeling van het bedrijfsprocessen-systeem GoAML capaciteit. Gezien de begrenzing aan haar formatie zal de FIU-Nederland in elk geval keuzes moeten blijven maken ten aanzien van de wijze waarop zij haar data onderzoekt. De R&A-tool die in de loop van 2013 opgeleverd moet worden zal een aantal bewerkingen efficiënter maken en de FIU-onderzoekers beter in staat stellen om de meest relevante/risicovolle transacties te selecteren voor verder onderzoek.

De FIU-Nederland heeft naast de oplevering van mooie operationele resultaten belangrijke stappen gezet om de samenwerking met diverse nationale en internationale netwerk- en ketenpartners verder te verbeteren en uit te breiden. Deze samenwerking is van belang om voortdurend de kwaliteit en effectiviteit van FIU-intelligence te verhogen.

Ten aanzien van de organisatie zelf zijn er ook belangrijke ontwikkelingen geweest. Zo is de komst van de Nationale politie als aanleiding genomen om de governance en bestuurlijke positionering van de FIU-Nederland binnen het politiebestedel te vereenvoudigen en verbeteren, overeenkomstig de aanbevelingen van de Financial Action Task Force (FATF). In overleg met de belangrijkste bestuurlijke partners zijn significante stappen gezet in dit traject. Het eindresultaat zal zijn dat de FIU-Nederland vanaf 2013 als een duidelijk herkenbare, zelfstandige en onafhankelijke entiteit zal functioneren die beheersmatig binnen het bestel van de Nationale politie is ondergebracht.

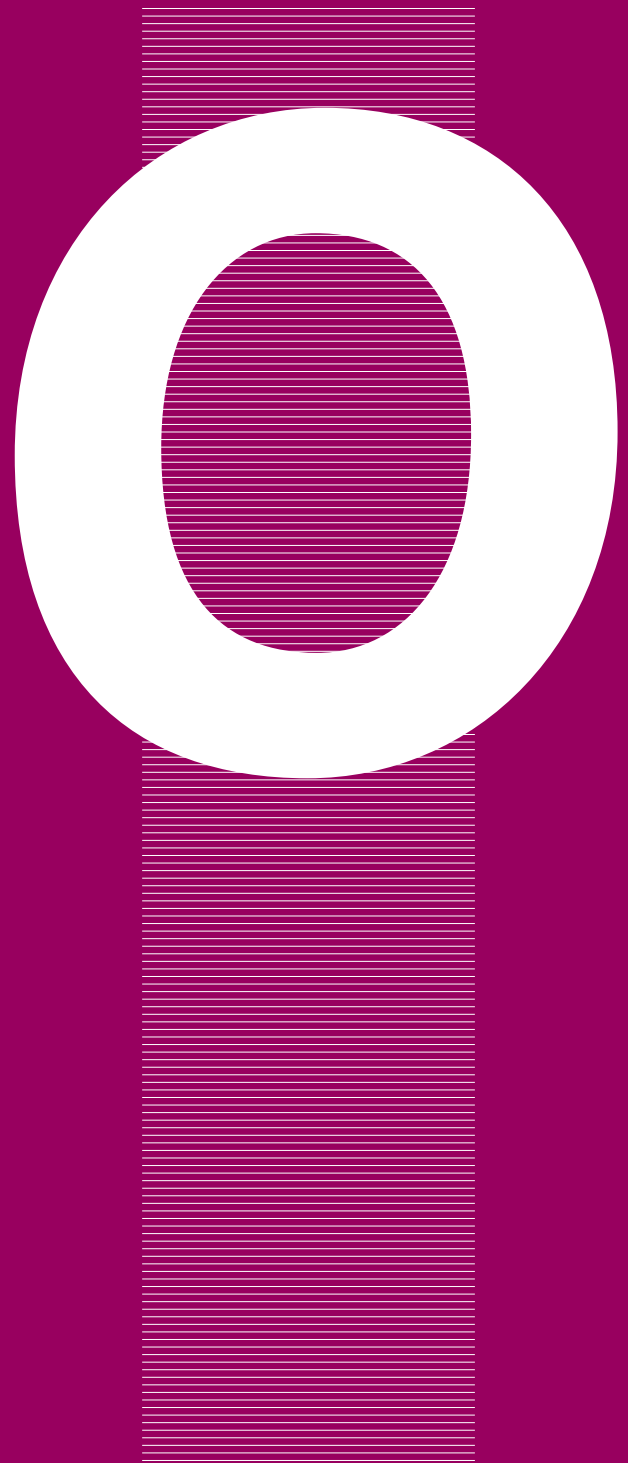
^{1/} 680 miljoen euro is het totaal bedrag van het aantal verdachte transacties (VT's) dat in 2012 ter beschikking is gesteld aan de opsporing. Nader onderzoek kan uitwijzen welk deel hiervan 'af te pakken' is.

De goede resultaten in het afgelopen jaar laten onverlet dat de prestaties van de FIU-Nederland verder verbeterd kunnen worden. Het is mijn ambitie om de FIU-Nederland een blijvende factor van betekenis te laten zijn in het bestrijden en voorkomen van witwassen en financieren van terrorisme. Het presterend vermogen van de FIU-Nederland wordt momenteel echter aanzienlijk gelimiteerd door de beperkte formatie, zoals ik in het voorwoord van het vorige jaaroverzicht reeds stelde. Niettemin zullen wij ook de komende jaren streven om onze prestaties te verhogen, onze dienstverlening verder te professionaliseren en in te spelen op de verwachtingen en wensen van onze partners.

De FIU-Nederland zet zich vol in om haar toegevoegde waarde voor samenleving en publieke en private partners zo groot mogelijk te maken. Naar ik hoop maakt dit jaaroverzicht dat zichtbaar.

Hennie Verbeek-Kusters EMPM, 10 mei 2013

Hoofd FIU-Nederland

o Managementsamenvatting

In 2012 heeft de FIU-Nederland een aantal belangrijke ontwikkelingen doorgemaakt in zowel haar primaire als secundaire processen. Zo is de invoering van de Nationale politie door FIU-Nederland aangegrepen om de bestuurlijke positie van FIU-Nederland minder complex in te regelen en haar onafhankelijkheid te versterken, overeenkomstig de aanbevelingen van het FATF-evaluatierapport uit 2011. De FIU-Nederland zal in de nieuwe wettelijke situatie vanaf 2013 als een duidelijk herkenbare, zelfstandige en onafhankelijke entiteit functioneren, die beheersmatig binnen het bestel van de Nationale politie is ondergebracht.

Net als voor eerdere jaren zijn voor 2012 de kengetallen geproduceerd. Het aantal ongebruikelijke transacties (OT's) is ten opzichte van 2011 gestegen met 25 procent. Deze stijging betreft grotendeels money transfers. Het aantal meldende instellingen is afgelopen jaar wederom licht toegenomen, met name in de vrije beroepsgroepen. Het aantal verdachte transacties (VT's) is licht gestegen en vertegenwoordigt een waarde van ruim 680 miljoen euro^{2/}. De details betreffende de kengetallen staan uitgebreid beschreven in hoofdstuk 7. De volgende opvallende zaken kunnen alvast worden uitgelicht:

- Forse afname OT's en VT's gemeld door Holland Casino als gevolg van wijzigingen in het meldbeleid;
- Sterke daling van het aantal meldingen (gelieerd aan stortingen op rekening en girale overboekingen) afkomstig van banken;
- Risico's ten aanzien van subagenten van wisselinstellingen manifesteren zich opnieuw in 2012;
- Sterke toename van het aantal meldingen prepaidcards door toegenomen gebruik en beter inzicht van de risico's bij melders. Ruim de helft van de VT's afkomstig van wisselinstellingen heeft betrekking op deze prepaidcards;
- Sterke stijging van het aantal doormeldingen op CJIB en BOOM door betere samenwerking.

De FIU-Nederland heeft afgelopen jaar ook weer nauw samengewerkt met de diverse opsporingsautoriteiten. Met eigen onderzoek heeft de FIU-Nederland bijgedragen aan opsporingsonderzoeken en projecten betreffende onder meer liquidaties, fraude, verdovende middelen en voortvluchtige criminelen. Voor een opsporingsonderzoek naar mensenhandel is een netwerk met geldstromen naar Hongarije inzichtelijk gemaakt. Deze informatie is gedeeld met opsporingspartners, FIU-Hongarije en een aantal meldende instellingen zodat zij hun compliance regelingen hier op af kunnen stemmen. Dit is een goed voorbeeld van een succesvolle ketenbenadering.

Binnen het project Niet-Melders heeft de FIU-Nederland meegewerkt aan het verbeteren van het naleefgedrag van de regels van de Wwft. Verder zijn er verschillende stappen gezet om de FIU-informatie beter en breder te delen. De FIU-Nederland heeft tijdens de Relatiedag voor de opsporing de bruikbaarheid van FIU-informatie verder onder de aandacht gebracht. Het team specialistische expertise van de Nationale Recherche heeft samen met de FIU-Nederland het Nationale Criminaliteitsbeeld Analyse (CBA) Witwassen 2012 (onderdeel van het Nationaal Dreigingsbeeld 2012) opgesteld.

Ook in 2012 heeft de FIU-Nederland op operationeel niveau met FIU's wereldwijd samengewerkt en informatie uitgewisseld. Op beleidsmatig terrein heeft de FIU-Nederland in 2012 geïnvesteerd in internationale samenwerking, onder andere door actieve deelname aan de diverse internationale samenwerkingsverbanden en gremia, te weten het EU FIU Platform, FIU.net, de Egmont Group en de FATF. De FIU-Nederland heeft met eigen onderzoek onder andere bijgedragen aan projecten van de FATF over witwasrisico's bij juridische beroepen en dergelijke risico's binnen de Nederlandse diamanthandel. Er is apart samengewerkt in projecten met de FIU-Denemarken en de FIU-Zweden.

^{2/}

680 miljoen euro is het totaal bedrag van het aantal verdachte transacties (VT's) dat in 2012 ter beschikking is gesteld aan de opsporing. Nader onderzoek kan uitwijzen welk deel hiervan 'af te pakken' is.

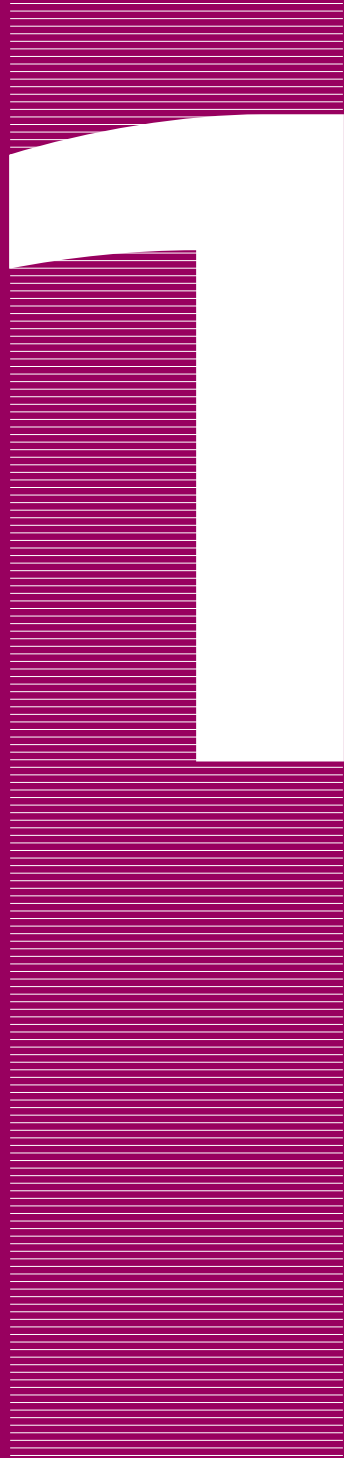
In het verlengde van het brede project Afpakken van het Openbaar Ministerie is door de FIU-Nederland samen met de unit Buitenland van het KLPD het project Afpakken in het buitenland gestart. Binnen dit project vindt onder meer gezamenlijk onderzoek plaats met de FIU-Colombia.

Het Team Contraterrorisme & proliferatiefinanciering is in 2012 direct betrokken geweest bij meerdere (inter)nationale contraterrorisme-onderzoeken en heeft analyses uitgevoerd op lopende en afgesloten onderzoeken. Dit heeft in 2012 onder andere geleid tot het uitgeven van 37 signaal-documenten voor opsporings- en inlichtingendiensten en de ontwikkeling van een nieuw risicoprofiel voor geldstromen die mogelijk gerelateerd zijn aan terrorisme. In 2012 zijn er geen specifieke meldingen met betrekking tot proliferatiefinanciering bij de FIU-Nederland binnengekomen. Desondanks heeft de FIU-Nederland in een aantal gevallen op basis van eigen onderzoek transactie-informatie aan de unit Contraproliferatie van de AIVD verstrekt. Het team heeft verder wederom actief deelgenomen aan diverse nationale en internationale samenwerkingsverbanden, zoals de CT-infobox en een van de werkgroepen van de Egmont Group.

Net als voorgaande jaren heeft de FIU-Nederland in 2012 regelmatig contact gehad met de meldende instellingen en de toezichthouders om de kwaliteit van de meldingen te verhogen en om instellingen te informeren over kenmerken van risicovolle transacties. Naast periodiek overleg met toezichthouders, melders en brancheverenigingen zijn er regelmatig presentaties verzorgd bij verschillende bijeenkomsten en seminars. De website van de FIU-Nederland is gebruiksvriendelijker gemaakt voor melders en er zijn diverse informatiebladen gepubliceerd, onder meer over Artikel 17 van de Wwft. Met onder meer de Douaneregio Schiphol Passagiers is samengewerkt om het meldproces verder te stroomlijnen en de kwaliteit van de meldingen te verbeteren.

De FIU-Nederland wordt in Caribisch Nederland (CN) permanent vertegenwoordigd door een administratief liaison. In 2012 heeft deze CN-melders onder meer geadviseerd over het gebruik van het huidige GoAML-webformulier en verder geïnvesteerd in samenwerking met de ketenpartners in CN. Met het oog op de inwerkingtreding van de Wet ter voorkoming van Witwassen en de Financiering van Terrorismen BES (WWFT-BES) zijn er op Bonaire relatiedagen georganiseerd voor verschillende melder-groepen. Het aantal meldingen afkomstig van CN en hun totaalbedrag zijn afgelopen jaar aanzienlijk toegenomen: van 650 meldingen met een totaal van 56 miljoen euro in 2011, naar 1.325 met een totaalbedrag van meer dan 225 miljoen euro in 2012. Ook is de kwaliteit van deze meldingen aanzienlijk verbeterd.

Op IT-gebied kende de FIU-Nederland in 2012 een aantal successen en tegenslagen. Het basissysteem GoAML heeft twee nieuwe releases gehad, met nieuwe en verbeterde functionaliteiten die de FIU beter in staat stellen om haar primaire proces uit te kunnen voeren. Echter, pas met ingang van 1 november 2012 zijn de benodigde middelen en capaciteit voor de implementatie van de rapportage- en analyse (R&A) tool bij vtsPN veiliggesteld. De komst van de tool is hierdoor vertraagd; daadwerkelijke implementatie van de analyseomgeving zal plaatsvinden in 2013. Als consequentie van het uitblijven van de R&A-tool konden verscheidene doelstellingen voor 2012 nog niet worden gerealiseerd, zoals de creatie van een format voor een regionaal transactiebeeld.

1 Ontwikkelingen van de FIU-Nederland

Het financieel-economische criminaliteitsbeeld in Nederland, maar ook daar buiten, verandert voortdurend. Door 'new payment methods' en andere technologische ontwikkelingen vinden criminelen steeds nieuwe manieren voor oneigenlijk gebruik en misbruik van het Nederlandse financiële stelsel. Hoewel deze ontwikkelingen door de multidisciplinaire, Rijks- en ketenbrede aanpak van georganiseerde en financieel-economische criminaliteit zo veel mogelijk worden ingedamd, blijft het voor de FIU-Nederland zaak om nieuwe ontwikkelingen nauwgezet te volgen. Dit om nieuwe witwaspraktijken, andere criminele fenomenen en trends te kunnen identificeren, analyseren en signaleren naar zowel meldende instanties als opsporingspartners, overeenkomstig haar wettelijke takenpakket.^{3/}

In 2012 heeft de FIU-Nederland een aantal belangrijke ontwikkelingen doorgemaakt in zowel haar primaire als secundaire processen. Zo zijn voorbereidingen getroffen voor de nieuwe positionering van de organisatie, is de GoAML-applicatie verder doorontwikkeld, zijn relevante aanvullende informatiebronnen geïnventariseerd en is er onderzoek gedaan naar het verkrijgen van inzicht in het gebruik van FIU-informatie. Deze ontwikkelingen worden in de secties hieronder kort uiteengezet.

1.1 Wettelijke taken: ontvangen, analyseren en verspreiden

Op grond van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) verzamelt, analyseert en bewerkt de FIU-Nederland meldingen van ongebruikelijke financiële transacties, om te bepalen of deze gegevens van belang kunnen zijn voor het voorkomen en opsporen van misdrijven (in het bijzonder witwassen en het financieren van terrorisme), ter bescherming van de integriteit van het (Nederlandse) financiële stelsel. Wanneer de FIU-Nederland een relatie met misdaad kan duiden, worden de ongebruikelijke transacties verdacht verklaard en ter beschikking gesteld van nationale en internationale opsporingsdiensten en OOV-partners.

Als gevolg van haar wettelijke opdracht vervult de FIU-Nederland een unieke informatie- en signaleringspositie in het spectrum dat zich bezig houdt met de strijd tegen witwassen, financieren van terrorisme en de financiële aanpak van criminaliteit in de brede zin. De FIU-Nederland bevindt zich op het snijvlak tussen de publieke en private sector en deze positie stelt de FIU-Nederland in staat om ongebruikelijke transactie-informatie te verzamelen en te duiden. Dit proces is grotendeels geautomatiseerd: de meldende instellingen kunnen via een webformulier ongebruikelijke transacties (OT's) melden. Deze meldingen worden direct in een digitale, beveiligde omgeving ondergebracht. Alle binnenkomende meldingen worden in beginsel periodiek 'gematcht' met het VROS-bestand^{4/} waardoor enige vorm van onderzoek altijd plaats vindt. Deze matching resulteert in 'hits' die verder onderzocht dienen te worden alvorens deze verdacht verklaard kunnen worden. OT's kunnen verder op basis van screening naar aanleiding van LOVJ-verzoeken^{5/}, verzoeken van buitenlandse FIU's, matches met overige gegevensbestanden (zogenoemde 'zijbronnen' zoals CJIB of BOOM subject lijsten) of eigen onderzoek verdacht worden verklaard.

^{3/}
Zie artikel 13 van de Wwft.

^{4/}
Verwijzingsindex Recherche Onderzoeken en Subjecten

^{5/}
Het KLPD en andere opsporingspartners kunnen zelf informatie bij de FIU-Nederland vragen in het kader van lopende onderzoeken, middels een zogenoemd LOVJ-verzoek.

Vanuit haar wettelijke taken levert de FIU-Nederland haar partners, als resultaat van haar analyses onder andere de volgende soorten producten:

- informatiebladen (om bijvoorbeeld meldende instellingen te informeren over wijzigingen in relevante wetgeving);
- onderzoeksdossiers voor opsporingspartners (hierin worden VT's in relatie tot een bepaald subject of criminaliteitsvorm gegroepeerd);
- preweegdocumenten (hiermee ondersteunt de FIU-Nederland opsporingspartners door een voorstel voor een opsporingsonderzoek voor te bereiden);
- signaaldocumenten (het signaleren van opvallendheden en ontwikkelingen op het gebied van witwassen of financieren van terrorisme en het in kaart brengen van kansen en mogelijkheden om deze ontwikkelingen of fenomenen te bestrijden waardoor de opsporing een gerichte keuze kan maken ten aanzien van haar inzet en middelen);

- risico profielen (op de basis van FIU-analyses wordt een risicoprofiel opgesteld dat ook met toezichthouders en meldende instellingen wordt gedeeld om compliance regelingen aan te scherpen);
- typologieën (een verzameling van kenmerken van transacties die op witwassen of financiering van terrorisme kunnen duiden - ook deze informatie wordt met toezichthouders en meldende instellingen gedeeld, zodat zij hier gericht op kunnen letten);
- kennisdocumentatie (diepgaande analytische onderzoeksrapportages die met toezichthouders, meldende instellingen en opsporingspartners gedeeld kunnen worden).

De FIU-Nederland beschikt sinds de samenvoeging van het Meldpunt Ongebruikelijke Transacties (MOT) en het Bureau ter ondersteuning van de Landelijk Officier van Justitie inzake MOT-aangelegenheden (BLOM) tot de FIU-Nederland in 2006 over een formatie van 57 FTE's. De FIU-Nederland wordt integraal gefinancierd op basis van een jaarlijkse bijzondere bijdrage van het Ministerie van Veiligheid en Justitie.

1.2 Positionering van de FIU-Nederland binnen het politiebestedel

In 2012 zijn de laatste voorbereidingen getroffen voor de inwerkingtreding van de nieuwe Politiewet 2012 en de invoering van de Nationale politie die vanaf 1 januari 2013 een feit zal zijn. Het definitieve Inrichtingsplan Nationale politie, dat de organisatiestructuur van de politie per 2015 beschrijft, werd in december 2012 vastgesteld door de minister van Veiligheid en Justitie.

De invoering van de Nationale politie is door FIU-Nederland aangegrepen om de bestuurlijke positie van FIU-Nederland minder complex in te regelen en haar onafhankelijkheid te versterken, overeenkomstig de aanbevelingen van het FATF-evaluatierapport uit 2011^{6/}. In overleg met vertegenwoordigers van het Ministerie van Veiligheid en Justitie, het Ministerie van Financiën en Kwartiermakers van de Nationale politie, zijn in 2012 afspraken omtrent de positionering van FIU-Nederland gemaakt en verder uitgewerkt.

Hoewel de FIU-Nederland binnen het KLPD als verzelfstandigd onderdeel van de Dienst IPOL opereerde, zal de FIU-Nederland in de nieuwe situatie vanaf 2013 als een duidelijk herkenbare, zelfstandige en onafhankelijke entiteit functioneren, die beheersmatig binnen het bestel van de Nationale politie-organisatie is ondergebracht. Dit betekent dat de politie de FIU-Nederland in staat stelt haar wettelijke taken uit te voeren en dat de FIU-Nederland daarvoor, waar mogelijk, gebruik maakt van de infrastructuur van de politie. De politie faciliteert dus de secundaire processen van de FIU-Nederland, maar heeft geen zeggenschap over de primaire processen van de FIU-Nederland.

Dankzij deze positionering kan de FIU-Nederland functionele verbindingen aan gaan met onder andere onderdelen van de Landelijk Eenheid van de Nationale politie, zoals de Dienst Landelijk Informatie Organisatie (DLIO) en de Dienst Informatie Knooppunt van de Landelijke Recherche (DIK LR), waardoor het effectieve gebruik van haar informatie binnen de Nationale politie kan worden gewaarborgd en de aansluiting op de opsporing kan worden geoptimaliseerd.

Eind 2012 zijn er in samenwerking met de bestuurlijke partners voorbereidingen getroffen om deze afspraken te vertalen naar een nieuw Instellingsbesluit voor de FIU-Nederland, een nieuwe 'Mandaatregeling Beheer FIU-Nederland 2013' (van de Minister aan de Korpschef) en '(Onder)Mandaatbesluit beheer van de FIU-Nederland 2013' (van de Korpschef aan het hoofd FIU-Nederland). Deze documenten worden in 2013 afgerond en zullen met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2013 in werking treden.

1.3 IT-ontwikkelingen

Gedurende 2012 heeft het project InMotion 2.1 onder andere doorerschikking van prioriteiten bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie een significante vertraging gekend. Desondanks zijn er wel een aantal successen behaald.

6/

FATF / OECD and IMF
(25 February 2011),
Mutual Evaluation Report:
Anti-Money Laundering
and Combating
the Financing of Terrorism -
The Netherlands,
[http://www.fatf-gafi.org/
media/fatf/documents/
reports/mer/MER%20
Netherlands%20full.pdf](http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/MER%20Netherlands%20full.pdf)

1.3.1 Doorontwikkeling GoAML

Twee nieuwe releases van de applicatie GoAML zijn in het voorjaar en najaar van 2012 in gebruik genomen. Deze releases bevatten nieuwe en verbeterde functionaliteiten die de FIU beter in staat stellen haar primaire proces uit te kunnen voeren. Ook is in 2012 een nieuw contract gesloten met het UNODC (de ontwikkelaar van GoAML) met als doel extra functionaliteiten te ontwikkelen, specifiek voor de FIU-Nederland. Deze functionaliteiten zullen in het voorjaar van 2013 worden opgeleverd.

Een belangrijke mijlpaal voor GoAML in 2012 is de grote verbetering (release 3.4) die is gemaakt in het GoAML-meldportaal ten behoeve van de meldplichtige instellingen. Het is nu mogelijk om via het meldformulier ongebruikelijke transacties (OT's) online te melden en dit heeft het gebruikersgemak sterk verhoogd.

1.3.2 Rapportage en analyse-tool

Pas met ingang van 1 november 2012 zijn de benodigde middelen en capaciteit voor de implementatie van de rapportage- en analyse (R&A) tool bij vtsPN veiliggesteld. Sindsdien vergde de implementatie van de tool veel voorbereidend werk van FIU-analisten. Daadwerkelijke implementatie van de analyseomgeving zal gefaseerd plaatsvinden in 2013.

Als consequentie van het uitblijven van de R&A-tool konden verscheidene doelstellingen voor 2012 nog niet worden gerealiseerd. Voorbeelden van deze doelstellingen zijn de creatie van een format voor een regionaal transactiebeeld en de implementatie van 'red flags'^{7/}. De betreffende doelstellingen worden doorgeschoven naar 2013.

1.3.3 'Red flag'-systematiek

Mede naar aanleiding van het FATF-evaluatierapport zijn in 2012 voorbereidingen getroffen voor de implementatie van een nieuwe red flag-systematiek. Red flags zijn omstandigheden die een indicatie kunnen zijn voor witwassen, financiering van terrorisme of andere misdrijven en zij ondersteunen het prioriteren van transacties voor onderzoek. Door de doorontwikkeling van GoAML en de vertraging van de R&A-tool kon nog niet worden gestart met het automatiseren van het red flag-systeem. Naar verwachting zal dit gebeuren in 2013.

1.3.4 Nieuw dossierformat

In 2012 heeft de FIU-Nederland significante stappen gezet richting een nieuw dossierformat, dat beter aansluit op de behoefte van de opsporing en tevens meer informatie kan bevatten die als basis kan fungeren voor de ontwikkeling van eigen producten, zoals red flags en typologieën.

1.4 Inventarisatie relevante aanvullende informatiesystemen

In 2012 heeft een inventarisatie plaatsgevonden van aanvullende informatiebronnen die voor FIU-Nederland van belang kunnen zijn om haar onderzoek en analyses verder te verbeteren. Uit de inventarisatie blijkt dat er onder meer een grote behoefte is om het handelsregister bij de KvK ook op naam van een natuurlijk persoon te kunnen bevragen. Omdat de FIU-Nederland niet genoemd staat in de Handelsregisterwet is dit vooralsnog niet mogelijk. In 2013 wordt gekeken of en hoe een traject, met als doel een wetwijziging, kan worden gestart.

1.5 Onderzoek meer zicht op gebruik FIU-informatie

In 2012 heeft onderzoek plaatsgevonden naar de verschillende mogelijkheden om meer zicht te krijgen op het gebruik van FIU-informatie, met name verdachte transacties (VT's). VT's worden sinds de

^{7/} FATF / OECD and IMF (25 February 2011), Mutual Evaluation Report: Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism - The Netherlands, <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/MER%20Netherlands%20full.pdf>

invoering van GoAML niet meer via het Intranet Verdachte Transacties (IVT) ter beschikking gesteld aan de politie, maar middels de applicatie BlueView. Dit is een bewuste keuze geweest, om de VT-informatie zo breed uit te zetten en toegankelijk te maken voor opsporingspartners. Het is nu mogelijk om inzichtelijk te maken door welke politieregio's, hoe vaak en welke registraties worden bevraagd. Deze gegevens kan de FIU-Nederland binnen de keten delen, waardoor er verder tegemoet kan worden gekomen aan de FATF-aanbevelingen om het gebruik van FIU-informatie inzichtelijker te maken. Hoewel deze gegevens van groot belang zijn, zeggen zij weinig over hoe de FIU-informatie gebruikt wordt. Daarvoor dient men terug te gaan naar de afnemer.

Zoals reeds aangegeven in paragraaf 1.1 worden transacties verdacht verklaard op basis van vijf verschillende methoden: (1) de wekelijkse match met het VROS-bestand, (2) matches met overige gegevensbestanden, (3) screening naar aanleiding van LOvJ-verzoeken, (4) informatieverzoeken van buitenlandse FIU's en (5) eigen onderzoek. Van het merendeel van de VT's is de afnemer bekend en zou in principe bij de afnemer bekend moeten zijn wat er met de geleverde transactie-informatie is gebeurd.

Lange tijd is gestreefd naar meten in de keten, waarbij het de bedoeling was FIU-informatie te volgen tot aan de uiteindelijke afdoening. Dit streven is niet uitvoerbaar gebleken. Echter, de wens om zicht te hebben op het gebruik van FIU-informatie en inzicht in de effectiviteit ervan, blijft bestaan. Het voornemen is om in 2013 te komen tot afspraken met afnemers van FIU-informatie, met name de opsporingspartners, over terugkoppeling over de ontvangst, het in behandeling nemen en het gebruik van de verstrekte FIU-informatie.

2 Samenwerking met melders en toezichhouders

Door de Wwft aangemerkte instellingen zijn verplicht om een (voorgenomen) ongebruikelijke transactie (OT) die (mogelijk) te maken heeft met witwassen en/of de financiering van terrorisme te melden bij de FIU-Nederland. Voor de FIU-Nederland is het van groot belang dat er een goede samenwerking is met de meldende instellingen. Afhankelijk van de kwaliteit van de meldingen, kan de FIU-Nederland namelijk snel en effectief onderzoek doen naar eventuele betrokkenheid van personen bij witwassen en financiering van terrorisme. Regelmatig vindt dan ook overleg plaats met vertegenwoordigers van de meldende instellingen en de toezichhouders, om de kwaliteit van de meldingen te verhogen en om de instellingen te informeren over kenmerken die tot herkenning van risicovolle transacties kunnen leiden. In het afgelopen jaar heeft de FIU-Nederland hiervoor diverse activiteiten ondernomen van voorlichting en communicatie tot directe contacten met bepaalde meldergruppen en toezichhouders.

2.1 Melders

2.1.1 Voorlichting en communicatie

Bijeenkomsten

In 2012 hebben de relatiebeheerders van de FIU-Nederland periodiek overleg gehad met de betrokken toezichhouders, individuele melders en de brancheverenigingen. Daarnaast hebben zij regelmatig presentaties verzorgd op verschillende bijeenkomsten en seminars om het bewustzijn rondom de meldplicht te vergroten en de kwaliteit van meldingen te verhogen.

Op 28 juni 2012 heeft de FIU-Nederland een bijeenkomst georganiseerd over de invulling van de 'all-crimes-approach'^{8/} met vertegenwoordigers van banken, de NVB, verschillende toezichhouders, de Ministeries van Veiligheid en Justitie en Financiën en medewerkers van de FIU-Nederland. Deze benadering kwam naar voren bij de bespreking van het evaluatierapport over Nederland in de plenaire bijeenkomst van de FATF in 2011. Het doel van de bijeenkomst was om inzicht te krijgen in de toepassing van de 'all crimes approach' in de praktijk en om de mogelijkheden die de betrokken partijen zien te inventariseren. Conclusie van de bijeenkomst was dat er voldoende ruimte is om te bewegen binnen de kaders zoals geboden door de wetgever, maar dat er nog wel een vertaalslag naar de praktijk moet plaatsvinden om de 'all crimes approach' effectief toe te passen.

In 2012 heeft de FIU-Nederland besloten een kleinschalig onderzoek te laten verrichten naar de implementatie van de all crimes approach. Dit interne onderzoek zal in mei 2013 worden afgerond. Daarnaast zal er in 2013 een vervolgbijeenkomst met netwerk- en ketenpartners volgen.

Doorontwikkeling website

In 2012 is de website van de FIU-Nederland doorontwikkeld en verder geprofessionaliseerd. De site is opnieuw ingericht. Er is voor gekozen om alle relevante informatie per meldergroep te rubriceren en de website zo verder toegankelijker te maken voor melders. Tevens is in 2012 begonnen met een wekelijkse publicatie van een nieuwe casus in de sectie Casuïstiek. Hiermee wordt inhoud gegeven aan de feedbackbehoefte van de melders. Door geanonimiseerde cases aan te bieden, kan terugkoppeling worden gegeven voordat een zaak in laatste instantie door de rechter is afgedaan. De meldende instellingen en partners van de FIU-Nederland worden via twitter berichten geïnformeerd over nieuwe casussen en andere nieuwsberichten op de FIU-Nederland website.

Informatiebladen

Er zijn in 2012 drie verschillende informatiebladen geproduceerd. Zo werd er een informatieblad specifiek voor de makelaarsbranche opgesteld, met een sector specifieke toelichting op de meldplicht. De NVM, VBO Makelaar, VastgoedPro en de toezichthouder Belastingdienst Holland-Midden/Unit MOT,

^{8/}

In deze benadering van de meldplicht dient elke transactie gemeld te worden waarvan het vermoeden is dat deze verband houdt met, of afkomstig is van, enig misdrijf.

hebben bijgedragen aan dit informatieblad voor de makelaarsbranche. Het is verstuurd naar alle bij de koepelorganisaties aangesloten makelaarskantoren.

Omdat de meldingen door handelaren in zaken van grote waarde helaas niet altijd van voldoende kwaliteit zijn, is in december 2012, via het berichtenverkeer van GoAML, een informatieblad naar alle bij de FIU-Nederland geregistreerde Nederlandse handelaren in zaken van grote waarde verstuurd. In dit informatieblad worden de meldplicht en een aantal specifieke eisen en aandachtspunten met betrekking tot het melden nader toegelicht.

Ook is er in 2012 een informatieblad opgesteld over de bevoegdheid van de FIU-Nederland om meldende instellingen om nadere inlichtingen te vragen op grond van artikel 17 van de Wwft. De aanleiding voor het uitbrengen van het informatieblad was incidentele onduidelijkheid bij melders over de omgang met deze zogenoemde 'Artikel 17-verzoeken'.

Deze en andere informatiebladen zijn uiteraard terug te vinden op onze website:

<http://www.fiu-nederland.nl/content/informatiebladen-o>

2.1.2 Douane

In 2012 zijn door de FIU-Nederland en de Douaneregio Schiphol Passagiers voorbereidingen getroffen om er voor te zorgen dat de aangiften op basis van de verordening Aangifte liquide middelen op een eenvoudiger manier door de Douane aan de FIU-Nederland kunnen worden gemeld.

Daarnaast is door Douaneregio Schiphol Cargo in 2012 een pilotproject gehouden, waarbij transport van geld en andere goederen van waarde gedurende negen maanden zijn onderzocht. De uitkomsten van de pilot hebben ertoe geleid dat Schiphol Cargo per november 2012 op basis van meldrecht is gaan melden.

2.1.3 Werkgroep creditcards

In 2012 heeft de FIU-Nederland geparticipeerd in de Subwerkgroep creditcards van de Commissie Meldplicht, die een notitie heeft opgesteld over de meldplicht van (voorgenomen) OT's voor creditcardinstellingen. De notitie behandelt de risico's ten aanzien van witwassen en financiering van terrorisme bij creditcardbetalingen. Dit heeft geleid tot een lijst met risicoprofielen, die dient om de bestaande meldplicht voor creditcardinstellingen te verduidelijken en die deze meldegroep kan helpen bij de herkenning van OT's. De notitie is gedeeld met onder andere de creditcard maatschappijen.

2.2 Toezichthouders

Er vindt regulier overleg plaats tussen de FIU-Nederland en de vier toezichthouders, te weten de Belastingdienst Holland-Midden/Unit MOT (BHM), De Nederlandsche Bank (DNB), Autoriteit Financiële Markten (AFM) en Bureau Financieel Toezicht (BFT). Per toezichthouder wordt dit echter anders ingevuld:

- Het periodiek overleg met de BHM is geïntensiveerd en heeft meer structuur gekregen. Ook hebben de FIU-Nederland en de BHM samen met het Ministerie van Financiën gesproken over eventuele wijzigingen in de Wwft, betreffende de uitbreiding van meldrecht of –plicht voor bepaalde (potentiële) meldegroepen.
- In het najaar van 2012 is besloten het reguliere overleg met DNB een andere invulling te geven die beter aansluit op de behoefte van DNB. Overleg wordt nu georganiseerd per specifieke meldegroep waar DNB op toeziet. Contact vindt verder plaats op basis van actualiteiten of bepaalde relevante onderwerpen met de daar bijbehorende contactpersonen.

- De FIU-Nederland heeft het periodiek overleg met de AFM over de meldgroepen waar deze toezicht op houdt (beleggingsinstellingen, beleggingsondernemingen en assurantietussenpersonen) nieuw leven ingeblazen. In 2013 krijgt dit overleg een structurele vorm.
- Het periodiek overleg en de samenwerking met het BFT is in 2012 gecontinueerd en heeft onder andere betrekking op meldgedrag van de meldgroepen waar het BFT op toeziet.

Het Algemeen Toezichthoudersoverleg onder voorzitterschap van het BFT heeft in 2012 vijf maal plaatsgevonden. Naast de toezichthouders en de FIU-Nederland participeert sinds een jaar ook het Ministerie van Financiën in dit overleg. In 2012 waren de aandachtspunten onder meer de wijzigingen in de Wwft, gebruik van GoAML als meldportaal, de acties van het OM tegen niet-melden (zie sectie 3.4.1) en de onderlinge samenwerking.

3 Samenwerking met opsporing

Het verstrekken van intelligence aan opsporing is één van de kerntaken van de FIU-Nederland. Goede samenwerking met opsporingspartners en inlichtingendiensten in zowel binnen- als buitenland is dan ook cruciaal voor het effectief functioneren van de FIU-Nederland. Door de accountmanagers van de FIU-Nederland worden contacten onderhouden met de diverse opsporingsautoriteiten in Nederland (en daarbuiten), om het gebruik van de FIU-Nederland transactie-informatie te optimaliseren binnen de diverse binnen- en buitenlandse opsporingsdiensten. Naast het delen van inlichtingen heeft de FIU-Nederland in 2012 ook bijgedragen aan onderzoeken en projecten van verschillende opsporings- en OOV-partners.

3.1 Relatiedag opsporing

Op 5 juni 2012 is er een Relatiedag FIU-Nederland voor de opsporing georganiseerd. Het hoofddoel van de dag was om de gebruiksmogelijkheden van FIU-informatie nog beter onder de aandacht te brengen. Dit betreft zowel verdacht verklaarde transacties, als door de FIU-Nederland uitgevoerde analyses.

3.2 Bijdrage aan het Rapport Nationaal Dreigingsbeeld 2012

Het team specialistische expertise van de Nationale Recherche heeft samen met de FIU-Nederland het Nationale Criminaliteitsbeeld Analyse (CBA) Witwassen 2012 opgesteld, dat als basis geldt voor het hoofdstuk witwassen in het Nationaal Dreigingsbeeld (NDB) 2012. De analyse handelt over de voorliggende periode van vier jaar. Naast het analyseren en beschrijven van geconstateerde trends en ontwikkelingen in het algemeen, heeft de FIU-Nederland ook kengetallen van het aantal ongebruikelijke transacties (OT's) en verdachte transacties (VT's) in de onderzoeksperiode in kaart gebracht.

Hoewel nieuwe trends moeilijk zijn te onderkennen, zijn in het CBA de methodieken 'Trade Based Money Laundering'^{9/}, misbruik van stichtingen en administratiekantoren en voornamelijk het gebruik van 'new payment methods' als significante ontwikkelingen geduid die nadere bestudering en monitoring behoeven. De FIU-Nederland zal hier ook in het vervolg nauwgezetter naar kijken en de melders informeren over haar bevindingen, zodat zij deze witwasconstructies en methoden beter als risico kunnen herkennen.

In het CBA wordt de opsporing verder aanbevolen om zo vroegtijdig mogelijk in reguliere opsporingsonderzoeken een financiële component op te nemen (al tijdens de preweegfase), om gericht naar ondersteunende sleutelfiguren, zoals financiële facilitators, te kijken en om de bestrijding en opsporing van bepaalde witwasmethoden in samenwerking met andere netwerk- en ketenpartners op te pakken.

3.3 Onderzoeken op initiatief van de FIU-Nederland

In 2012 heeft FIU-Nederland op basis van eigen onderzoek een bijdrage geleverd aan opsporingsonderzoeken naar onder andere liquidaties, fraude, internationaal opererende verdovende middelen organisaties, mensenhandelaars en voortvluchtige criminelen. Op basis van geldstroomanalyses werden relaties en financiële transacties inzichtelijk gemaakt.

Transactie-analyses maakten onder andere specifieke geldstromen naar bronlanden van mensenhandel en verdovende middelen koeriers inzichtelijk waarvan een aantal direct in opsporingsonderzoeken gevoegd konden worden. Ook zijn aan de hand van specifieke kenmerken zogenaamde 'BTW-carroussels' geïdentificeerd en voor opsporingsonderzoek aan de FIOD overgedragen. Naar aanleiding van signalen van aan sport te relateren criminaliteit is een analyse ter beschikking aan de FIOD gesteld.

^{9/}

het omzetten van geld in legale goederen die vervolgens op de internationale markt worden verhandeld waarna vanuit de bedrijfsvoering legale winsten kunnen worden verantwoord.

Daarnaast zijn er op basis van een kennisrapport van de Nationale Recherche over de activiteiten van de Italiaanse maffia in Nederland bepaalde typologieën gedestilleerd. Op basis daarvan konden netwerken en onderliggende verbanden tussen transacties en personen, die te relateren waren aan leden en ondernemingen met contacten binnen de Italiaanse maffia, gedetecteerd worden. De FIU-informatie is inmiddels opgenomen in opsporingsonderzoeken en heeft tevens tot nieuwe invalshoeken geleid. De FIU-typologieën zullen in 2013 vertaald worden naar nieuwe richtlijnen voor de meldplichtige instellingen.

Analyses specifiek gericht op transacties, die te relateren waren aan uitkeerde persoonsgebonden budgetten, leidden tot meerdere dossiers. In één analyse werd zelfs een fraude met deze uitkeringen van ruim één miljoen euro vastgesteld en overgedragen aan de opsporing wat leidde tot aanhouding van de verdachte.

3.4 Bijdragen aan onderzoeken en projecten

3.4.1 Project Niet-melders

Het project Niet-Melders is een gezamenlijk project van de FIOD, de Nationale Recherche, de FIU-Nederland, het BFT en Belastingdienst Holland Midden/Unit MOT onder leiding van het OM (Functioneel Pakket) gericht op het verbeteren van het naleefgedrag van de regels van de Wwft. In 2012 zijn er tijdens twee actiedagen een aantal personen onderzocht, die werden verdacht van het niet melden, onjuist melden of te laat melden van ongebruikelijke financiële transacties. Mede door de door FIU-Nederland doorgemelde transacties kon aannemelijk worden gemaakt dat melders (mogelijk) facilitair waren in witwassen. De eerste actiedag van 4 juli 2012 resulteerde in vijf strafrechtelijke onderzoeken^{10/}. De tweede actiedag, 21 november 2012, leverde acht strafrechtelijke onderzoeken op. In twee zaken werd na onderzoek vastgesteld, dat er geen sprake was van strafbare feiten^{11/}.

3.4.2 Project The Wall

In het project The Wall hebben, onder regie van het Landelijk Parket van het OM, meerdere overheidsinstanties (waaronder de Inspectie SZW, Belastingdienst, Nationale Recherche, IND, Koninklijke Marechaussee en de FIU-Nederland) tussen 2010 en 2012 hun krachten gebundeld om signalen van Chinese mensenhandel en mensensmokkel te onderzoeken, om zo misstanden beter te kunnen bestrijden. Aanleiding voor het project was een groeiend probleem van Chinese slachtoffers van mensenhandel, Chinese illegale vreemdelingen en daaraan gerelateerde criminaliteit en misstanden in Nederland.

De FIU-Nederland heeft, als onderdeel van het projectteam, haar kennis en kunde op dit onderwerp ingebracht. Via operationele, tactische en strategische analyses, matches op subjecten en beantwoording van LOvJ-verzoeken heeft FIU-Nederland bijgedragen aan een verbeterd inzicht in de onderzochte criminele samenwerkingsverbanden.

Belangrijk resultaat van het project was een grootschalige actie op 31 oktober 2012, waarbij in Amsterdam, Rotterdam en Den Haag diverse Chinese massagesalons gecontroleerd zijn op illegale arbeid, illegale prostitutie, vreemdelingenwetgeving en de naleving van fiscale regels. De actielocaties waren mede op basis van FIU-informatie geselecteerd. Aan deze actie is in de media veel aandacht besteed.

3.4.3 Opsporingsonderzoek mensenhandel

De FIU-Nederland heeft een opsporingsonderzoek naar mensenhandel en witwassen ondersteund, waarbij werd gefocust op een prostitutiegebied in Den Haag.

^{10/} zie het volgende persbericht:
<http://www.fiu-nederland.nl/content/zes-strafrechtelijke-onderzoeken-naar-niet-melden-ongebruikelijke-transacties>

^{11/} zie het volgende persbericht:
<http://www.fiu-nederland.nl/content/acht-strafrechtelijke-onderzoeken-naar-niet-melden-ongebruikelijke-transacties>

Door de grote hoeveelheid aangetroffen transacties, voornamelijk money transfers, werd een netwerk met een geldstroom naar Hongarije zichtbaar. Door een goede samenwerking met een aantal meldende instellingen kon de informatie veredeld en ter beschikking van het opsporingsteam worden gesteld. Mede op basis van de transactie-informatie konden netwerken inzichtelijk gemaakt worden en aan bewijsvergaring bijgedragen worden. Gezien de geldstroom met Hongarije en de vele subjecten met een Hongaarse nationaliteit werd informatie uitgewisseld met de FIU-Hongarije. Een nadere analyse op de subjecten in Nederland, de bedragen, transactielocaties, enzovoort, werd geanonimiseerd gedeeld met de meldende instellingen door middel van een vertrouwelijk analyse-rapport over Hongaarse geldstromen. Een aantal geldtransactiekantoren heeft aangegeven dat ze deze kennis opgenomen hebben in hun complianceprogramma en een aantal van hen hebben naar aanleiding van de verstrekte analyse extra transacties gemeld.

3.5 Delen van intelligence

3.5.1 FIOD

De FIOD is onder andere belast met de opsporing van witwassen en fiscale en financieel-economische criminaliteit en is een van de belangrijkste afnemers van FIU-informatie (VT's en onderzoeksdoSSIERS). FIU-Nederland heeft in 2012 285 LOVJ-verzoeken van de FIOD in behandeling genomen. Vijftig van deze verzoeken hadden betrekking op de EU binnenreizende geldsmokkelaars.

Ten behoeve van strafrechtelijke onderzoeken naar fraude met kinderopvangtoeslag, faillissementsfraude en BTW-carroussels werden 51 dossiers ter beschikking gesteld. Een van deze dossiers was zeer omvangrijk en heeft een vertakt netwerk van meerdere faillissementsfraudes inzichtelijk gemaakt. Naast doormeldingen van VT's, naar aanleiding van deze verzoeken, werd een aantal transacties middels de VROS-matches verdacht verklaard.

Zeven dossiers op basis van VT's die specifiek duiden op witwassen en zes dossiers waarbij verdachte transactie-informatie een ondersteunende of sturende rol heeft gespeeld door bewijsonderbouwend materiaal aan te leveren, werden aangeboden aan het zogenaamde Signaal en Selectie-overleg. Dit overleg van het Landelijk- en Functioneel Parket van het Openbaar Ministerie, FIOD en KLPD bepaalt welke strafrechtelijke onderzoeken door de Combiteams van Dienst Nationale Recherche en FIOD en de afzonderlijke witwasteams van deze diensten aangepakt worden. Op de basis van FIU-informatie kunnen bepaalde onderzoeksdoSSIERS worden geprioriteerd.

Daarnaast is een aantal strafrechtelijke onderzoeken, die mede gebaseerd waren op VT's, afgerond en hebben in voorkomende gevallen geleid tot jarenlange vrijheidsstraffen en substantiële ontnemingmaatregelen.

Om meer en beter inzicht te krijgen in het gebruik van FIU-informatie door de FIOD, zal de FIU-Nederland in 2013 met de FIOD nadere afspraken maken, zodat het duidelijker wordt tot welke operationele resultaten de VT-informatie van de FIU-Nederland precies heeft geleid.

3.5.2 Fiet FinEc

De intensieve samenwerking met het FIET FinEc van het KLPD is in 2012 gecontinueerd. Door de FIU-Nederland werd zowel periodiek als op basis van incidenten in overleg geparticipeerd, waardoor het aanbod van FIU-informatie en de behoefte bij FIET FinEc op elkaar afgestemd bleven. Daarnaast leverde de FIU-Nederland op aanvraag van het FIET FinEc processen-verbaal inzake transactie-informatie aan.

Het FIET levert preweegdocumenten en projectvoorstellen ten behoeve van diensten van het KLPD als ook voor de zogenaamde combiteams, het samenwerkingsverband van de Nationale Recherche en FIOD. Vanuit haar specifieke positie droeg de FIU-Nederland bij aan het voorbereiden van deze preweegdocumenten en projectvoorstellen. Onafhankelijk van deze documenten werden standaard alle FIET-onderzoeksdossiers getoetst aan het databestand van FIU-Nederland.

In 2012 werden 22 dossiers met totaal 1446 VT's aan het FIET FinEc overgedragen. Op hun verzoek werden zes processen-verbaal ten behoeve van even zoveel onderzoeken opgemaakt. Acht clusters van transacties werden ten behoeve van preweegdocumenten en/of projectvoorstellen in een informatie-rapportage aangeleverd. Een aantal preweegdocumenten heeft geleid tot onderzoeken, die echter momenteel nog lopen en waarover uit onderzoeksbelang geen informatie vrijgegeven kan worden. Daarnaast werden vier operationele analyses op dadergroepen gerelateerd aan een specifiek land in het Caribisch gebied ter beschikking gesteld. Enkele andere dossiers waarin informatie van de FIU-Nederland sturings- of bewijstechnisch werd opgenomen, hebben geleid tot de aanhouding van twaalf verdachten en inbeslagneming van vijf miljoen euro. Deze dossiers hadden betrekking op grootschalige verdovende middelensmokkel, witwassen en levensdelicten.

3.5.3 iCOV

In 2012 is er gewerkt aan samenwerkingsafspraken inzake de match van het databestand van de Infobox Crimineel en Onverklaarbaar Vermogen (iCOV)^{12/} met VT-bestanden van de FIU-Nederland. De FIU-Nederland heeft in 2012 aan de begeleidingscommissie van iCOV deelgenomen en een structurele bijdrage geleverd aan de werkgroep inzake de juridische context. Naar verwachting zullen de convenanten voor iCOV in 2013 worden geaccordeerd zodat vanaf dat moment een start kan worden gemaakt met de daadwerkelijke samenwerking.

3.5.4 Deelname fraude-trendwatchingproject

In 2012 heeft de FIU-Nederland deelgenomen aan een fraude-trendwatchingproject geïnitieerd door de FIOD. Bij het project zijn diverse opsporingsinstanties, toezichhouders en financiële instellingen betrokken, die elkaar met digitale middelen op de hoogte houden van fraude en witwassignalen binnen hun werkveld.

3.5.5 Matching met politiegegevens uit voorfase opsporingsonderzoek

In 2012 is bij de verschillende afdelingen projectvoorbereiding van de regiokorpsen het opvragen van FIU-informatie in de standaardprocedure opgenomen

In 2012 is een pilot uitgevoerd met de Dienst Nationale Recherche van het KLPD waarbij direct in de voorfase van opsporingsonderzoeken de eerste onderzoeksgegevens werden gematcht met het gegevensbestand van de FIU-Nederland. Daarnaast zijn er meerdere matches uitgevoerd waarbij veel hits naar voren zijn gekomen, onder meer aan de hand van CJIB en BOOM subjectlijsten, en de onderzoeksgegevens van onder andere het project zwarte markten en het project 'The Wall'. De werkwijze met betrekking tot het verdacht verklaren van transacties vereist een nauwkeurige en arbeidsintensieve bewerking doordat alle 'hits' eerst geverifieerd moeten worden alvorens deze verdacht kunnen worden verklaard. Deze werkwijze vereiste om capaciteitsredenen een keuze in prioritering waardoor niet alle gematchte transacties (hits) verder onderzocht konden worden.

3.5.6 Automatische matching subjectlijsten

In 2012 zijn de mogelijkheden uitgebreid om grote bestanden (zoals bijvoorbeeld de MRO en CIE subjectindexen van de VROS-database) automatisch te matchen met de database van de FIU-Nederland. In 2012 is hier al verschillende keren gebruik van gemaakt, onder meer binnen het programma The Wall

^{12/}

Voorheen ook aangeduid als Crimineel Vermogen Infobox (CV-Infobox).

(zie paragraaf 3.4.2). De transacties werden onderzocht en bij voldoende gronden door het Hoofd FIU-Nederland verdacht verklaard, waarna de gegevens aan de opsporingdiensten beschikbaar zijn gesteld. Deze geautomatiseerde vorm van matches heeft als voordeel dat er direct een volledig overzicht van potentiële VT's inzichtelijk wordt. Ook hier geldt echter weer, dat door capaciteitsredenen niet alle gematchte transacties (hits) verder onderzocht konden worden.

4

4 Financiering van terrorisme en proliferatie

Onderzoek naar terreurfinanciering vergt specifieke kennis van met name de netwerkpartners die een rol spelen in de bestrijding van terrorisme. Binnen de FIU-Nederland opereert het Team Contraterrorisme & proliferatiefinanciering (CT&PF), dat geldstromen ten behoeve van terrorisme onderzoekt.

4.1 Financiering van terrorisme

Het Team CT&PF van de FIU-Nederland heeft in 2012 een groot aantal (inter)nationale presentaties verzorgd. Op internationaal niveau betroffen dit onder meer bijeenkomsten van de Egmont Group over financiering van terrorisme, en de jaarlijkse themabijeenkomst van Europol over terrorisme. Binnen Nederland zijn onder meer presentaties gegeven voor de NVB en het overleg van de gezamenlijke creditcardmaatschappijen.

Daarnaast is het team, samen met partners in de veiligheidsketen, direct betrokken geweest bij meerdere (inter)nationale contraterrorisme-onderzoeken en heeft het team analyses uitgevoerd op lopende en afgesloten onderzoeken. Dit heeft in 2012 onder andere geleid tot het uitgeven van 37 signaaldocumenten voor opsporings- en inlichtingendiensten en de ontwikkeling van een nieuw risicoprofiel voor geldstromen die mogelijk gerelateerd zijn aan terrorisme. Dit risicoprofiel is met verschillende meldergruppen gedeeld.

Via een strategische studie heeft de FIU-Nederland in 2012 meer zicht proberen te krijgen op geldstromen die te relateren zijn aan geografische instabiele- en/of conflictgebieden, zoals het grensgebied Afghanistan-Pakistan. Deze studie heeft geleid tot een vertrouwelijke interne rapportage. Inmiddels zijn op basis van deze rapportage risicoprofielen gecommuniceerd naar melders. Deze zijn gedurende 2012 opgenomen in de complianceprogramma's van de betreffende melders. Naar verwachting zullen begin 2013 de eerste meldingen naar aanleiding van deze risicoprofielen ontvangen worden.

Daarnaast heeft het team in 2012 actief deelgenomen aan diverse nationale en internationale samenwerkingsverbanden en -gremia. Op nationaal terrein waren dit de CT-infobox en het FEC. Op internationaal gebied heeft het team geparticipeerd in projecten van de Working Group on Typologies van de FATF (WGTYT) en de Operational Working Group (OpWG) van de Egmont Groep. Binnen de Operational working group (OpWG) is de FIU-Nederland, samen met FINTRAC (Canada), trekker van de projectgroep terrorismefinanciering. De FIU-Nederland vervult ook een expertise- en adviesrol op het gebied van terrorismefinanciering richting de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid door onder andere deelname aan door de NCTV uitgeschreven samenkomsten en eigenstandige advisering en consultering op terrorismefinancieringsgebied (onder andere ten behoeve van het Nationaal Dreigingsbeeld).

4.1.1 Terrorismefinancieringsplatform met de NVB

In samenwerking met de NVB is in 2012 een terrorismefinancieringsplatform opgezet. Doel van het platform is om de financiële instellingen beter te informeren over trends en ontwikkelingen betreffende financiering van terrorisme. Daarnaast dient het platform voor terugkoppeling aan financiële instellingen over het vervolg op hun meldingen op het gebied van financiering van terrorisme. De financiële instellingen kunnen op hun beurt relevante fenomenen onder de aandacht brengen bij de FIU-Nederland. Naar verwachting zullen financiële instellingen en de FIU-Nederland door deze verbeterde informatiedeling eerder geldstromen gerelateerd aan terrorisme herkennen.

4.2 Proliferatiefinanciering

In het kader van de EU verordening betreffende beperkende maatregelen ten aanzien van Iran is de FIU-Nederland aangewezen als meldpunt voor meldingen gerelateerd aan proliferatiefinanciering^{13/}. De regeling heeft betrekking op transacties die verband houden met het verhandelen van stoffen of apparatuur die geschikt of bestemd is voor de productie van kernwapens.

In 2012 zijn geen specifieke meldingen met betrekking tot proliferatiefinanciering bij de FIU-Nederland binnengekomen. Door het Team CT&PF zijn in 2012 op basis van eigen onderzoek van transactie-informatie dossiers onderzocht met een hoog risico van betrokkenheid bij proliferatieactiviteiten. Deze dossiers zijn onder de aandacht gebracht van de Unit Contraproliferatie van de AIVD.

^{13/}

zie: EU Verordening
Nr. 267/2012, artikel 32,
d.d. 23 maart 2012

5

5 Caribisch Nederland

De FIU-Nederland wordt in Caribisch Nederland (CN) permanent vertegenwoordigd door een administratief liaison. In 2012 heeft deze onder meer, met ondersteuning van FIU collega's in Nederland, CN-melders geadviseerd, onder andere bij het in gebruik nemen van het huidige GoAML-webformulier en verder geïnvesteerd in samenwerking met de ketenpartners in CN.

5.1 GoAML

De melders van Caribisch Nederland maakten sinds oktober 2010^{14/} gebruik van de zogenaamde Meld Formulier Applicatie (MFA) om te melden via GoAML. De melders in CN zijn tegelijkertijd met de overige melders in september 2012 overgegaan naar het melden via het huidige GoAML Webformulier.

5.2 Relatiedagen WWFT-BES

Het organiseren van relatiedagen voor de meldende instellingen levert een belangrijke bijdrage aan de relatie met de meldende instellingen op de eilanden en heeft in 2012 geresulteerd in een aantal bijzonder bruikbare meldingen. Hoewel wat de traditionele melders betreft de opkomst op de relatiedagen doorgaans groot is, is de opkomst van de vrije beroepsgroepen zoals de makelaardij en de advocatuur vooralsnog beperkt gebleven. Deze meldersgroepen zullen in 2013 meer aandacht krijgen.

Met het oog op de inwerkingtreding van de Wet ter voorkoming van Witwassen en de Financiering van Terrorisme BES (WWFT-BES) zijn er op Bonaire relatiedagen georganiseerd ten behoeve van de advocatuur, de makelaardij en de accountants- en administratiekantoren. De relatiedagen werden naast de administratief liaison verzorgd door FIU-collega's vanuit Nederland, waaronder het Hoofd FIU-Nederland. De presentaties WWFT-BES voor meldplichtige instellingen op Saba en Sint Eustatius zullen in 2013 volgen.

5.3 Bankenoverleg

In 2011 is er een kennismakingsoverleg georganiseerd door de administratief liaison CN met de vereniging van banken op Bonaire. In 2012 is dit gevolgd door een tweede overleg met de vereniging. Het streven is om dat in 2013 te intensiveren.

5.4 Trainingen

Bij meldplichtige instellingen blijkt een grote behoefte aan kennis om zo goed mogelijk compliance te kunnen toepassen. In 2012 is hiervoor een training georganiseerd in het herkennen van fraude met documenten, zoals paspoorten en andere identiteitsbewijzen.

5.5 Meldingen

In 2012 heeft de FIU-Nederland 1.325 meldingen vanuit CN ontvangen, dit is een forse stijging in vergelijking met 2011. Wat ook opvalt is dat de kwaliteit van de meldingen in de loop van de tijd beter is geworden. Met de uitgevoerde ongebruikelijke transacties (OT's) is in totaal meer dan 225 miljoen euro gemoeid. In vergelijking met 2011 is het aantal meldingen en de omvang van het totaalbedrag aanzienlijk toegenomen: in 2011 werden rond de 650 meldingen ontvangen, ter waarde van ongeveer 56 miljoen euro. Waarschijnlijke (deel-)oorzaken voor de toename in 2012 zijn de inzet van de administratieve liaison in het Caribisch gebied, de gehouden relatiedagen en de verbetering van het meldsysteem.

^{14/}
10 Oktober 2010 was de datum van de staatkundige veranderingen waardoor meldplichtige instellingen op Caribisch Nederland verplicht zijn te melden bij FIU-Nederland.

De meeste OT's (97%) zijn afkomstig van banken. Daarnaast hebben geldtransactiekantoren, handelaren en vrije beroepsbeoefenaars meldingen gedaan. In 2012 zijn er negen dossiers samengesteld, met in totaal 133 VT's. De meeste transacties zijn doorgemeld naar aanleiding van eigen onderzoek van de FIU-Nederland.

5.6 Ketenpartners en de investering in integrale samenwerking

De administratieve liaison heeft geïnvesteerd in de bevordering en verbetering van de samenwerking van de meldpunten MOT Sint Maarten en MOT Curaçao met de FIU-Nederland. Ook is er intensief contact geweest met de andere ketenpartners in CN, zoals de toezichthouders, het OM, de Koninklijke Marechaussee (KMar) en de Douane.

5.6.1 Toezichthouders Caribisch Nederland

Gedurende 2012 is meermalen contact en overleg geweest met de toezichthouders DNB, Belastingdienst Holland-Midden/Unit MOT (beiden regulier overleg) en AFM (informatief) met betrekking tot CN-aangelegenheden.

5.6.2 Openbaar Ministerie

De Procureur-generaal van de parketten op Curaçao, Sint Maarten en Caribisch Nederland heeft een belangrijke stap gezet, door zijn toestemming te verlenen voor het matchen van politiegegevens van het Korps Politie Caribisch Nederland (KPCN) met de database van de FIU-Nederland. In 2013 zal hier vervolg aan worden gegeven.

5.6.3 Koninklijke Marechaussee

De Koninklijke Marechaussee heeft zich in de keten goed gepositioneerd en is een belangrijke partner van de FIU-Nederland in CN gebleken. Zo zorgen zij onder andere voor de vergroting van bewustwording bij melders rond authenticiteit van documenten en leveren zij een bijdrage aan het Zware Criminaliteit Register dat sinds 2012 via KPCN aan de FIU verstrekt wordt. In 2013 zal de samenwerking worden voortgezet voor wat betreft het aanleveren door de KMar van informatie voor het matchen met de database van de FIU-Nederland.

5.6.4 Douane Caribisch Nederland

Met de Douane Caribisch Nederland is in 2012 regelmatig contact geweest. De Douane is verantwoordelijk voor de handhaving van een deel van de WWFT-BES, te weten grensoverschrijdende geldtransporten.

6

6 Internationale samenwerking

Door het vaak grensoverschrijdende karakter van praktijken van witwassen en financieren van terrorisme, is internationale samenwerking voor de FIU-Nederland van groot belang. Ook in 2012 heeft de FIU-Nederland op operationeel niveau met FIU's wereldwijd samengewerkt en informatie uitgewisseld. Op beleidsmatig terrein heeft de FIU-Nederland in 2012 geïnvesteerd in internationale samenwerking, onder andere door deelname aan de diverse internationale gremia.

6.1 EU-samenwerking

6.1.1 FIU.net

In 2012 heeft de ontwikkeling van FIU.NET een nieuwe boost gekregen met het ontstaan van de zogenaamde ma³tch technologie. Ma³tch staat voor "autonomous anonymous analysis" en maakt het voor de 26 aangesloten EU FIU's nog makkelijker om informatie met elkaar te delen. De mogelijkheid bestaat nu om, anoniem en versleuteld, databases binnen Europa te matchen, zodat de Europese FIU's op het spoor kunnen komen van hits die zonder deze techniek mogelijk onzichtbaar zouden blijven. FIU-Nederland heeft eind 2012 de eerste stappen genomen om deze functionaliteit daadwerkelijk te kunnen gaan gebruiken. De techniek is op orde gebracht en de medewerkers zijn opgeleid. Dit alles om begin 2013 daadwerkelijk te starten.

6.1.2 EU FIU Platform

De FIU-Nederland neemt actief deel aan het EU FIU Platform, het informele overlegorgaan van FIU's uit de Europese Unie. In 2012 is in dit platform onder andere gewerkt aan een gezamenlijk advies aan de Europese Commissie met betrekking tot de vierde Europese anti-witwasrichtlijn, waarvan het eerste concept begin 2013 zal worden gepresenteerd.

6.2 Egmont Group

In 2012 bestond de Egmont Group uit 131 leden (FIU's). De FIU-Nederland neemt actief deel aan de Egmont Group, met vertegenwoordigers in drie werkgroepen.

In de nieuwe FATF aanbevelingen wordt verwezen naar de noodzaak van het lidmaatschap van de Egmont Group. Binnen de Egmont Group wordt gestreefd naar het garanderen van minimale eisen die aan leden gesteld kunnen worden, om betrouwbare internationale informatie-uitwisseling tussen FIU's mogelijk te maken.

6.3 FATF

De FIU-Nederland is vertegenwoordigd in de Nederlandse delegatie van de FATF die jaarlijks driemaal bijeenkomt. Binnen de FATF zijn vier werkgroepen actief. De FIU-Nederland neemt actief deel aan de werkgroep typologieën (WG TYP), onder andere door te participeren in projecten maar ook door het leveren van relevante informatie.

6.3.1 FATF-Project Legal Professions

Medio juni 2012 is vanuit de FATF-werkgroep Typologieën een project gestart om de risico's om betrokken te worden bij witwassen beter inzichtelijk te maken voor de juridische beroepen, specifiek de advocatuur en het notariaat. De Landelijk Officier van Justitie Witwassen is co-chair van deze werkgroep en de FIU-Nederland heeft analyses ingebracht en een presentatie verzorgd tijdens de

bijeenkomst van de werkgroep in Parijs. Eind november vond in Dakar een expertmeeting over dit onderwerp plaats, waarbij door FIU-Nederland eveneens een presentatie is verzorgd. Oplevering van de rapportage zal in juni 2013 plaatsvinden.

6.3.2 FATF-project Diamonds and precious stones

In 2012 heeft de FIU-Nederland een strategische analyse verricht op ongebruikelijke en verdachte geldstromen in relatie tot diamanthandel. Deze analyse was ten behoeve van een gezamenlijk project van de FATF en de Operational Working Group (OpWG) van de Egmont Group. Het project heeft als doel de karakteristieken te identificeren van witwassen via de diamanthandel en daarmee om meer inzicht te verschaffen in de kwetsbaarheden voor de branche.

De bevindingen van de FIU-Nederland omvatten 13 verschillende indicatoren. Voorbeelden hiervan zijn het opgeven van een onjuist land van herkomst van de diamanten, het vervalsen van officiële documenten en het opgeven van een lage geldwaarde van de lading.

6.4 Samenwerking met andere internationale partners

6.4.1 Samenwerkingsproject FIU-Denemarken

De FIU-Denemarken had voor 2012 reeds de wens geuit om intensiever samen te werken met de FIU-Nederland. Hierbij zijn drie uitgangspunten geformuleerd: (1) beter inzicht in elkaars werkwijze en mogelijkheden met betrekking tot het uitwisselen van informatie; (2) te komen tot een structurele uitwisseling van transactie-informatie; en (3) het versterken van elkaars informatiepositie door het wederzijds zoveel mogelijk delen van intelligence. Het einddoel is om de opsporing in beide landen te voeden met financiële intelligence en het gebruik hiervan door de opsporing te bevorderen.

In 2012 is deze nauwere samenwerking geïnitieerd. Het resultaat van de samenwerking over 2012 is dat de FIU-Nederland vier verzoeken heeft ontvangen van de FIU-Denemarken en tien verzoeken heeft doen uitgaan naar FIU-Denemarken. In een eerste terugkoppeling heeft de FIU-Denemarken laten weten dat bepaalde transactie-informatie gebruikt kon worden in een lopend opsporingsonderzoek.

6.4.2 Samenwerking met FIU-Zweden

Het ARGUS-project met FIU-Zweden werd gecontinueerd hetgeen leidde tot een relatief hoog percentage uitwisseling van informatie. Meerdere malen leidde dit tot aanhoudingen van verdovende middelenhandelaren in Scandinavië.

6.4.3 Afpakken in het buitenland

In het verlengde van het brede project Afpakken van het Openbaar Ministerie, initieerde FIU-Nederland in samenwerking met de unit Buitenland van het KLPD in het laatste kwartaal van 2012 het project Afpakken in het buitenland. Het eerste doel is om in samenwerking met enkele buitenlandse FIU's op basis van analyses van transactie-informatie vermogen te identificeren dat vermoedelijk afkomstig is van criminaliteit in Nederland en in het land van de betreffende buitenlandse FIU geïnvesteerd is. Zo is er contact gezocht met Colombia, de Verenigde Arabische Emiraten, Turkije en Thailand.

Dit project leidde onder meer tot gezamenlijk onderzoek met de FIU-Colombia en in 2012 zijn reeds kansrijke dossiers geïdentificeerd. Naar verwachting zullen in 2013 door voortzetting van de intensieve samenwerking meerdere dossiers voor een feitelijke ontneming opgewerkt worden. De doelstelling is om de Colombiaanse autoriteiten in de gelegenheid te stellen het criminele vermogen op basis van Colombiaans recht af te pakken. Doordat witwassen een wereldwijd fenomeen is, is een internationale

aanpak noodzakelijk. Als via dit project in Colombia criminelen kunnen worden ontmoedigd hun praktijken voort te zetten, zal dat kunnen leiden tot minder drugstransporten naar Nederland en minder gerelateerde problematiek.

6.5 Operationele intelligence-uitwisseling internationaal

Naar aanleiding van de overgang naar GoAML is er voor gekozen om de registratie van binnenkomende verzoeken van en uitgaande verzoeken naar buitenlandse FIU's hierin op te nemen. Voorheen werden twee aparte registraties bijgehouden voor de uitwisseling via Egmont Secure Web en FIU.NET, maar vanaf 2012 is alles in GoAML geregistreerd. Hierdoor is er geen onderscheid meer tussen bevragingen via ESW en FIU.NET.

Tabel 1 Top 5 uitgaande verzoeken aan buitenlandse FIU's

Informatieverzoek van FIU-Nederland aan buitenlandse FIU's	Aantal verzoeken
Zweden	40 ^{15/}
Duitsland	27
België	25
Verenigd Koninkrijk	18
Spanje	17

Het totaal aantal uitgaande informatieverzoeken van FIU-Nederland aan buitenlandse FIU's in 2012 was 270.^{16/}

Tabel 2 Top 5 binnenkomende verzoeken van buitenlandse FIU's

Informatieverzoek van FIU-Nederland aan buitenlandse FIU's	Aantal verzoeken
België	303 ^{17/}
Slowakije	95
Luxemburg	53
Verenigd Koninkrijk	51
Duitsland	16

Het totaal aantal binnengekomen informatieverzoeken aan FIU-Nederland van buitenlandse FIU's in 2012 was 747.^{18/}

^{15/}

In verband met de intensieve en constructieve samenwerking van de FIU-Nederland met FIU Zweden ligt het aantal informatieverzoeken van de FIU-Nederland aan Zweden hoger.

^{16/}

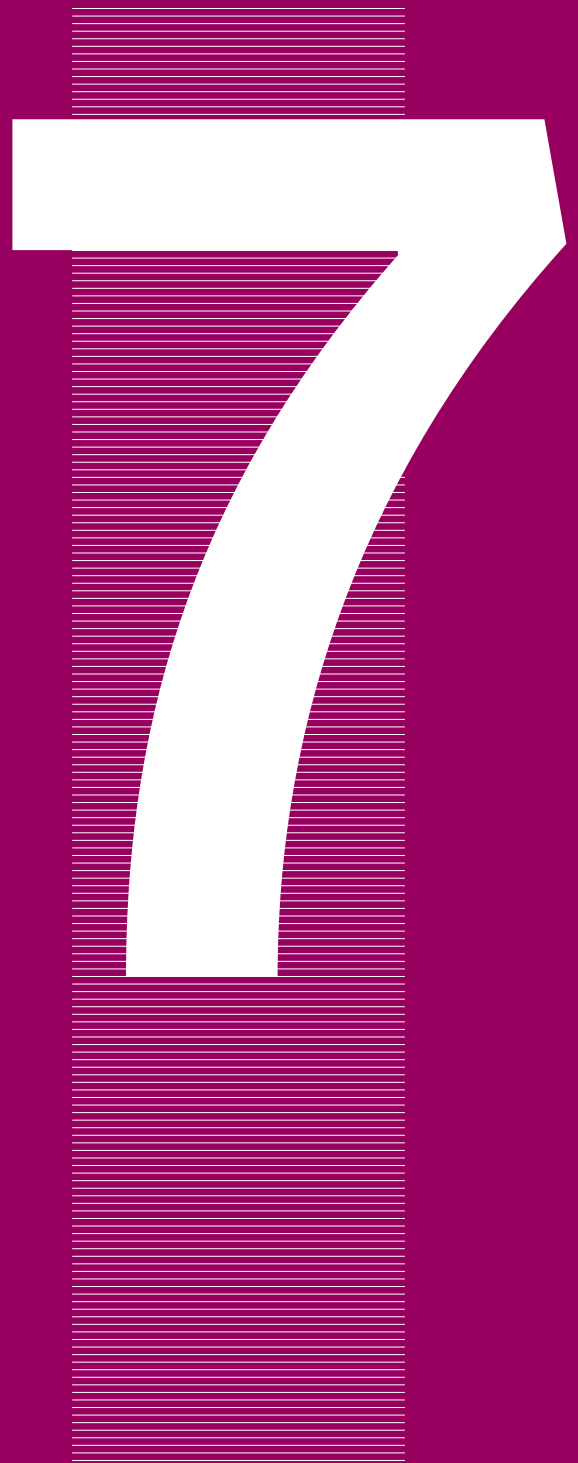
In verband met de start van het gebruik van GoAML per mei 2011, is het niet mogelijk om een vergelijking te maken tussen deze cijfers en de cijfers van 2011. Vanaf volgend jaar is dat wel mogelijk.

^{17/}

Het aantal informatieverzoeken afkomstig van de Belgische FIU (CTIF-CFI) is zo veel hoger dan andere landen omdat in België het beleid geldt dat alle transacties/dossiers met een internationaal karakter in het/de betreffende land(en) worden bevestigd. Deze werkwijze zou echter voor de FIU-Nederland te arbeidsintensief zijn.

^{18/}

In verband met de start van het gebruik van GoAML per mei 2011, is het niet mogelijk om een vergelijking te maken tussen deze cijfers en de cijfers van 2011. Vanaf volgend jaar is dat wel mogelijk.

7 FIU-Nederland in kengetallen

In dit hoofdstuk presenteert de FIU-Nederland de kengetallen over het afgelopen jaar. Net als in voorgaande jaren wordt er een onderscheid gemaakt tussen de ongebruikelijke transacties (OT's) die de FIU-Nederland ontvangt van de meldende instellingen en de verdachte transacties (VT's) die zij na analyse ter beschikking stelt aan de opsporing.

De FIU-Nederland heeft in 2012 verder geïnvesteerd in de kwaliteitsverbeteringen van de OT's door het implementeren van zogenaamde 'business rules', welke in 2013 ten aanzien van alle melders zullen worden ingevoerd. Dit houdt in dat wanneer bepaalde velden van een melding niet, of niet juist zijn ingevuld, de meldende instelling hier een bericht van krijgt met het verzoek alsnog de juiste informatie in te vullen. Een melding wordt alleen geaccepteerd als alle velden juist zijn ingevuld. De FIU-Nederland vergroot op deze wijze de kwaliteit van haar input en dientengevolge de kwaliteit van haar output. Het zal ook een bijdrage leveren aan het efficiënter in kaart brengen van ontwikkelingen en trends en daarmee aan de kwaliteit van informatievoorziening aan zowel de melders als aan de opsporing.

Het aantal meldingen neemt toe in 2012. Kwantitatief wordt de inputzijde van de FIU-Nederland grotendeels bepaald door meldingen van money transfers. Een stijging of daling van het aantal meldingen houdt dan ook in de regel verband met ontwikkelingen binnen de money transfersector. 2012 vormt geen uitzondering op deze regel; de stijging van het aantal meldingen in 2012 is grotendeels gerelateerd aan de money transfer-sector en heeft te maken met een aanscherping van het interne meldbeleid van bepaalde money transfer-instellingen. Door deze aanscherping komen bepaalde ongebruikelijke geldstromen in beeld die eerder niet zichtbaar waren, bijvoorbeeld in de regio Rotterdam-Rijnmond, maar ook de regio Haaglanden. De FIU-Nederland brengt deze geldstromen in kaart en verricht financieel onderzoek op de betrokken subjecten. De resultaten hiervan deelt zij, waar mogelijk, met de meldende instellingen en – indien het VT's betreft – met de opsporing.

Leeswijzer bij de kengetallen

- OT's zijn opgevraagd op registratiedatum, dit wil zeggen de datum waarop de FIU-Nederland de ontvangen transactie als ongebruikelijk in haar database heeft geregistreerd.
- VT's zijn opgevraagd op doormelddatum, dit wil zeggen de datum waarop de FIU-Nederland de transacties, na onderzoek, als verdacht heeft doorgemeld. Omdat VT's op basis van een andersoortige datum worden opgevraagd dan OT's, levert een deling van het aantal in 2012 doorgemelde VT's door het aantal in 2012 geregistreerde OT's dus *geen doormeldpercentage* op. Immers, de VT's kunnen zijn geregistreerd in een ander jaar dan dat zij zijn doorgemeld.
- De FIU-Nederland kan vanwege beperkte capaciteit niet alle aangeboden transacties uitgebreid onderzoeken. Wel wordt elke melding, die de FIU-Nederland registreert, onderworpen aan automatische bestandsvergelijkingen ('matchen') met het VROS-register. Enige vorm van onderzoek vindt daardoor in beginsel altijd plaats. Het komt echter voor dat de FIU-Nederland vanwege beperkte capaciteit een subject waarop een hit is, niet kan uitlopen. In dat geval vindt er dus geen nader onderzoek plaats.
- Op 1 juli 2012 is de Wet inzake de geldtransactiekantoren (Wgt) ingetrokken. De normen met betrekking tot de tot dan toe nog door de Wgt gereuleerde werkzaamheden, de wisseltransacties, zijn per dezelfde datum overgeheveld naar de Wet op het financieel toezicht (Wft). Daarmee is het begrip 'geldtransactiekantoor' verdwenen. Partijen die wisseltransacties verrichten zijn voortaan in de Wft gedefinieerd als 'wisselinstelling'. In dit hoofdstuk wordt daarom gesproken van wisselinstelling waar in eerdere jaren geldtransactiekantoor gebruikt werd^{19/}.
- De subjectieve meldplicht voor money transfers geldt voor zowel de providers van wisselinstellingen als hun agenten. Het kan daardoor voorkomen dat eenzelfde transactie twee keer wordt gemeld bij de FIU-Nederland. Het bedrijfsprocessensysteem GoAML heeft een automatische unificatiemodule om deze dubbele meldingen te herkennen. Desondanks komt het voor dat transacties dubbel in de database staan, dit betreft echter een beperkt aantal meldingen.

^{19/}

Bron:
<http://www.toezicht.dnb.nl>

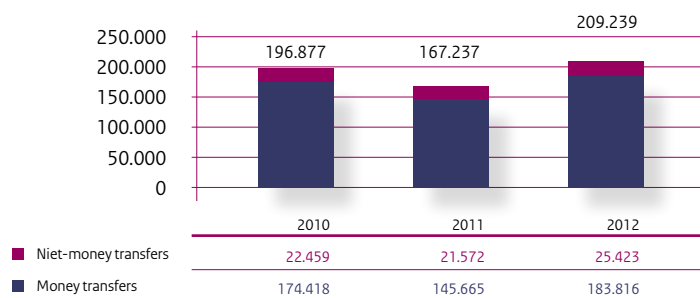
- Het kan voorkomen dat percentages door afronding niet geheel optellen tot 100%.
- Bedragen in vreemde valuta zijn omgerekend naar euro op basis van de wisselkoersen die door meldende instellingen zijn opgegeven in hun melding(en).
- Bij de berekening van bedragen worden meldingen van *voorgenomen* transacties buiten beschouwing gelaten.
- Tenzij anders aangegeven zijn alle aantallen in de kengetallen exact weergegeven. Bedragen worden afgerond.

7.1 Totaalcijfers

Deze paragraaf biedt een beeld van de ontwikkeling van de OT's en VT's in Nederland op hoofdlijnen. Het beschrijft het verloop van het aantal OT's en VT's op basis van de sectoren waarbinnen zij plaatsvinden. Ook wordt nader ingegaan op de regio's waarbinnen de transacties worden uitgevoerd. Opvallende ontwikkelingen worden uitgelicht. Een meer gedetailleerde omschrijving van de ontwikkeling per sector is opgenomen in paragrafen 7.3 en 7.4.

7.1.1 Ongebruikelijke transacties

Grafiek 1: Ongebruikelijke transacties in 2010-2012

Het totaal aantal geregistreerde meldingen komt in 2012 ruim boven de 200.000 uit. Deze stijging ten opzichte van eerdere jaren houdt verband met een sterke stijging van het aantal subjectieve meldingen. Het aantal objectieve meldingen blijft in 2012 (66.712) ongeveer gelijk aan het aantal van 2011 (66.770). De stijging van het aantal subjectieve meldingen houdt verband met ontwikkelingen binnen de money transfer-sector. Zo is bijvoorbeeld sprake van aanscherping van het meldbeleid op advies van de toezichthouder. Dit leidde in 2012 tot meer money transfer-meldingen. Hierover is meer te lezen in paragraaf 7.3.

Het aantal meldingen van niet-money transfers neemt toe in 2012. Uit tabel 3 blijkt welke sectoren een bijdrage leveren aan deze stijging; het gaat met name om een toename van het aantal meldingen door de overheid, wisselinstellingen en handelaren. Overheidsmeldingen nemen toe onder invloed van een stijging van het aantal passagiers dat aangifte doet van de invoer, uitvoer en doorvoer van contanten ter waarde van €10.000 of meer. Bij de wisselinstellingen zien we met name het aantal meldingen over prepaidcards toenemen en bij de handelaren is sprake van een stijging van het aantal OT's bij autohandelaren en edelmetalenhandel. Ook zijn er sectoren waar het aantal OT's (sterk) daalt. Bijvoorbeeld binnen de casino-sector. In 2012 loopt het aantal casino-meldingen terug met 43%.

In 2012 heeft de FIU-Nederland meldingen van een nieuwe groep melders ontvangen, de zogenoemde payment service provider^{20/}. Vanuit deze branche ontving de FIU-Nederland in 2012 1 melding. Op alle bovengenoemde ontwikkelingen wordt in de navolgende paragrafen verder ingegaan.

^{20/} Hoewel 'payment service provider' een verzamelbegrip is in de zin van de Payment Service Directive (PSD) en de Wet Financieel Toezicht (Wft), doelt de FIU-Nederland in dit hoofdstuk specifiek op online-betaaldienstverleners met een eigen derdengeldrekening.

Het aantal OT's dat jaarlijks wordt gemeld, is afhankelijk van verschillende factoren. Het wordt niet alleen bepaald door wat er zich werkelijk in de markt afspeelt, ook het kennisniveau, de capaciteit en de bereidheid van instellingen om hierover te melden speelt een rol. Daarnaast hebben activiteiten van de toezichthouder invloed op het aantal meldingen dat de FIU-Nederland ontvangt. Bijvoorbeeld wanneer zij bij meldende instellingen aangeeft dat er betere, of meer analyses uitgevoerd moeten worden. Dit bemoeilijkt soms de duiding die de FIU-Nederland kan geven aan bepaalde ontwikkelingen die zij ziet. Immers, stijgt een bepaalde geldstroom omdat er daadwerkelijk meer OT's naar een land worden verstuurd, of voert een meldende instelling betere analyses uit, waardoor er meer zichtbaar wordt? Door meer en hechter met de melders en toezichthouders samen te werken, streeft de FIU-Nederland er naar om geldstromen in de toekomst nog beter te kunnen duiden. Voor wat betreft het kennisniveau draagt de FIU-Nederland bij door feedback te leveren door middel van terugmeldingen, maar ook door middel van analyses die worden verricht voor de meldende instellingen. Zo heeft de FIU-Nederland in 2012 een strategische analyse verricht naar de risico's rondom de geldstromen tussen Nederland en Hongarije. De uitkomsten hiervan zijn gedeeld met de meldende instellingen, alsmede de FIU Hongarije (zie paragraaf 3.4.3).

Tabel 3: Ongebruikelijke transacties per sector in 2010-2012

Niet-money transfers

Sector	2010		2011		2012	
	Aantal	Aandeel in subtotaal	Aantal	Aandeel in subtotaal	Aantal	Aandeel in subtotaal
Overheid	3.319	15%	4.287	20%	6.767	27%
Wisselinstellingen	1.758	8%	2.915	13%	5.155	20%
Handelaren	4.203	19%	3.890	18%	5.170	20%
Banken ^{21/}	8.794	39%	6.469	30%	4.822	19%
Creditcardmaatschappijen	1.316	6%	1.444	7%	1.474	6%
Casino's	1.671	7%	1.734	8%	980	4%
Vrije beroepsgroepen	1.348	6%	794	4%	977	4%
Overige handelaren	34	0%	67	0%	58	0%
Levensverzekeraars	2	0%	0	0%	13	0%
Financieringsmaatschappijen	2	0%	8	0%	5	0%
Assurantietussenpersonen	1	0%	1	0%	1	0%
Effectenbemiddelaars	11	0%	1	0%	0	0%
Beleggingsinstellingen	0	0%	0	0%	0	0%
Payment service provider	0	0%	0	0%	1	0%
Subtotaal niet-money transfers	22.459	100%	21.610	100%	25.423	100%

Money transfers

Sector	2010		2011		2012	
	Aantal	Aandeel in subtotaal	Aantal	Aandeel in subtotaal	Aantal	Aandeel in subtotaal
Wisselinstelling	162.521	93%	132.799	91%	172.305	94%
Bank	11.897	7%	12.830	9%	11.511	6%
Subtotaal money transfers	174.418	100%	145.629	100%	183.816	100%

Eindtotaal	196.877		167.239		209.239	
-------------------	----------------	--	----------------	--	----------------	--

*Door afronding telt het totaal niet exact op tot 100%.

^{21/}

Bij de banken gaat het om deels samengestelde meldingen in plaats van afzonderlijke ongebruikelijke transacties, zie paragraaf 7.3.2.1 voor een verdere toelichting.

In de onderstaande tabel is het aantal instellingen weergegeven dat in de periode 2010 – 2012 één of meerdere meldingen heeft gedaan bij de FIU-Nederland. Het totale aantal meldende instellingen is licht toegenomen in 2012 (+4%). Opvallend is de stijging van het aantal meldende edelmetalenhandelaren. Ook zijn er sectoren vanuit waar het afgelopen jaar geen enkele melding is gedaan, zoals de kunstsector. Zie paragraaf 7.4.3.

Tabel 4: Aantal meldende Wwft-meldplichtige instellingen in 2010-2012

Sector en type melder	2010	2011	2012
Traditionele melders	61	60	68
Bank	28	31	38
Casino	1	1	1
Creditcardmaatschappij	5	4	5
Wisselinstelling	25	24	22
Levensverzekeraar	2	0	2
Overige traditionele melders	4	4	2
Assurantie tussenpersoon	1	1	1
Effectenbemiddelaar	1	1	0
Financieringsmaatschappij	2	2	1
Payment service provider	0	0	1
Payment Service Provider	0	0	1
Handelaren	651	572	555
Antiekhandel	3	1	1
Edelmetalenhandel	12	25	40
Kunsthandel	3	1	0
Overige handelaren	14	11	22
Schepenhandel	24	22	21
Voertuigenhandel	595	512	471
Vrije beroepsgroepen	327	239	284
Accountant	121	87	83
Administratiekantoor	0	0	20
Advocaat	17	7	10
Bedrijfseconomisch adviseur	23	8	2
Belastingadviseur	38	23	17
Makelaar OG	6	6	23
Notariaat	112	100	123
Onafhankelijk juridisch adviseur	3	0	0
Trustmaatschappij	7	8	6
Eindtotaal	1.043	875	910

7.1.2 Ongebruikelijke transacties per politieregio

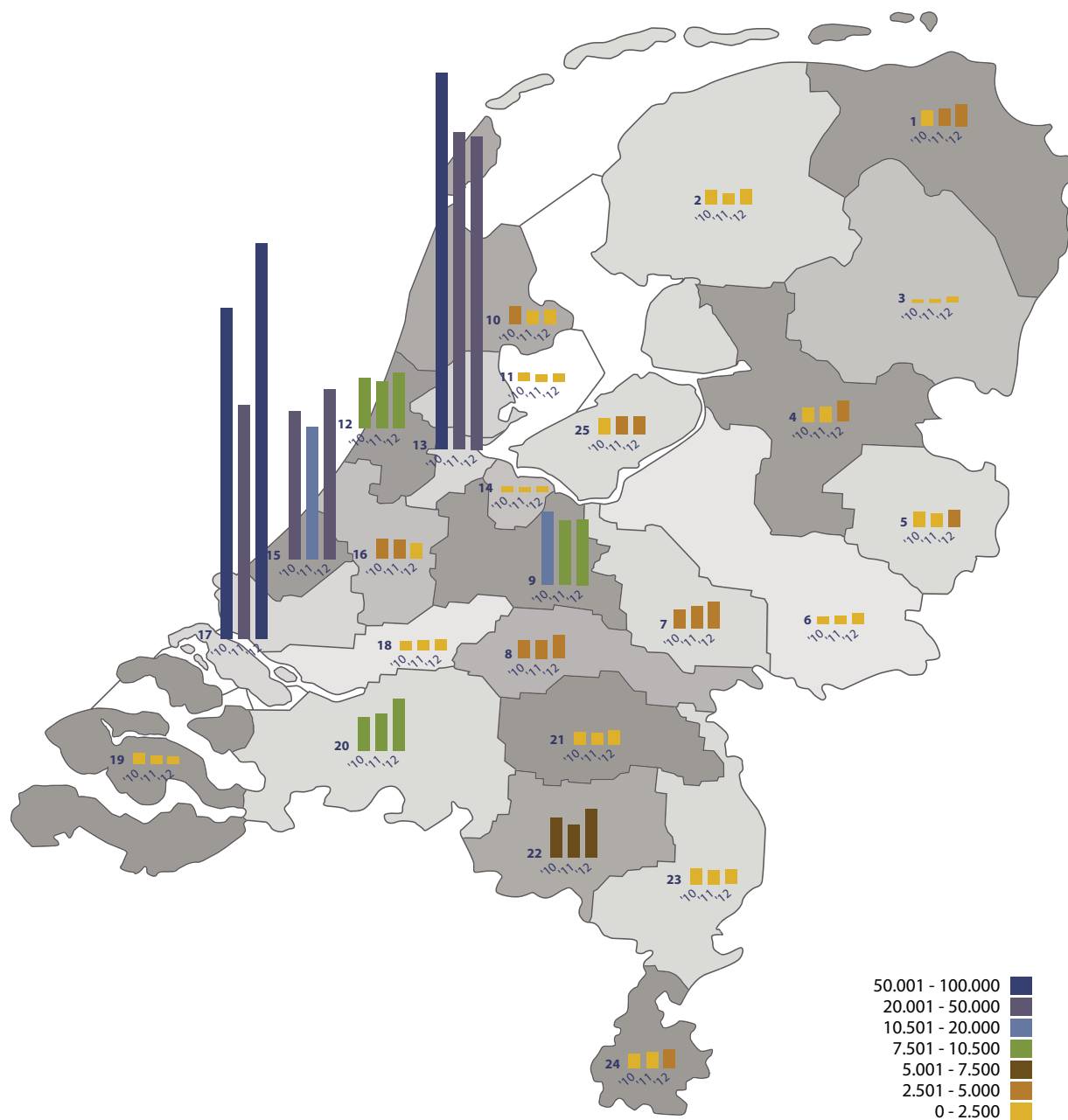
Om een indruk te geven van waar in Nederland de OT's plaatsvinden, is in figuur 1 een kwantitatief beeld weergegeven ten aanzien van de OT's per politieregio. Transacties zijn gekoppeld aan een politieregio op basis van de plaats waar zij zijn uitgevoerd.

Het totale aantal transacties stijgt in 2012 met 25% ten opzichte van 2011. Deze stijging is terug te zien bij de ontwikkeling van het aantal transacties binnen de regio. Bij de meeste regio's is sprake van een stijging van het aantal transacties, echter bij drie regio's daalt het aantal OT's in 2012. Het betreft de regio's Amsterdam-Amstelland (-1%), Hollands Midden (-16%) en Zeeland (-14%). Veruit de grootste (absolute) stijger in 2012 is regio Rotterdam-Rijnmond. Het aantal meldingen in deze regio is in 2012 toegenomen met ruim 24.000 meldingen. De forse stijgingen in de regio's zijn gerelateerd aan een toename van het aantal money transfer-meldingen. De redenen voor deze toename worden beschreven in de paragraaf over money transfers (7.3).

Er vinden forse stijgingen plaats van geldstromen naar uiteenlopende landen. De FIU-Nederland onderhoudt nauw contact met de desbetreffende instellingen om in samenwerking met hen deze geldstromen te kunnen duiden. Ook in de regio Haaglanden stijgt het aantal meldingen in 2012 fors (+29%). Er vindt met name een stijging plaats van het aantal uitgaande en inkomende money transfers. Bij de uitgaande geldstromen is deze stijging soms fors. Zo verdubbelt bijvoorbeeld de geldstroom naar China. Werden er in 2011 nog ruim 900 transacties naar China gemeld vanuit de regio Haaglanden, in 2012 zijn dit er ruim 1.900. Met name vijf instellingen maken meldingen van deze transacties en bij vier van deze vijf is sprake van een stijging van het aantal meldingen. Het aandeel VT's ligt bij deze geldstroom laag (<1%). Het ontbreken van doormeldingen op basis van de VROS-match en LOV-verzoeken kan duiden op een legitiem karakter van de transacties, maar het zou ook kunnen betekenen dat er sprake is van een gebrek aan informatie bij de opsporing. In het verleden zijn geldstromen naar China in verband gebracht met mensenhandel en mensensmokkel, derhalve heeft deze geldstroom de aandacht van de FIU-Nederland. In 2013 zal de FIU-Nederland dit signaal, maar ook andere signalen over opvallende geldstromen beleggen bij de Dienst Landelijke Informatieorganisatie (DLIO) van de Nationale politie om hen te wijzen op de witwasrisico's die zich landelijk voordoen.

Het zijn niet alleen money transfers die leiden tot stijgingen in de regio's. Zo stijgt het aantal meldingen in Kennemerland als gevolg van een toename van het aantal Douanemeldingen en meldingen over het gebruik van prepaidcards. Ook het aantal meldingen in Amsterdam-Amstelland stijgt mede onder invloed van meldingen gerelateerd aan prepaidcards en edelmetaalhandelaren.

Figuur 1: Ongebruikelijke transacties per politieregio in 2010-2012

Tabel bij figuur 1

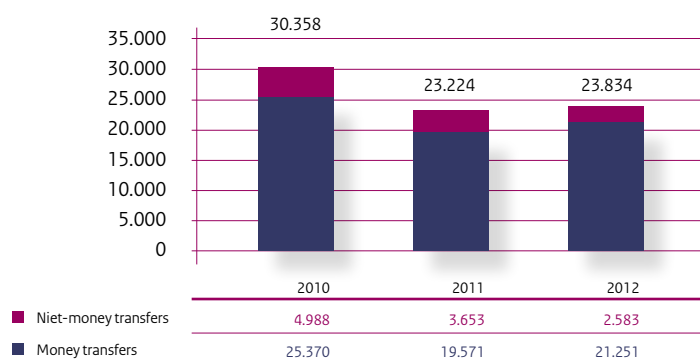
Politieregio	Nummer op kaart	2010	2011	2012
Groningen	1	2.327	2.632	3.337
Friesland	2	2.210	1.637	2.343
Drenthe	3	541	608	898
IJsselland	4	2.152	2.258	3.112
Twente	5	2.317	2.061	2.579
Noord- en Oost-Gelderland	6	1.106	1.296	1.713
Gelderland-Midden	7	2.840	3.352	4.051
Gelderland-Zuid	8	2.735	2.782	3.507
Utrecht	9	11.107	9.721	9.951
Noord-Holland-Noord	10	2.733	2.069	2.209
Zaanstreek-Waterland	11	1.320	1.075	1.192
Kennemerland	12	7.566	7.037	8.361
Amsterdam-Amstelland	13	56.942	47.969	47.385
Gooi en Vechtstreek	14	868	741	802
Haaglanden	15	22.457	19.975	25.769
Hollands Midden	16	3.034	2.825	2.362
Rotterdam-Rijnmond	17	50.006	35.431	59.814
Zuid-Holland-Zuid	18	1.445	1.458	1.692
Zeeland	19	1.690	1.301	1.123
Midden- en West-Brabant	20	5.079	5.661	7.865
Brabant-Noord	21	1.852	1.788	2.159
Brabant-Zuid-Oost	22	6.020	5.014	7.314
Limburg-Noord	23	2.385	2.117	2.213
Limburg-Zuid	24	2.248	2.389	2.830
Flevoland	25	2.394	2.650	2.758

* 99% van de OT's is op basis van de transactieplaats gekoppeld aan een regio. 1% van de transacties is vanwege een niet of slecht aangeleverde plaatsnaam, niet gekoppeld aan een regio.

7.1.3 Verdachte transacties

Het aantal VT's neemt in 2012 enigszins toe in vergelijking met het vorige jaar. Het aandeel money transfers is echter wel gegroeid; in 2011 had 84% van de VT's betrekking op een money transfer, in 2012 is dit 89%.

Grafiek 2: Verdachte transacties in 2010-2012

Het aantal transacties dat de FIU-Nederland jaarlijks verdacht verklaart, hangt niet alleen samen met de mate waarin transacties deze status 'toekomst', maar ook van de inspanningen die de FIU-Nederland en de diverse handhavingspartners (kunnen) leveren. Zo speelt de mate waarin politiebestanden waarmee de FIU-Nederland matches uitvoert, gevuld worden door opsporingsdiensten (onder andere het VROS-bestand), een belangrijke rol. Ook het aantal LOvJ-verzoeken dat de FIU-Nederland ontvangt, is bepalend voor het aantal verdachtverklaringen. Daarnaast is de kwaliteit van meldingen belangrijk om het eventuele verdachte karakter van een transactie te kunnen vaststellen. Ten slotte speelt de beschikbare onderzoekscapaciteit van de FIU-Nederland een zeer belangrijke rol bij het aantal verdachtverklaringen. Een transactie kan in potentie wel verdacht zijn, maar als de FIU-Nederland geen capaciteit heeft om deze aan een onderzoek te onderwerpen, krijgt het deze status niet toegekend. Het staat voor de FIU-Nederland vast dat een grotere onderzoekscapaciteit zou leiden tot een groter aantal VT's.

Voor haar eigen onderzoek selecteert en prioriteert de FIU-Nederland onder andere op basis van verschillende red flag queries relevante transacties en subjecten. Deze red flags queries zijn voortdurend in ontwikkeling. Deze queries zullen in de toekomst deel gaan uitmaken van een geautomatiseerd red flag-systeem. Zie ook paragraaf 1.3.3.

7.1.4 Doormeldredenen verdachte transacties

Tabel 5: Doormeldredenen verdachte transacties in 2010-2012

Doormeldredenen	2010		2011		2012	
	Aantal	Aandeel in totaal	Aantal	Aandeel in totaal	Aantal	Aandeel in totaal
VROS	15.505	51%	11.541	50%	9.485	40%
Eigen onderzoek	9.498	31%	8.224	35%	7.852	33%
LOvJ	5.338	18%	3.375	15%	5.204	22%
CJIB en BOOM	17	0%	84	0%	1.293	5%
Totaal	30.358	100%	23.224	100%	23.834	100%

^{22/} Zo is in 2012 de keuze gemaakt om binnenkomende OT's alleen nog automatisch te matchen met de meest recente subjectgegevens uit lopende onderzoeken (MRO-subject lijsten). Hiermee richt de FIU-Nederland haar capaciteit op het aansluiten bij lopende onderzoeken. Hierdoor is de kans dat het FIU-onderzoeksdossiers door opsporingspartners wordt opgepakt groter.

Ondanks de daling van het aantal VROS-doormeldingen, neemt het aantal VT's enigszins toe in 2012. De toename is gerelateerd aan een stijging van het aantal doormeldingen op grond van LOvJ-verzoeken en de match met CJIB- en BOOM-bestanden. Het aantal BOOM-doormeldingen stijgt van 2 in 2011 naar 104 in 2012. Dit aantal stijgt fors, omdat het aantal subjecten dat BOOM heeft aangeleverd, is gestegen en omdat de kwaliteit van de aangeleverde data sterk verbeterd is. Het aantal doormeldingen naar aanleiding van de match met CJIB-bestanden neemt toe van 82 in 2011 naar 1.189 in 2012. De stijging van het aantal CJIB-doormeldingen, is het resultaat van nieuwe afspraken tussen de FIU-Nederland en het CJIB, waarbij laatstgenoemde de FIU-Nederland heeft verzocht vaker te matchen met haar gegevensbestanden. In 2012 heeft de FIU-Nederland meerdere malen een bestand ontvangen van het CJIB en hierop een match uitgevoerd. De daling van het aantal VROS-doormeldingen heeft niet zozeer te maken met het gebrek aan potentiële VT's, maar met een gebrek aan capaciteit binnen de FIU-Nederland. Hierdoor moet de FIU-Nederland scherpe keuzes maken en kan zij niet alle mogelijke matches uitvoeren en uitwerken^{22/}. De prioriteit ligt voor de FIU-Nederland bij leveren van kwalitatieve onderzoeksdossiers waarvan zeker is dat deze voorzien in een behoefte van een opsporingsinstantie zodat er meer kans is dat deze daadwerkelijk wordt opgepakt.

7.1.5 Dossiers per politieregio

In de onderstaande tabel is het aantal dossiers weergegeven dat betrekking heeft op de verschillende politieregio's in Nederland. Dossiers zijn aan de regio's gekoppeld op basis van de plaats waar de VT's zijn verricht. De FIU-Nederland heeft geen zicht op het aantal dossiers dat concreet is opgepakt door de politieregio's.

Tabel 6: Aantal dossiers per regio in 2010-2012

Soort transactie	2010	2011	2012
Rotterdam-Rijnmond	3.606	1.937	1.532
Amsterdam-Amstelland	4.029	1.813	1.016
Haaglanden	1.481	654	488
Kennemerland	1.065	386	283
Midden- en West-Brabant	636	334	253
Utrecht	694	393	240
Brabant-Zuid-Oost	484	176	158
Gelderland-Midden	233	99	122
Limburg-Zuid	339	138	121
Flevoland	208	187	97
Noord-Holland-Noord	198	97	94
Gelderland-Zuid	266	84	94
Brabant-Noord	224	118	85
Twente	152	98	82
Hollands Midden	149	90	81
Limburg-Noord	273	99	65
Groningen	138	61	57
Friesland	203	51	51
Zaanstreek-Waterland	110	73	48
IJsselland	256	80	47
Gooi en Vechtstreek	80	42	39
Onbekend	81	41	33
Zuid-Holland-Zuid	126	55	29
Noord- en Oost-Gelderland	77	40	28
Zeeland	105	50	27
Drenthe	30	22	23
Meerdere regio's mogelijk	59	12	18
Buiten Nederland	8	6	14
Eindtotaal	15.310	7.236	5.225

* Omdat dossiers soms transacties bevatten die in verschillende regio's plaatsvinden, omvat deze tabel dubbeltellingen.

Ondanks de stijging van het aantal VT's, neemt het aantal dossiers dat de FIU-Nederland heeft opgeleverd in 2012 (4.356) af ten opzichte van een jaar eerder (2011: 6.462 dossiers). Het aantal VT's per dossier neemt dus toe. In 2012 genereerde de FIU-Nederland 4.356 dossiers, horende bij 23.834 transacties. In 2011 genereerde zij 6.462 dossiers, horende bij 23.224 transacties. De FIU-Nederland onderzoekt in 2013 de oorzaak van deze toename in VT's per dossier.

7.1.6 Verdachte transacties per sector

Tabel 7: Verdachte transacties per sector in 2010-2012

Niet-money transfers

Sector	2010		2011		2012	
	Aantal	Aandeel in subtotaal	Aantal	Aandeel in subtotaal	Aantal	Aandeel in subtotaal
Banken ^{23/}	3.169	64%	1.648	45%	788	30%
Wisselinstellingen	409	8%	683	19%	731	28%
Vrije beroepsbeoefenaars	500	10%	289	8%	384	15%
Handelaren	418	8%	477	13%	250	10%
Overheid	113	2%	86	2%	216	8%
Casino's	303	6%	354	10%	182	7%
Creditcardmaatschappijen	71	1%	114	3%	23	1%
Administratiekantoor	0	0%	0	0%	7	0%
Levensverzekeraars	2	0%	0	0%	1	0%
Payment Service Provider	0	0%	0	0%	1	0%
Overige handelaren	2	0%	2	0%	0	0%
Effectenbemiddelaars	1	0%	0	0%	0	0%
Assurantietussenpersonen	0	0%	0	0%	0	0%
Beleggingsinstellingen	0	0%	0	0%	0	0%
Financieringsmaatschappijen	0	0%	0	0%	0	0%
Subtotaal niet-money transfers	4.988	100%	3.653	100%	2.583	100%

Money transfers

Sector	2010		2011		2012	
	Aantal	Aandeel in subtotaal	Aantal	Aandeel in subtotaal	Aantal	Aandeel in subtotaal
Wisselinstellingen	18.807	74%	15.502	79%	19.023	90%
Banken	6.563	26%	4.069	21%	2.228	10%
Subtotaal money transfers	25.370	100%	19.571	100%	21.251	100%
Eindtotaal	30.358		23.224		23.834	

*Door afronding telt het totaal niet exact op tot 100%.

^{23/}

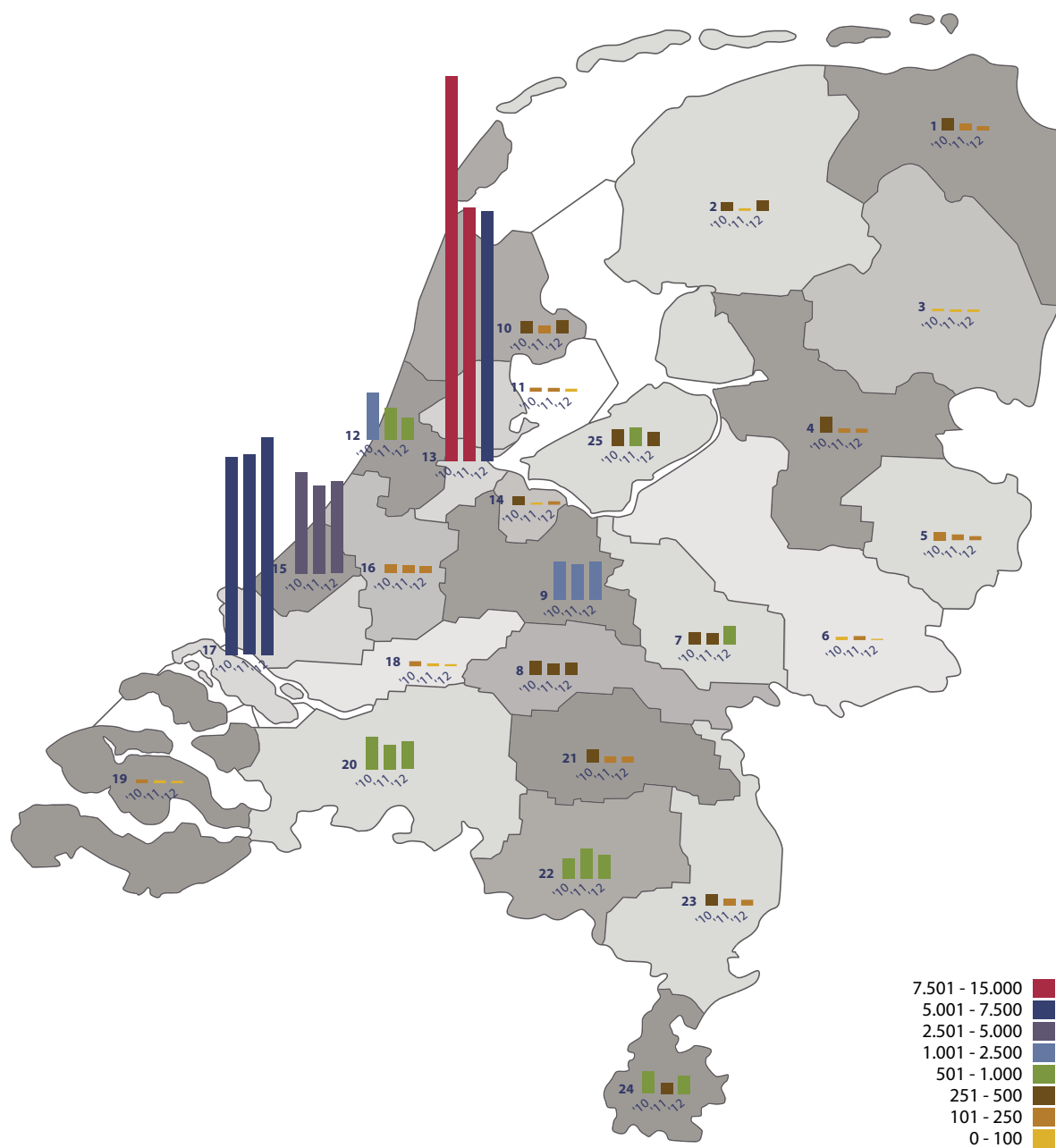
Bij de banken gaat het deels om samengestelde meldingen in plaats van afzonderlijke verdachte transacties. Zie paragraaf 7.3.2.1 voor een verdere toelichting.

Voor het tweede opeenvolgende jaar loopt het aantal verdachte bankmeldingen sterk terug (zie sectie 7.3.2.1 voor de duiding van deze ontwikkeling). Desondanks blijft de banksector koploper wanneer het gaat om verdachte niet-money transfer-transacties. Het aantal VT's van wisselinstellingen stijgt daarentegen voor het tweede opeenvolgende jaar. Deze stijging heeft te maken met het gerichte onderzoek dat de FIU-Nederland uitvoert op de meldingen van het gebruik van prepaidcards, wat leidt tot veel VT's. Ook de VROS-match levert een groot aantal verdachte prepaidcardtransacties op. Het aantal doormeldingen van handelarentransacties is sterk teruggelopen in 2012 (-48%), evenals het aantal doormeldingen van casino-transacties (-49%). Het aantal verdachte money transfer-meldingen blijft – ondanks de sterke toename van het aantal meldingen – ongeveer gelijk. Meer informatie over deze ontwikkelingen is opgenomen in de daaraan toegewijde paragrafen verderop in dit hoofdstuk.

7.1.7 Verdachte transacties per politieregio

Om een indruk te geven van waar in Nederland de VT's plaatsvinden, is in figuur 2 een kwantitatief beeld weergegeven ten aanzien van de VT's per politieregio. Transacties zijn gekoppeld aan een politieregio op basis van de plaats waar zij zijn uitgevoerd.

Figuur 2: Verdachte transacties in 2010-2012

Tabel bij figuur 2

Politieregio	Nummer op kaart	2010	2011	2012
Groningen	1	352	203	135
Friesland	2	249	77	314
Drenthe	3	75	34	35
IJsselland	4	471	132	125
Twente	5	243	170	120
Noord- en Oost-Gelderland	6	100	121	37
Gelderland-Midden	7	365	337	539
Gelderland-Zuid	8	398	330	363
Utrecht	9	1.125	1.047	1.131
Noord-Holland-Noord	10	349	229	383
Zaanstreek-Waterland	11	127	114	90
Kennemerland	12	1.487	937	648
Amsterdam-Amstelland	13	11.399	7.503	7.394
Gooi en Vechtstreek	14	262	62	103
Haaglanden	15	3.077	2.594	2.733
Hollands Midden	16	247	220	198
Rotterdam-Rijnmond	17	5.871	5.923	6.436
Zuid-Holland-Zuid	18	150	86	62
Zeeland	19	115	86	73
Midden- en West-Brabant	20	968	730	818
Brabant-Noord	21	387	195	185
Brabant-Zuid-Oost	22	619	891	691
Limburg-Noord	23	345	198	172
Limburg-Zuid	24	662	321	534
Flevoland	25	495	539	411

* 99% van de VT's kon op basis van de transactieplaats worden toegekend aan een regio. 1% van de transacties was vanwege een niet of slecht aangeleverde plaatsnaam, niet te koppelen aan een regio.

Een grote procentuele stijging tekent zich af ten aanzien van de regio Friesland. In 2012 is het aantal VT's ten aanzien van deze regio haast verviervoudigd. Deze forse toename is gerelateerd aan vijf verschillende dossiers, die 22 tot 63 VT's omvatten. Drie dossiers betreffen doormeldingen naar aanleiding van een match met het VROS-register. Twee andere dossiers betreffen doormeldingen naar aanleiding van LOvJ-verzoeken. De verzoeken zijn gedaan in het kader van een onderzoek naar bijstandsfraude en heling. De stijging van het aantal doormeldingen van VT's in Friesland, valt samen met een relatief grote toename van het aantal LOvJ-verzoeken dat wordt ingediend vanuit deze regio, dat stijgt van 12 in 2011 naar 19 in 2012. Hetzelfde geldt voor de regio Gelderland-Midden, vanuit waar het aantal LOvJ-verzoeken stijgt van 11 naar 16. Een groter aantal LOvJ-verzoeken leidt niet per se tot een groter aantal VT's in een regio. Dit is zichtbaar bij de regio Utrecht, waar het aantal verzoeken steeg van 36 in 2011 naar 64 in 2012 (+78%), maar het aantal VT's stijgt met 'slechts' 8%. Hier kunnen verschillende redenen voor zijn. Ten eerste leidt niet elk subject dat voorkomt in een LOvJ-verzoek tot een hit met de FIU-database. Daarnaast is het mogelijk dat wel sprake is van een hit, maar dat het in meerdere mate gaat over transacties die in andere regio's zijn uitgevoerd, waardoor het geen of weinig effect heeft op het aantal VT's dat in een regio wordt uitgevoerd. Zie voor het aantal LOvJ-verzoeken paragraaf 7.1.8.

7.1.8 Ingediende LOvJ-verzoeken

Tabel 8: Het aantal ingediende LOvJ-verzoeken per regio in 2008-2012

Categorie Politieregio's	2008	2009	2010	2011	2012
Utrecht	18	21	21	36	64
Haaglanden	37	47	59	31	59
Amsterdam-Amstelland	142	99	68	51	54
Rotterdam-Rijnmond	36	50	48	48	40
IJsseland	49	44	58	52	34
Midden- en West-Brabant	15	10	4	10	27
Drenthe	18	30	29	17	24
Hollands Midden	24	36	27	23	24
Friesland	29	11	12	12	19
Kennemerland	36	54	45	29	19
Groningen	25	14	9	14	17
Gelderland-Midden	6	10	13	11	16
Brabant-Noord	8	12	6	10	13
Brabant-Zuid-Oost	8	13	6	29	13
Zeeland	11	16	22	25	11
Gelderland-Zuid	11	8	9	8	8
Noord-Holland-Noord	18	26	17	10	8
Zaanstreek-Waterland	12	9	5	4	7
Zuid-Holland-Zuid	7	3	2	15	7
Noord- en Oost-Gelderland	11	8	27	11	7
Flevoland	14	23	13	11	6
Limburg Zuid	6	12	13	10	6
Limburg-Noord	0	0	1	1	5
Twente	24	6	7	13	5
Gooi en Vechtstreek	0	1	2	0	3
Subtotaal politieregio's	565	563	523	481	496
Overige diensten	2008	2009	2010	2011	2012
FIOD	262	371	274	386	285
KLPD	150	122	67	64	127
KMar	113	124	166	80	102
Sociale Recherche	46	68	47	69	34
SIOD / Inspectie SZW	37	41	21	31	28
Rijksrecherche	6	1	4	1	10
BOOM	0	0	0	0	8
RST	0	0	0	0	4
Overigen	25	24	21	9	3
Bovenregionale Recherche	2	3	0	0	0
AID	7	5	0	0	0
Subtotaal overige diensten	648	759	600	640	601
Totaal	1.213	1.322	1.123	1.121	1.097

In tabel 8 is het aantal, door de opsporingsdiensten, ingediende LOvJ-verzoeken per jaar weergegeven. Het totale aantal verzoeken in 2012 is ongeveer gelijk aan dat van eerdere jaren. Het aantal LOvJ-verzoeken vanuit de regio Utrecht is sterk gestegen. Dit heeft onder meer te maken met een intensievere samenwerking tussen de FIU-Nederland en de regio Utrecht, bestaande uit voorlichting door de FIU-Nederland aan de regio en periodieke overleggen met afdelingen van de regio. Hetzelfde geldt voor

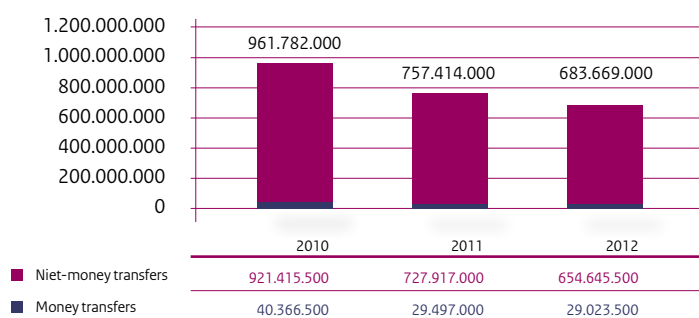
de regio Haaglanden, waar het aantal verzoeken weer is gestegen tot het niveau van 2010. Een sterke daling van het aantal verzoeken is echter zichtbaar bij de regio IJsselland. Hetzelfde geldt voor de regio Kennemerland, waar sprake is van een dalende trend. Vanuit deze regio wordt aangegeven dat deze daling vermoedelijk te maken heeft met een interne reorganisatie. Ook is het aantal LOvJ-verzoeken vanuit Amsterdam-Amstelland de laatste jaren afgenomen. De verklaring hiervoor is meerledig. Ten eerste begeleidt de FIU-Nederland de regio minder intensief dan voorheen bij het opstellen van de verzoeken. Dit heeft vermoedelijk geleid tot een afname van het aantal verzoeken. Daarnaast krijgt de FIU-Nederland signalen, dat medewerkers van Amsterdam-Amstelland meer gebruik zijn gaan maken van BlueView. Omdat in BlueView de VT-informatie direct toegankelijk is, hoeven zij dan geen (of minder) LOvJ-verzoeken meer in te dienen. Ten slotte lijken zij ook sneller te opteren voor een verzoek van uitlevering van stukken op grond van artikel 126nd Wetboek van Strafvordering bij money transfer-instellingen, waardoor de opsporing de informatie rechtstreeks bij de bron verkrijgt. Hierdoor ontvangt de FIU-Nederland dus minder verzoeken vanuit Amsterdam-Amstelland.

Het aantal verzoeken dat wordt ingediend vanuit het KLPD is sterk gestegen en is in 2012 weer terug op het niveau van enkele jaren eerder. Vanuit het BOOM heeft de FIU-Nederland voor het eerst sinds jaren LOvJ-verzoeken ontvangen.

7.1.9 Bedragen verdachte transacties

Het bedrag dat is gemoeid met de VT's daalt in 2012 met ruim 73 miljoen euro. De daling wordt veroorzaakt door de afname van het aantal verdachte bankmeldingen (-197,5 miljoen euro). Met bankmeldingen zijn dikwijls grote bedragen gemoeid, dus een afname van het aantal VT's in deze sector heeft gevolgen voor het totaalbedrag. Bij andere sectoren is een stijging te zien van de bedragen, zoals bij de verdachte overheidsmeldingen (+108,8 miljoen euro) en verdachte accountantmeldingen (+53,7 miljoen euro). Het hoge bedrag bij de verdachte overheidsmeldingen wordt veroorzaakt door één individuele transactie waar een groot bedrag mee is gemoeid. Het gaat om een melding van de Belastingdienst, over omvangrijke geldstromen binnen een vennootschapsstructuur waarbij iemand betrokken is die verdacht wordt van witwassen. Hetzelfde geldt voor de verdachte accountantmeldingen. Wanneer een knip wordt gemaakt bij bedragen van 1 miljoen euro en hoger, is in 2012 0,4% van de VT's verantwoordelijk voor 75,7% van het totale bedrag van de VT's. In 2011 is 0,6% van de VT's verantwoordelijk voor 69,7% van het totale bedrag van de VT's.

Grafiek 3: Bedrag (in €) gemoeid met verdachte uitgevoerde transacties in 2010-2012

7.2 Kengetallen money transfers

In onderstaande paragrafen wordt nader ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen binnen de money transfersector. Er zal onder andere worden ingegaan op het totaal aantal OT's en VT's binnen deze sector, de bijbehorende bedragen, de verhoudingen tussen objectieve en subjectieve meldingen en de belangrijkste geldstromen.

De term money transfer verwijst naar 'een betalingsdienst waarbij, zonder opening van betaalrekeningen op naam van de betaler of de begunstigde, van een betaler geldmiddelen worden ontvangen met als enig doel het daarmee corresponderende bedrag over te maken aan een begunstigde of aan een andere, voor rekening van de begunstigde handelende betalingsdienstaanbieder en/of waarbij de geldmiddelen voor rekening van de begunstigde worden ontvangen en aan de begunstigde beschikbaar worden gesteld'.^{24/}

Van het aantal meldingen dat de FIU-Nederland jaarlijks ontvangt is gemiddeld 88% een money transfer. Money transfers vormen hiermee veruit de grootste groep meldingen. De objectieve meldgrens voor money transfers ligt bij 2000 Euro. Transacties waarbij aanleiding is om te veronderstellen dat ze verband kunnen houden met witwassen of financiering van terrorisme worden, ongeacht het bedrag, subjectief gemeld.

7.2.1 Ongebruikelijke en verdachte money transfers

Money transfers worden voor het overgrote deel gemeld door wisselinstellingen, een klein gedeelte is afkomstig van de banken. In totaal gaat het om 29 unieke melders van money transfers waarvan de top 5 ongeveer 85% van alle meldingen voor haar rekening neemt.

In grafiek 4 is de ontwikkeling van het aantal money transfermeldingen voor de periode 2010-2012 weergegeven. Het totaal aantal gemelde money transfers in 2012 bedraagt 183.816. Dit betekent een stijging van 26% ten opzichte van 2011. De stijging wordt veroorzaakt door een flinke toename van het aantal subjectieve meldingen met maar liefst 48%. Dit heeft twee belangrijke oorzaken:

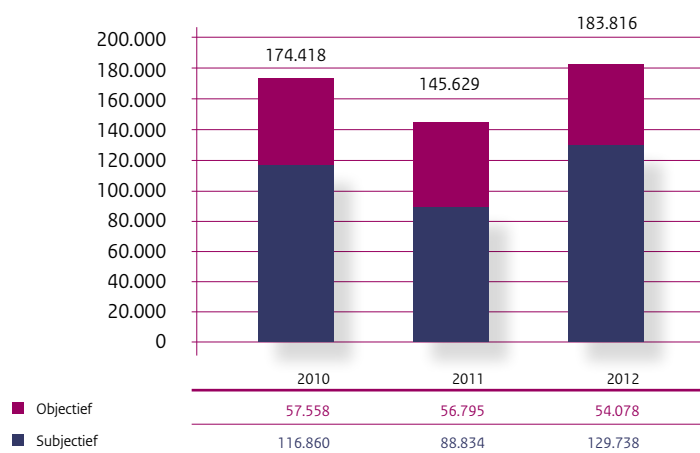
1. Mede op advies van de toezichthouder hebben de wisselinstellingen in 2012 (nog) intensievere interne analyses op hun transacties uitgevoerd. Op basis van de uitkomsten van deze analyses zijn meer OT's gemeld aan de FIU-Nederland. Zo is er onder andere scherper gekeken naar transacties van en naar risicolanden met betrekking tot drugs en mensenhandel. Daarnaast zijn bijvoorbeeld analyses uitgevoerd op klanten die binnen een bepaalde periode geld overmaken naar verschillende ontvangers in verschillende landen. In sommige gevallen is de focus van deze interne analyses bepaald in samenspraak met FIU-Nederland.
2. Eén wisselinstelling heeft alle transacties van één specifiek filiaal gemeld, vanwege het strijdig handelen door een van haar medewerkers met de interne richtlijnen. In het jaarverslag van 2009 heeft de FIU-Nederland reeds gewaarschuwd voor de risico's van zogenaamde shop-in-shops, ook wel subagenten genoemd. Een shop-in-shop/subagent verwijst naar een constructie, waarbij er in een reeds bestaande winkelruimte een mogelijkheid wordt gecreëerd om money transfers te verrichten. Denk hierbij aan onder andere reisbureaus, belwinkels, tabakszaken en videotheken. De eigenaren van deze shop-in-shops, ook wel subagenten genoemd, zijn niet vergunningsplichtig. Zij staan niet met naam en toenaam geregistreerd in het Wft-register van DNB. Evenmin worden ze gescreend door DNB, of zijn ze meldplichtig. Ongebruikelijke money transfers die bij hen worden verricht, moeten worden gemeld door de desbetreffende agent en door de provider. In 2009 wordt reeds gewezen op de integriteitsrisico's ten aanzien van de eigenaren van subagenten. Zowel in 2010 als in 2012 blijkt inderdaad dat een specifieke provider zich genoodzaakt ziet alle transacties van bepaalde subagenten te melden vanwege integriteitsproblemen met de eigenaren. Het is niet ondenkbaar dat er meer subagenten bestaan waar deze integriteitsproblemen zich voordoen. De FIU-Nederland zal in 2013 over dit onderwerp overleg voeren met de toezichthouder.

Door de forse toename van het absolute aantal subjectieve meldingen (+48%) en een slechts lichte daling van het absolute aantal objectieve meldingen (-5%) is de verhouding objectief/subjectief behoorlijk gewijzigd. De verhouding tussen objectief en subjectief gemelde money transfers bedraagt in 2012 29%-71%.^{25/}

^{24/}
Bron: PSD (richtlijn/2007/64/EG).

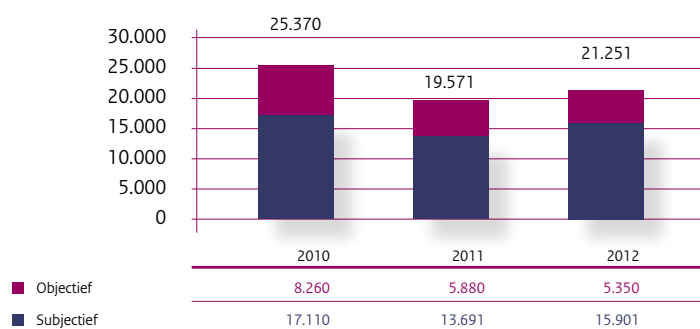
^{25/}
In het jaaroverzicht 2011 is voor 2010 en 2011 respectievelijk de verhouding objectief/subjectief 35%-65% en 48%-52% opgenomen. Uit nadere controle is gebleken dat een zeer groot aantal transacties in 2011 per abuis objectief gemeld zijn terwijl deze subjectief gemeld hadden moeten worden (bedrag van de money transfer lag onder de objectieve meldgrens van 2000 EUR). Hetzelfde geldt, zij het in veel mindere mate, voor 2010. De gecorrigeerde verhouding voor 2010 komt daarmee op objectief/subjectief 33%-67% en voor 2011 op 39%-61%.

Grafiek 4: Ongebruikelijke money transfers in 2010-2012

In 2012 zijn 21.251 money transfers verdacht verklaard, zo valt af te leiden uit grafiek 5. Er is ten opzichte van 2011 sprake van een stijging van 9%.

Grafiek 5: Verdachte money transfers in 2010-2012

7.2.2 Bedragen verdachte money transfers

In tabel 9 zijn de totaalbedragen en de gemiddelde bedragen weergegeven, die zijn gemoeid met de uitgevoerde, verdachte money transfers in de periode 2010-2012. Bedragen die gemoeid zijn met de voorgenomen transacties blijven buiten beschouwing. Ondanks de toename van het aantal verdacht verklaarde uitgevoerde money transfers is het totaalbedrag iets gedaald ten opzichte van 2011. Hiermee komt ook het gemiddelde bedrag per transactie lager te liggen. Vanwege het grotere aandeel subjectieve meldingen zijn er ook meer subjectieve money transfers doorgemeld (zie ook grafiek 5). De bedragen hiervan liggen aanzienlijk lager dan bij de doorgemelde objectieve money transfers. Het overgrote deel van de subjectieve meldingen ligt immers onder de meldgrens van 2000 Euro. Ter illustratie: bij de subjectieve doorgemelde transacties gaat het om een gemiddeld bedrag van bijna 800 euro, bij de objectieve doorgemelde transacties om ruim 3.000 euro per transactie.

Tabel 9: Totaalbedrag en gemiddeld bedrag uitgevoerde verdachte money transfers in 2010-2012

	2010	2011	2012
Totaalbedrag (in €)	40.366.500	29.497.000	29.023.500
Aantal uitgevoerde money transfers	25.104	19.434	21.156
Gemiddeld bedrag (in €)	1.608	1.518	1.372

7.2.3 Doormeldreden verdachte money transfers

Het aantal doormeldingen op basis van LOvJ-verzoeken is in 2012 flink toegenomen. Er hebben in 2012 weer regelmatig matches plaatsgevonden met de bestanden van het CJIB en BOOM. Dit heeft geleid tot 1.239 doormeldingen (6% van het totaal aantal doormeldingen). Ondanks dat het aantal doormeldingen op basis van de VROS-match is gedaald is VROS nog steeds de belangrijkste doormeldreden, gevolgd door eigen onderzoek.

Tabel 10: Doormeldreden verdachte money transfers in 2010-2012

Doormeldreden	2010		2011		2012	
	Aantal	Aandeel in totaal	Aantal	Aandeel in totaal	Aantal	Aandeel in totaal
VROS	12.595	50%	10.141	52%	8.502	40%
eigen onderzoek	8.158	32%	6.788	35%	6.822	32%
LOvJ	4.601	18%	2.561	13%	4.688	22%
CJIB en BOOM	16	0%	81	0%	1.239	6%
Totaal	25.370	100%	19.571	100%	21.251	100%

7.2.4 Geldstromen ongebruikelijke en verdachte money transfers

Tabellen 11 en 12 tonen de landen-top-10 van de inkomende en uitgaande geldstromen van respectievelijk OT's en VT's money transfers. 82% van het aantal ongebruikelijke money transfermeldingen gaat over uitgaande transacties en 17% betreft inkomende transacties. De resterende 1% zijn money transfers die worden verstuurd binnen Nederland. De bedragen kennen nagenoeg dezelfde procentuele verdeling over de verschillende geldstromen.

De top-10 bestemmingslanden van OT's bevat nagenoeg dezelfde landen als in 2011. Nieuwkomer op plaats 10 is Hongarije (stond op plaats 20). Dit houdt verband met het in paragraaf 3.4.3 beschreven onderzoek naar mensenhandel waarin een netwerk met transacties richting Hongarije zichtbaar werd. Deze informatie is gedeeld met de meldende instellingen waarop vervolgens meer money transfers met een relatie tot Hongarije zijn gemeld. Op basis hiervan is het aantal VT's van money transfers vanuit Nederland naar Hongarije ook bijna verdubbeld ten opzichte van 2011 (zie ook tabel 12). De waarde van de keten 'meldende instellingen - FIU-Nederland - opsporingsdiensten' wordt hiermee nogmaals duidelijk geïllustreerd. Uit dit voorbeeld blijkt wederom dat wanneer specifiek gekeken wordt naar een bepaald thema (in dit geval mensenhandel in relatie tot Hongarije) de FIU-Nederland nagenoeg altijd beschikt over bruikbare transactie-informatie. Doordat verdacht verklaarde transacties en signalen behorende bij het thema vervolgens teruggekoppeld worden richting melders leidt dit veelal tot nog meer meldingen die, na onderzoek door de FIU-Nederland, veelal gedeeld kunnen worden met de opsporingsdiensten.

Iets anders wat opvalt bij de bestemmingslanden is dat het aantal meldingen van money transfers naar de Dominicaanse Republiek ten opzichte van 2011 ruim is verdubbeld. Ongeveer de helft van deze verdubbeling kan worden toegeschreven aan de eerder genoemde wisselinstelling die alle transacties van één filiaal heeft gemeld. Klaarblijkelijk heeft de clientèle van dit filiaal een sterke relatie met de Dominicaanse Republiek. Anderzijds komen money transfers richting de Dominicaanse Republiek vaak naar boven bij door de wisselinstellingen zelf uitgevoerde analyses. Het gaat hierbij vaak om transacties waarbij één opdrachtgever opvallend veel begunstigden heeft, vaak zelfs in verschillende landen (waaronder dus de Dominicaanse Republiek) en waarbij de relatie tussen deze opdrachtgever en de begunstigden onduidelijk is. Dit blijken waardevolle meldingen voor de FIU-Nederland. Relatief veel van deze, in 2012 gemelde, transacties zijn binnen hetzelfde jaar ook al direct verdacht verklaard.

Net als bij de bestemmingslanden is bij de herkomstlanden het beeld van de top-10 ten opzichte van 2011 behoorlijk stabiel. Uitzondering hierop is Libië waar fors meer meldingen van inkomende money transfers over zijn binnengekomen. Het gaat wel om gemiddeld relatief lage bedragen per money

transfer. Libië komt veelal naar voren bij interne analyses van wisselinstellingen in relatie tot risicoland. Meer specifiek wordt regelmatig een patroon geconstateerd waarbij een begunstigde in Nederland op dezelfde dag of binnen een korte tijdsperiode van opeenvolgende dagen meerdere transacties ontvangt van meerdere opdrachtgevers die op het eerste oog geen relatie met elkaar hebben. De FIU-Nederland heeft deze ontwikkeling geconstateerd, maar er nog geen verklaring voor kunnen vinden. Het aandeel verdacht verklaarde inkomende transacties vanuit Libië is vooralsnog laag. De VROS-match levert tot nu toe weinig tot geen resultaat. De FIU-Nederland verricht momenteel verder onderzoek naar deze meldingen.

Tabel 11: Top-10 landen van ongebruikelijke uitgevoerde money transfers 2012

	Ongebruikelijk	Aantal uitgevoerd	Bedrag (in €)
<i>Vanuit Nederland</i>		82%	81%
Bestemming top-10	Turkije	15.078	50.875.500
	Marokko	10.811	30.228.000
	Dominicaanse Republiek	10.783	8.767.000
	China	8.886	24.723.000
	Suriname	8.829	8.567.500
	Ghana	5.889	4.473.000
	Colombia	5.384	5.688.000
	Filippijnen	4.790	5.182.000
	Nigeria	4.681	2.513.500
	Hongarije	4.550	1.303.500
<i>Naar Nederland</i>		17%	18%
Herkomst top-10	Turkije	2.198	5.291.000
	Verenigde Staten	2.027	2.031.500
	Zwitserland	1.917	1.956.500
	Groot-Brittannië	1.790	2.517.500
	Frankrijk	1.776	3.043.500
	Duitsland	1.564	2.462.000
	Italië	1.402	1.175.500
	Spanje	1.319	2.030.500
	Libië	732	513.500
	Rusland	728	1.545.000

De verdacht verklaarde money transfers in tabel 12 laten een nagenoeg gelijke procentuele verdeling zien over de verschillende geldstromen. 81% van het aantal verdachte money transfer meldingen gaat over transacties vanuit Nederland naar het buitenland, 16% betreft transacties vanuit het buitenland naar Nederland en de resterende 3% zijn money transfers binnen Nederland.

De top-4 bestemmingslanden van verdachte money transfers is exact gelijk gebleven. Het aantal verdacht verklaarde money transfers van Nederland naar Hongarije is bijna verdubbeld vanwege het eerder genoemde opsporingsonderzoek naar mensenhandel en witwassen. Roemenië is weer terug in de top-10 en qua aantallen vergelijkbaar met de aantallen VT's uit 2010. De helft van de verdachte money transfers richting Roemenië is verdacht verklaard op basis van eigen onderzoek. Zo is er onder andere een groot dossier met ruim 200 transacties doorgemeld in relatie tot mensenhandel. Een ander groot dossier (bijna 100 transacties) houdt verband met diefstal bij bedrijven (mobiel banditisme). Ecuador is nieuw in de top-10. Ongeveer tweederde van de VT's heeft de FIU-Nederland verdacht verklaard op basis van haar eigen onderzoek. In totaal zijn bijna 40 dossiers opgemaakt waarvan het grootste deel verband houdt met de handel in verdovende middelen.

De top-10 herkomstlanden van verdachte money transfers is nagenoeg stabiel gebleven. Het aantal VT's vanuit de Verenigde Staten is behoorlijk gestegen ten opzichte van 2011. De helft van de VT's is verdacht verklaard op basis van eigen onderzoek, waaronder één groot dossier waarin 53 money transfers vanuit de VS naar Nederland zijn opgenomen. Het gaat in deze zaak om drugsmokkel en oplichting waarbij één Nederlander de hoofdrol speelt. Deze zaak is aan het licht gekomen na een informatieverzoek van een buitenlandse politieorganisatie. Noorwegen is een opvallende nieuwe binnenkomer op plaats 9. Ten opzichte van 2010 en 2011 ligt het aantal verdacht verklaarde transacties (money transfers) ongeveer drie keer zo hoog. Het grootste deel (67%) is verdacht verklaard op basis van eigen onderzoek in samenwerking met het buitenland, waaronder twee grote dossiers die verband houden met fraude.

Tabel 12: Top 10 landen van verdachte uitgevoerde money transfers 2012

	Ongebruikelijk	Aantal uitgevoerd	Bedrag (in €)
<i>Vanuit Nederland</i>		81%	78%
Bestemming top-10	Dominicaanse Republiek	2.313	2.588.500
	Suriname	1.694	1.079.500
	Turkije	1.338	3.992.000
	Colombia	940	1.093.500
	Hongarije	909	386.500
	Roemenië	860	901.500
	Spanje	603	706.000
	China	555	1.627.500
	Marokko	541	1.054.500
	Ecuador	452	808.000
<i>Naar Nederland</i>		16%	20%
Herkomst top-10	Italië	360	571.000
	Groot Brittannië	351	397.000
	Duitsland	225	311.500
	Zwitserland	204	300.500
	Verenigde Staten	194	206.000
	Turkije	175	476.500
	Spanje	167	272.500
	Frankrijk	155	203.000
	Noorwegen	145	303.000
	Zweden	128	262.500

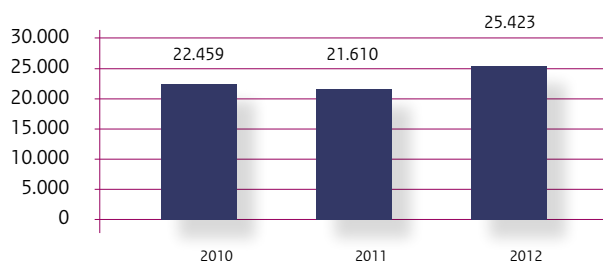
7.3 Kengetallen niet-money transfers

Deze paragraaf biedt een overzicht van de kengetallen met betrekking tot meldingen van OT's en VT's niet zijnde de money transfers. Voor het gemak noemen we deze categorie: de niet-money transfers. Het aandeel van deze categorie in het totaal aantal OT's dat de FIU-Nederland jaarlijks ontvangt, is aanzienlijk kleiner dan het aandeel money transfers. Het gaat om gemiddeld 12% van het totaal. Het soort meldingen en de meldgroepen die binnen deze categorie vallen zijn echter veel diverser. In deze paragraaf zullen eerst de totaalcijfers van de ongebruikelijke en verdachte niet-money transfers worden gepresenteerd, waarna de kengetallen per meldsector worden getoond.

7.3.1 Ongebruikelijke en verdachte niet-money transfers

De aantallen OT's en VT's (niet-money transfers) in de periode 2010-2012 worden getoond in respectievelijk grafiek 6 en 7. In 2012 heeft de FIU-Nederland 25.423 meldingen van niet-money transfers ontvangen. Dit is een stijging van 17,6% ten opzichte van 2011. Zoals kan worden afgeleid uit tabel 3 in paragraaf 7.1.1, worden de meeste meldingen van niet-money transfers in 2012 verricht door de Overheid (27%), handelaren (20%), wisselinstellingen (20%) en banken (19%).

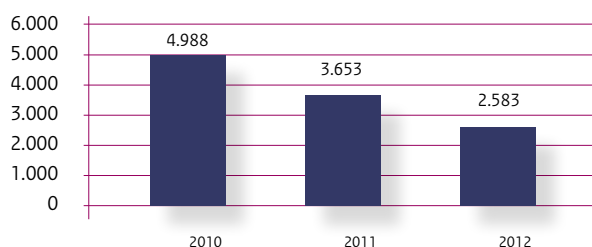
Grafiek 6: Ongebruikelijke transacties niet-money transfers in 2010-2012

Het aandeel ongebruikelijke niet-money transfers dat wordt gemeld op basis van een objectieve indicator, is in 2012 toegenomen: was de verhouding objectieve-subjectieve meldingen in 2010 nog 40%-60%, in 2011 steeg het aandeel objectieve meldingen naar 45% en in 2012 stijgt dit aandeel naar 51%. Dit toegenomen aandeel kan grotendeels worden verklaard uit het toegenomen aantal Douane- en handelarenmeldingen, welke voornamelijk objectief worden gemeld.

In 2012 zijn 2.583 niet-money transfers verdacht verklaard (zie grafiek 7). In vergelijking met het jaar ervoor is dit een afname van bijna 30%. Deze algehele daling van de VT's hangt samen met de vermindering van het aantal doormeldingen in de meldgroepen banken, casino's en handelaren. Vanaf paragraaf 7.3.2 wordt hier dieper op ingegaan.

Grafiek 7: Verdachte transacties niet-money transfers 2010-2012

Tabel 13 geeft weer op basis van welke doormeldredenen de meldingen (exclusief money transfers) verdacht zijn verklaard.

Tabel 13: Doormeldredenen verdachte transacties niet-money transfers in 2010-2012

Doormeldredenen	2010		2011		2012	
	Aantal	Aandeel in totaal	Aantal	Aandeel in totaal	Aantal	Aandeel in totaal
VROS	2.910	58%	1.400	38%	983	38%
eigen onderzoek	1.340	27%	1.436	39%	1.030	40%
LOVJ	737	15%	814	22%	516	20%
CJIB en BOOM	1	0%	3	0%	54	2%
Totaal	4.988	100%	3.653	100%	2.583	100%

* Door afronding telt het totaal niet exact op tot 100%

Zoals reeds is aangegeven, is sinds 2011 het aantal VROS-doormeldingen fors teruggelopen. Dit is ook terug te zien bij de doormeldingen van niet-money transfers: in 2011 was er sprake van een daling van 52% ten opzichte van 2010, welke samenhangt met de invoering van het nieuwe bedrijfsprocessensysteem. In 2012 is het aantal VROS-doormeldingen nog verder gedaald met bijna 30% ten opzichte van 2011. Zoals beschreven, houdt deze daling onder andere verband met de keuze om de capaciteit van de FIU-Nederland niet geheel in te zetten om alle matches uit te voeren en uit te werken.

Net als in 2011 worden in 2012 de meeste niet-money transfers verdacht verklaard na eigen onderzoek door FIU-medewerkers, gevolgd door de doormeldingen op de VROS-match. Niet-money transfer meldingen afkomstig van banken, handelaren en vrije beroepsgroepen, bevatten veelal complexe informatie die aan (extra) eigen onderzoek onderworpen moet worden. Het onderzoeken van deze transacties vergt relatief veel capaciteit.

In de komende paragrafen wordt het aantal OT's en VT's per meldsector in meer detail bekeken, waarbij wordt ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen binnen deze sectoren.

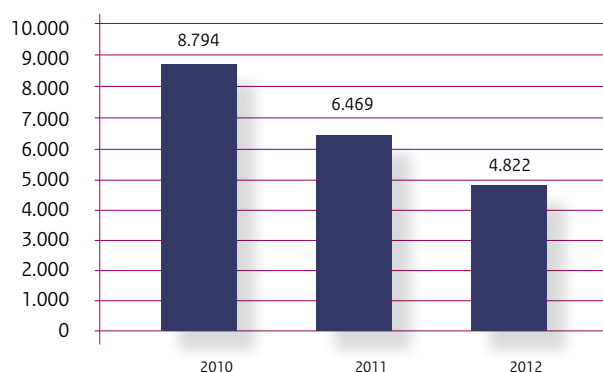
7.3.2 Traditionele melders

Traditionele melders zijn de instellingen die al sinds de inwerkingtreding van de toenmalige Wet Melding Ongebruikelijke Transacties uit 1994 meldplichtig zijn. Het betreft de volgende meldegroepen: banken, wisselinstellingen, casino's, creditcardmaatschappijen en de zogenoemde overige traditionele melders. Tot de laatste groep behoren assurantietussenpersonen, beleggingsinstellingen, effectenbemiddelaars, levensverzekeraars en financieringsmaatschappijen. In de onderstaande subparagrafen zal van elke traditionele melder het aantal OT's en VT's worden weergegeven.

7.3.2.1 Banken

Grafiek 8 toont het aantal meldingen van banken (exclusief money transfers) voor de periode 2010-2012.

Grafiek 8: Meldingen banken niet-money transfers in 2010-2012

Het grote aantal meldingen in 2010 vormde een trendbreuk met de voorgaande jaren. Deze toename werd veroorzaakt door het hoge aantal meldingen afkomstig van één grootmelder. In 2011 volgde er een daling, doordat de drie grootbanken minder zijn gaan melden. Ook in 2012 heeft de FIU-Nederland, ten opzichte van 2011, 26% minder meldingen (excl. money transfers) van bancaire instellingen ontvangen.

Uit analyse van de bankmeldingen blijkt dat deze opvallende daling voor een belangrijk deel toe te schrijven is aan een grootmelder die in het verleden juist relatief veel meldingen deed bij de FIU-Nederland. Deze grootmelder heeft in 2012, in ongeveer 40% van de gevallen, samengestelde meldingen^{26/} gedaan. Een samengestelde melding kan uit een veelvoud van OT's bestaan, waardoor de FIU-Nederland geen goede tellingen op transactieniveau kan uitvoeren^{27/}. FIU-Nederland heeft geconstateerd dat meerdere banken, mogelijk meer dan voorheen, hun meldingen op deze wijze hebben gedaan, waardoor de tellingen van de FIU-Nederland over de jaren heen mogelijk minder goed te vergelijken zijn. Omdat dit echter niet in totaliteit deze sterke daling lijkt te verklaren, zal de FIU-Nederland in 2013 in gesprek gaan met de banken en de toezichthouder om deze ontwikkelingen nader te duiden en de samenwerking te versterken. Tijdens deze gesprekken zal ook specifiek aandacht worden geschonken aan het doen van samengestelde meldingen, zodat de complicaties die hiermee geassocieerd zijn (zie voetnoot 27) ondervangen kunnen worden.

Het aantal bankmelders is in de periode 2010-2012 iets toegenomen: in 2010 ontving de FIU-Nederland meldingen van 26 banken, in 2011 waren dit er 28 en in 2012 steeg het aantal naar 35 melders. Het aandeel van de top 3-grootbanken blijft in deze periode vrijwel gelijk (ca. 88%).

Het soort transacties waarvan banken melding doen, staat weergegeven in tabel 14.

Tabel 14: Bankmeldingen per soort transactie in 2010-2012

Soort transactie	2010	2011	2012
Storting op rekening	4.778	3.926	2.964
Girale overboeking	2.702	1.028	852
Opname van rekening	572	745	627
Overige wijze	341	254	199
Chartaal overig	236	414	83
VV-aankoop door melder	101	54	57
Wisseltransactie	53	24	40
Geldautomaatstorting	11	24	0
Eindtotaal	8.794	6.469	4.822

Wat opvalt, is dat de meldingen van stortingen op rekening en girale overboekingen afnemen. De meeste bankmeldingen hebben betrekking op contante transacties. De meest voorkomende contante transactie betreft een storting op rekening. Van deze transactiesoort zijn in 2012 bijna 1.000 meldingen minder ontvangen, wat neerkomt op een daling van ongeveer 25%. Ook het aantal girale overboekingen neemt verder af in 2012.

Het aantal verdacht verklaarde meldingen van banken is fors gedaald in 2012, met 52% ten opzichte van 2011 (zie grafiek 9). Ook is het bedrag dat ermee gemoeid is gedaald. Deze daling zal in de bovengenoemde besprekingen met de banksector worden meegenomen. Ook hier geldt echter dat het deels samengestelde meldingen van banken betreft in plaats van afzonderlijke transacties, waardoor er een vertekend beeld kan ontstaan.

^{26/}

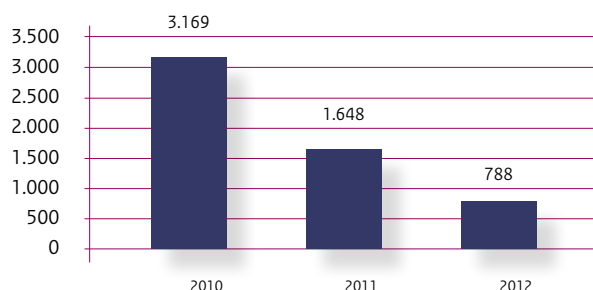
Onder een samengestelde melding wordt verstaan dat in het vrije tekstveld van de transactiebeschrijving van het meldformulier meerdere transacties worden omschreven, in plaats van dat deze transacties in afzonderlijke meldingen zijn vastgelegd en gemeld aan de FIU-Nederland.

^{27/}

Samengestelde meldingen kunnen leiden tot de volgende complicaties:

- 1) het gemelde bedrag komt niet altijd overeen met het totaalbedrag van de afzonderlijke transacties behorende bij deze melding;
- 2) er kan essentiële informatie ontbreken doordat er in het vrije tekstveld wordt verwezen naar eerdere transacties die niet nader in de melding worden gespecificeerd; en
- 3) de vrije tekstvelden van de meldformulieren zijn lastig te analyseren met behulp van geautomatiseerde analysetechnieken. Hierdoor ontstaat het risico dat relevante transactie-informatie niet in beeld komt waardoor de OT's behorende tot deze samengestelde melding niet of minder makkelijk verdacht kunnen worden verklaard.

Grafiek 9: Verdachte meldingen banken niet-money transfers in 2010 - 2012

Tabel 15: Doormeldredenen verdachte meldingen banken niet-money transfers in 2010-2012

Doormeldredenen	2010		2011		2012	
	Aantal	Aandeel in totaal	Aantal	Aandeel in totaal	Aantal	Aandeel in totaal
Eigen onderzoek	866	27%	495	30%	351	45%
VROS	1.935	61%	492	30%	298	37%
LOvJ	368	12%	660	40%	126	16%
CJIB	0	0%	1	0%	13	2%
Totaal	3.169	100%	1.648	100%	788	100%

In 2012 zijn de meeste meldingen van banken verdacht verklaard naar aanleiding van het eigen onderzoek van de FIU-Nederland. Het aantal doormeldingen naar aanleiding van een LOvJ-verzoek lijkt op het eerste gezicht sterk afgenomen. Dit komt doordat in 2011 een groot dossier van ruim 500 verdachte bancaire transacties het totaalbeeld van het aantal LOvJ-doormeldingen in dat jaar vertekent. Dit LOvJ-verzoek was afkomstig van de FIOD en had betrekking op een BTW-carroussel.

Voorts springt de afname van het aantal doormeldingen op basis van de VROS-match in het oog. Zoals al uit tabel 10 valt af te leiden, neemt het aantal VROS-doormeldingen in zijn geheel af, maar er doet zich een aanzienlijk grotere daling voor bij de bancaire meldingen. Momenteel is hier geen goede verklaring voor te geven. Dit wordt meegenomen in het eerdergenoemde gesprek met de bankensector dat in 2013 wordt gehouden.

^{28/}

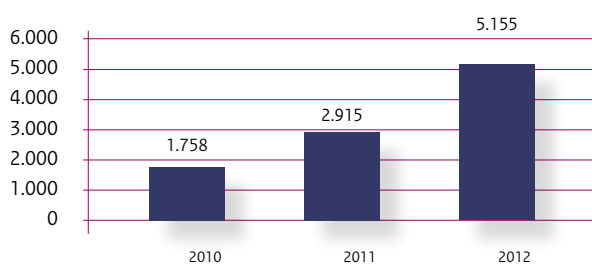
In het vorige jaaroverzicht is ten onrechte een aantal malen gebruik gemaakt van de term debitcard, terwijl dit betaalproduct een prepaidcard betreft.

7.3.2.2 Wisselinstellingen

Naast money transfers bieden wisselinstellingen ook diensten aan zoals het omwisselen van kleine naar grote coupures en de aankoop en verkoop van vreemde valuta. De FIU-Nederland ontvangt daarnaast de laatste jaren veel meldingen over een betalingsproduct dat steeds populairder wordt, de prepaidcards^{28/}.

Het aantal niet-money transfers dat is gemeld door wisselinstellingen in de periode 2010-2012 wordt getoond in grafiek 10.

Grafiek 10: Ongebruikelijke transacties wisselinstellingen niet-money transfers in 2010 - 2012

In 2012 is het aantal meldingen opnieuw gestegen, van 2.915 in 2011 naar 5.155. Deze stijging van meer dan 75% kan worden toegeschreven aan het toegenomen gebruik van prepaidcards. Deze prepaidcards kunnen, eenmaal opgeladen, worden gebruikt voor betalingen in (web)winkels en voor opnamen bij geldautomaten. De opgeladen kaarten kunnen ook eenvoudig verplaatst worden naar het buitenland, alwaar het geld vervolgens wordt uitgegeven. Anders dan bij het in-, door- en uitvoeren van contanten, hoeft men bij het betreden of verlaten van de Europese Unie geen aangifte te doen bij de Douane van een opgeladen prepaidcard. De FIU-Nederland heeft in 2011 ongeveer 1.800 meldingen over prepaid-cards^{29/} ontvangen, waarmee 1,6 miljoen euro mee gemoeid was. Dit jaar steeg het aantal prepaidcard-gerelateerde meldingen naar bijna 4.000. Deze hebben een gezamenlijke waarde van 3,1 miljoen euro.

^{29/}

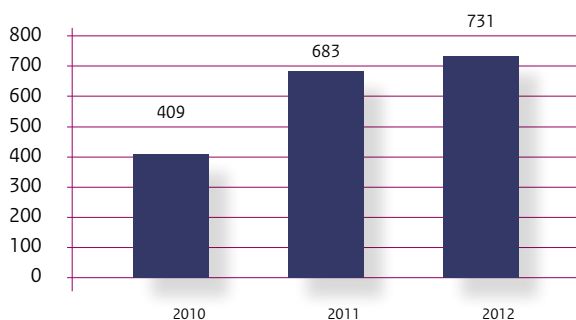
In het Jaaroverzicht 2011 stond aangegeven dat het aantal meldingen dat gerelateerd kon worden aan prepaidcards ruim 900 betrof. Uit nadere analyse blijkt dat een groot aantal prepaidcard-meldingen onder een onjuiste categorie zijn gemeld, waardoor ze aanvankelijk niet als zodanig werden aangemerkt. Hierdoor bleken in 2011 niet 900 meldingen te zijn ontvangen, maar bijna 1.800.

Wat eveneens opvalt, is de afname van het aantal wisseltransacties. Werden er in 2010 nog 561 wisselingen gemeld, in 2011 betroffen dit er 293 en in 2012 waren dit er nog maar 82. De oorzaak van deze afname wordt nader onderzocht.

96% van de meldingen van wisselinstellingen wordt gemeld onder de subjectieve indicator. Het aantal wisselinstellingen dat melding doet van niet-money transfers neemt in de periode 2010-2012 enigszins toe, van 9 in 2010 naar 12 in 2012.

Grafiek 11 toont het aantal VT's van de wisselinstellingen (niet-money transfers) over de periode 2010-2012.

Grafiek 11: Verdachte transacties wisselinstellingen niet-money transfers in 2010-2012

Het aantal VT's van wisselinstellingen neemt in 2012 toe met 7%. De lichte stijging hangt samen met de toename van het aantal meldingen over prepaidcards in 2012. In totaal hebben 440 van de 731 VT's betrekking op dit betaalproduct. Bijna 40% van de verdacht verklaarde wisselinstellingmeldingen in 2012 betreft een transactie met een prepaidcard die in datzelfde jaar is geregistreerd. Het grote aantal doormeldingen onderschrijft de bevindingen van diverse onderzoeken (van onder andere de FATF), waarbij de risico's die kleven aan dit nieuwe betaalproduct worden onderkend.

De meeste verdacht verklaarde wisselinstellingmeldingen worden in 2012 doorgemeld naar aanleiding van eigen onderzoek (42%) en de VROS-match (40%). Zo is er op basis van eigen onderzoek een dossier samengesteld bestaande uit zo'n 70 verdachte uitgaande money transfers en stortingen op een prepaidcard. Deze transacties zijn verricht door personen die verdacht worden van mensenhandel in Roemenië. In dit dossier is er voor bijna 22.000 euro geld gestort op en opgenomen van een prepaidcard.

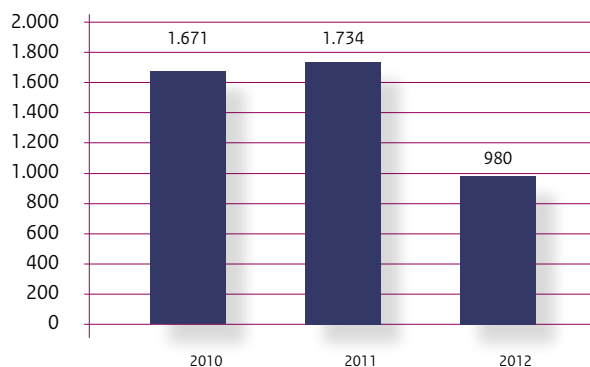
7.3.2.3 Casino's

De FIU-Nederland ontvangt meldingen van Holland Casino, die meerdere vestigingen verspreid over het land heeft.

Holland Casino meldt depotstortingen, girale overboekingen (veelal van gewonnen prijzengeld) en wisseltransacties van kleine naar grote coupures. Bij deze wisseltransacties wordt voornamelijk getracht door middel van speelautomaten of de aankoop van speelpenningen kleine coupures om te wisselen naar coupures van 500 euro.

Grafiek 12 toont het aantal ongebruikelijke casinomeldingen in de periode 2010-2012.

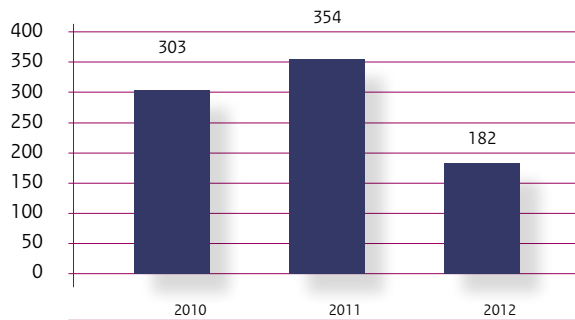
Grafiek 12: Ongebruikelijke transacties casino's in 2010-2012

Naar aanleiding van een bezoek van de toezichthouder heeft de melder de interne regels voor het melden van transacties gewijzigd. Dit heeft geleid tot een daling van het aantal meldingen van de casinovestigingen naar 980 in 2012, zo is te zien in grafiek 12. Dit aantal is aanzienlijk lager dan de jaren 2010 en 2011, toen er gemiddeld rond de 1.700 meldingen werd ontvangen. Deze daling van het aantal meldingen hangt samen met het feit dat er in absolute zin aanzienlijk minder subjectieve meldingen door de casinovestigingen zijn gedaan. Bedroeg het aantal in 2011 nog 1.343 (77% van het totaal), in 2012 daalde dit naar 616 subjectieve transacties (63% van het totaal). De FIU-Nederland maakt zich zorgen over deze verschraving van de invulling van de subjectieve meldplicht. Deze gemelde transacties bleken in het verleden doorgaans relevante informatie voor de opsporing te bevatten.

Het aantal VT's van casinoverstoppingen is in 2012 fors afgenomen, zo blijkt uit grafiek 13. Het is bijna gehalveerd ten opzichte van 2011. Deze forse afname kan worden verklaard uit het feit dat er in 2012 minder (subjectieve) meldingen zijn gedaan. Met name het aantal en het aandeel doormeldingen naar aanleiding van de VROS-match is aanzienlijk gedaald; waren dit in 2011 194 VT's (ca. 55% van het totaal), in 2012 betroffen dit er nog maar 40 van de 182 VT's (22%).

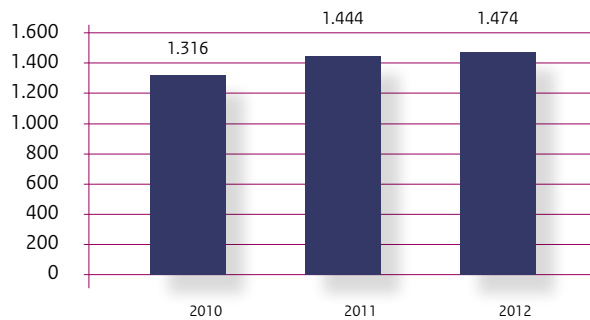
Grafiek 13: Verdachte transacties casino's in 2010-2012

7.3.2.4 Creditcardmaatschappijen

Indien een klant een betaling doet van €15.000 of meer, of een dergelijk bedrag in contanten op zijn creditcardrekening stort, dient een creditcardinstelling hier melding van te doen. Daarnaast kunnen creditcardmaatschappijen ook subjectieve meldingen doen. Grafiek 14 toont het aantal meldingen van creditcardinstellingen voor de periode 2010-2012.

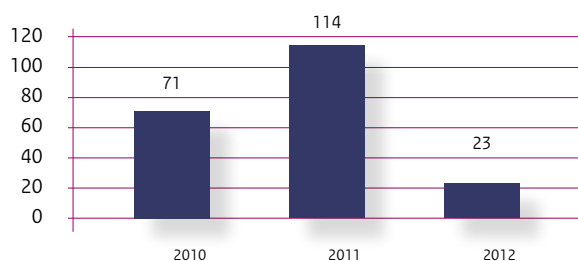
Grafiek 14: Ongebruikelijke transacties creditcardmaatschappijen in 2010-2012

In 2012 is het aantal OT's licht gestegen in vergelijking met het jaar daarvoor. Vrijwel alle meldingen van creditcardmaatschappijen worden gedaan op basis van een objectieve indicator.

De FIU-Nederland heeft in 2012 bijgedragen aan een paper gericht op de meldplicht van creditcardmaatschappijen en de witwasrisico's bij creditcardbetalingen. In 2013 zal de discussie over de objectieve en subjectieve meldplicht binnen deze meldgroep worden voortgezet en wordt het contact met de branche geïntensiveerd.

Grafiek 15: Verdachte transacties creditcardmaatschappijen in 2010-2012

Het aantal VT's van de creditcardmaatschappijen is aanzienlijk afgenomen van 114 transacties in 2011 naar 23 transacties in 2012 (zie grafiek 15). De piek in 2011 is te herleiden naar één omvangrijk dossier met 89 VT's. Dit dossier vertekent de trend binnen deze sector.

7.3.2.5 Overige traditionele melders

De categorie overige traditionele melders bestaat uit diverse kleine meldgroepen, waaronder effectenbemiddelaars, levensverzekeraars, financieringsmaatschappijen, assurantietussenpersonen en beleggingsinstellingen en -ondernemingen. Tabel 16 geeft een overzicht van het aantal gemelde OT's en de VT's in de periode 2010-2012.

Tabel 16: Ongebruikelijke en verdachte transacties afkomstig van overige traditionele melders in 2010-2012

Sector	2010		2011		2012	
	Ongebruikelijk	Verdacht	Ongebruikelijk	Verdacht	Ongebruikelijk	Verdacht
Effectenbemiddelaars	11	1	1	0	0	0
Levensverzekeraars	2	2	0	0	13	1
Financieringsmaatschappijen	2	0	8	0	5	0
Assurantietussenpersonen	1	0	1	0	1	0
Beleggingsinstellingen en -ondernemingen	0	0	0	0	0	0
Totaal	16	3	10	0	19	1

In 2012 zijn er 5 OT's ontvangen van financieringsmaatschappijen. Deze zijn allen afkomstig van één melder. Voorts zijn er 13 meldingen ontvangen van levensverzekeraars, waarvan 10 meldingen afkomstig zijn van één levensverzekeraar. De meldingen hebben steeds betrekking op het (voortijdig) afkopen van een levensverzekering en het overboeken van de afkoopsom naar een eigen rekening in het buitenland. De OT's hangen mogelijk samen met fiscale fraude en het buiten het zicht houden van vermogen voor de autoriteiten. In 2012 is tot nu toe één transactie van een levensverzekeraar verdacht verklaard. Aangezien de meeste meldingen vanuit deze branche eind 2012 zijn ontvangen, zal er begin 2013 nader onderzoek plaatsvinden naar de gemelde transacties.

De toezichthouder DNB heeft in 2012 een voorlichtingsbijeenkomst georganiseerd voor onder andere de levensverzekeraars over de meldplicht (op basis van de Wwft) en de Sanctiewet (SW), waar de FIU-Nederland een presentatie heeft verzorgd. In 2013 zal de FIU-Nederland verder in gesprek gaan met het Verbond van Verzekeraars, DNB en de levensverzekeraars om de onderlinge relaties verder te versterken.

7.3.3 Handelaren

Bij de meldgroep handelaren wordt er een onderscheid gemaakt tussen de handelaren in zaken van grote waarde (voertuigen, edelmetalen, vaartuigen, antiek en kunst) en de overige handelaren.^{30/} De ongebruikelijke en verdachte handelarenmeldingen worden getoond in tabel 17.

Tabel 17: Ongebruikelijke en verdachte transacties handelaarsector in 2010-2012

Handelaren in	2010		2011		2012	
	Ongebruikelijk	Verdacht	Ongebruikelijk	Verdacht	Ongebruikelijk	Verdacht
Voertuigen	4.078	393	3.750	458	4.334	238
Edelmetalen	32	12	99	10	798	8
Vaartuigen	86	13	39	7	37	4
Kunst- en antiekhandel	7	0	2	2	1	0
subtotaal	4.203	418	3.890	477	5.170	250
Overige Handelaren	34	2	67	2	58	0
Totaal	4.237	420	3.957	479	5.228	250

^{30/}

Voor zowel "handelaren in zaken van grote waarde" als "overige handelaren" geldt een subjectieve meldplicht, indien de contante betaling bij verkoop EUR 15.000 meer bedraagt.

Alleen handelaren in zaken van grote waarde hebben ook een objectieve meldplicht indien de contante betaling bij verkoop EUR 25.000 of meer bedraagt. Het komt echter regelmatig voor dat "overige handelaren" transacties melden op basis van het objectieve feit dat er een contante verkoop van EUR 15.000 of meer heeft plaatsgevonden en er dus geen sprake is van een vermoeden van witwassen. Dit valt niet onder de meldplicht.

Bovendien is een onderneming alleen een meldplichtige instelling als er een verkoop van goederen plaatsvindt. De aankoop van goud en/of metaal door een handelaar is dus niet meldplichtig.

In 2012 is het aantal meldingen van handelaren met 32% gestegen. Dit komt doordat de voertuigenhandelaren en de edelmetaalhandelaren fors meer zijn gaan melden. Met name in deze laatste categorie stijgt het aantal meldingen van 99 in 2011 naar 798 in 2012. Dit is waarschijnlijk het gevolg van intensiever toezicht van BHM op de edelmetaalhandelaren. Het aantal meldende edelmetaalhandelaren is in twee jaar tijd gestegen van 12 melders in 2010 naar 40 melders in 2012. Een verklaring voor het relatief lage aantal VT's in de goudhandel kan zijn dat de diverse melders hun goud verkopen aan professionele instanties (groothandel, smelterijen, etc.) die goed bekend staan. Omdat er contant wordt betaald in deze sector, vallen de transacties onder de meldplicht. Tot op heden zijn er geen redenen geweest om deze transacties veelvuldig verdacht te verklaren, mede omdat het grootste gedeelte van deze transacties pas in het laatste kwartaal van 2012 zijn gemeld.

Binnen de voertuigenhandel is sprake van een toename van het aantal melders. Het aantal meldingen van vaartuighandelaren is rond hetzelfde niveau gebleven als het jaar ervoor. De piek in 2010 werd veroorzaakt door één melder van wie dat jaar 51 meldingen zijn ontvangen.

Tabel 18: Doormeldreden verdachte transacties handelaarsector in 2010-2012

Doormeldreden	2010		2011		2012	
	Aantal	Aandeel in totaal	Aantal	Aandeel in totaal	Aantal	Aandeel in totaal
Eigen onderzoek	87	21%	344	69%	84	34%
VROS	183	44%	103	18%	57	23%
LOvJ	150	36%	32	5%	106	42%
CJIB en BOOM	0	0%	0	0%	3	1%
Totaal	420	100%	479	100%	250	100%

Het aantal VT's van handelaren is afgenomen van 479 in 2011 naar 250 in 2012, zo blijkt uit tabel 17 en 18. Deze daling lijkt op het eerste gezicht substantieel, maar geeft een vertekend beeld. Een omvangrijk dossier uit 2011 beïnvloedde de algemene dalende trend. Het gaat om één eigen dossier naar maar liefst 262 meldingen. Ook het aantal doormeldingen naar aanleiding van LOvJ-verzoeken wordt beïnvloed door één dossier. Het betreft een dossier met in totaal 62 contante aankopen van voertuigen door twee subjecten voor een totaal bedrag van 2 miljoen euro. Deze subjecten hadden daarnaast voor bijna 8,5 miljoen euro aan geld ingevoerd naar Nederland.

7.3.4 Vrije beroepsbeoefenaars

In tabel 19 wordt een overzicht gegeven van het aantal OT's en VT's van de vrije beroepsbeoefenaars in 2010-2012 en tabel 20 toont het aantal melders in diezelfde periode.

Tabel 19: Ongebruikelijke en verdachte transacties vrije beroepsbeoefenaarsector in 2010-2012

Sector	2010		2011		2012	
	Ongebruikelijk	Verdacht	Ongebruikelijk	Verdacht	Ongebruikelijk	Verdacht
Accountants	676	179	325	66	322	89
Administratiekantoor	0	0	0	0	71	7
Advocaten	27	5	11	4	10	8
Bedrijfseconomische adviseurs	77	45	15	6	11	9
Belastingadviseurs	147	34	35	9	46	9
Makelaars	47	2	23	2	39	11
Notarissen	356	231	359	199	440	248
Onafhankelijk juridisch adviseurs	6	0	0	0	0	0
Trustmaatschappijen	12	4	26	3	38	10
Totaal	1.348	500	794	289	977	391

Tabel 20: Aantal meldende instellingen per vrije beroepsgroep in 2010-2012

Soort melder	2010	2011	2012
Accountants	121	87	83
Administratiekantoor	0	0	20
Advocaten	17	7	10
Bedrijfseconomisch adviseurs	23	8	2
Belastingadviseurs	38	23	17
Makelaars in onroerend goed	6	6	23
Notarissen	112	100	123
Onafhankelijk juridisch adviseurs	3	0	0
Trustmaatschappijen	7	8	6
Eindtotaal	327	239	284

Over het algemeen neemt het aantal OT's van vrije beroepsbeoefenaars na de afname van 2011 weer toe. Ook het aantal vrije beroepsbeoefenaars dat melding doet bij de FIU-Nederland stijgt in 2012 (tabel 20).

In 2010 werden er met name door accountants en belastingadviseurs veel meldingen gedaan die samenhangen met (het aflopen van) de inkeerregeling. In de twee jaren daarna neemt het aantal gemelde transacties én het aantal melders binnen deze beroepsgroepen aanzienlijk af. Van de belastingadviseurs is het aantal meldingen in 2012 wel weer licht gestegen van 35 in 2011 naar 46.

Van makelaars, notarissen en administratiekantoren zijn in 2012 fors meer meldingen ontvangen. Het aantal meldingen van makelaars is gestegen van 23 in 2011 naar 39 OT's in 2012. Opvallend is dat er een groot aantal nieuwe melders is bijgekomen: in 2010 en 2011 maakten 6 makelaars melding van OT's, terwijl dit er in 2012 maar liefst 23 waren, waarvan 21 nieuwe melders. De FIU-Nederland is zeer verheugd met deze ontwikkeling. De toezichtsbezoeken van de BHM; de voorlichtingsactiviteiten van de FIU-Nederland en de inzet van de brancheverenigingen voor makelaars hebben kennelijk hun vruchten afgeworpen. Daarbij heeft de FIU-Nederland samen met de toezichthouder en de brancheverenigingen een nieuw informatieblad met praktijkvoorbeelden en duidelijke witwasindicatoren voor makelaars gepubliceerd, welke door de brancheverenigingen zijn verspreid onder al hun leden.

Het aantal notarismeldingen is toegenomen met ongeveer 23%. Deze toename is herleidbaar naar twee notariskantoren die naar aanleiding van een bezoek van het BFT gezamenlijk 187 OT's hebben gemeld bij de FIU-Nederland. Hiervan heeft FIU-Nederland bijna de helft in 2012 kunnen doormelden naar de opsporing. In 2012 hebben meer notarissen meldingen verricht dan in de jaren ervoor (zie tabel 20).

De FIU-Nederland organiseerde in 2010 een relatiedag voor de trustmaatschappijen en in 2011 is er een nieuw informatieblad voor deze meldgroep uitgegeven. In 2012 zijn er nieuwe melders bijgekomen. Uit tabel 19 kan worden afgeleid dat het aantal meldingen van trustmaatschappijen is toegenomen van 26 naar 38 meldingen. Een groot deel van de meldingen is echter afkomstig van dezelfde melder en heeft betrekking op dezelfde subjecten.

Door wijzigingen in de Wtt (Wet toezicht trustkantoren) valt het enkel domicilie verlenen in combinatie met receptiewerkzaamheden niet langer onder deze wet. Dit kan zorgen voor een verplaatsingseffect, waarbij mogelijk een beroep wordt gedaan op de dienstverlening van andere meldplichtige instellingen onder de Wwft, zoals administratiekantoren, belastingadviseurs en bedrijfsverzamelgebouwen. Deze laatste meldgroep kan domicilie verlenen aan (buitenlandse) personen, rechtspersonen of vennootschappen door een (post)adres ter beschikking te stellen. De administratiekantoren en belastingadviseurs kunnen bijvoorbeeld opdracht krijgen om namens deze (buitenlandse) personen, rechtspersonen of vennootschappen betalingen te verrichten, (buitenlandse) vennootschappen op te richten of aangifte van vennootschapsbelasting te doen. Het is van belang dat administratiekantoren en belastingadviseurs zich ervan bewust zijn dat ze benaderd kunnen worden voor het verlenen van deze diensten.

In 2012 heeft de FIU-Nederland 71 meldingen ontvangen van twintig verschillende administratiekantoren. Dit is een aanzienlijke toename ten opzichte van voorgaande jaren. De meldingen van de administratiekantoren hebben veelal betrekking op hetzelfde subject.

De FIU-Nederland analyseert alle ontvangen transacties van vrije beroepsbeoefenaars, na de standaard matching met politiedata, ook als deze matching geen hit oplevert. In 2012 zijn 391 transacties verdacht verklaard (zie tabel 19). Dit betreft een stijging van 35% ten opzichte van 2011. Het aandeel van notarissen en accountantsmeldingen binnen de VT's is het grootst, maar dit is niet verwonderlijk aangezien dit de grootste meldgroepen zijn. Het bedrag dat gemoeid is met uitgevoerde VT's is in 2012 toegenomen van 150 miljoen euro naar ruim 155 miljoen euro, zo blijkt uit tabel 21. Voorgenomen transacties worden hierbij buiten beschouwing gelaten, omdat deze uiteindelijk niet feitelijk hebben plaatsgevonden. Meldingen van voorgenomen transacties kunnen daarentegen voor de FIU-Nederland relevante informatie leveren over de intenties van een subject en daarmee de ongebruikelijkheid van de transactie.

Tabel 2.1: Totaalbedrag in € gemoeid met uitgevoerde verdachte transacties vrije beroepsbeoefenaarsector in 2010-2012

Soort melder	2010	2011	2012
	Bedrag (in €)	Bedrag (in €)	Bedrag (in €)
Accountants	357.737.000	40.805.000	94.598.000
Administratiekantoor	0	0	1.259.000
Advocaten	61.301.000	5.554.000	1.042.000
Bedrijfseconomisch adviseurs	1.029.000	290.000	19.000
Belastingadviseurs	6.545.000	704.000	235.000
Makelaars	0	19.000	8.170.000
Notarissen	132.406.000	67.685.000	41.180.000
Onafhankelijk juridisch adviseurs	0	0	0
Trustmaatschappijen	751.000	35.060.000	9.174.000
Totaal	559.771.000	150.117.000	155.677.000

De meeste VT's van vrije beroepsbeoefenaars zijn doorgemeld naar aanleiding van eigen onderzoek (51%). De VROS-match volgt daarna als voornaamste doormeldreden (43%). In 2012 zijn met name veel notarismeldingen doorgemeld op VROS.

Zoals uit tabel 19 kan worden afgeleid, zijn er in 2012 35% meer accountantsmeldingen verdacht verklaard. Ook het totaalbedrag dat gemoeid is met de uitgevoerde VT's van accountants, is fors toegenomen (130%) door een omvangrijk dossier van 50 miljoen euro. Het accountantskantoor merkte een ongebruikelijk transactiepatroon op, dat zij vervolgens hebben aangekaart bij de cliënt. Nadat hier geen acceptabele verklaring voor werd gegeven, heeft het accountantskantoor uiteindelijk de opdracht beëindigd. Uit meerdere meldingen komt naar voren dat kantoren de opdracht vroegtijdig teruggeven en vervolgens de (voorgenomen) transacties als ongebruikelijk melden bij de FIU-Nederland.

In 2012 zijn er 248 notarismeldingen verdacht verklaard ten opzichte van 199 transacties in het jaar ervoor. Het totaalbedrag dat gemoeid is met deze VT's ligt echter lager dan in 2010-2011. Het gemiddelde bedrag per uitgevoerde notarismelding ligt rond de 265.000 euro.

^{31/}

De gepresenteerde kengetallen komen mogelijk niet overeen met de cijfers uit het Jaaroverzicht liquide middelen van de Douane. De FIU-Nederland registreert namelijk iedere financiële handeling van een aangifte als een afzonderlijke transactie, terwijl de Douane dit aanmerkt als één aangifte liquide middelen. Bijvoorbeeld, indien een reiziger aangifte doet van het uitvoeren ponden en euro's, dan registreert de FIU-Nederland dit als twee transacties. Voor de Douane vormt dit één aangifte.

De VT's van trustmaatschappijen zijn toegenomen naar 10, maar deze transacties hebben voornamelijk betrekking op eenzelfde subject. Het totaalbedrag van de transacties is in 2012 aanzienlijk lager dan het jaar ervoor. De piek in 2011 wordt veroorzaakt door een omvangrijk dossier van 35 miljoen euro, die betrekking had op uitstaande leningen binnen een ondoorzichtige bedrijfsstructuur.

7.3.5 Overheid

De OT's die worden gemeld door de overheid zijn afkomstig van de Douane en de Belastingdienst/FIOD. Sinds 2007 zijn ten gevolge van de Europese verordening 1889/2005 personen verplicht om bij het binnenkomen of verlaten van de Europese Unie aangifte te doen bij de Douaneautoriteiten van liquide middelen ter waarde van €10.000 euro of meer. Onder liquide middelen wordt onder meer verstaan contant geld, aandelen of cheques voor zover deze niet op naam staan. De Douane stelt deze aangiften liquide middelen ter beschikking aan de FIU-Nederland.^{31/} Daarnaast ontvangt de FIU-Nederland meldingen van de Douane, die zij verricht op basis van haar meldrecht. Het gaat onder andere om het in-, uit- en doorvoeren van goederen als edelmetalen, diamanten en sieraden en intracommunautair vervoer van geld. In dit jaaroverzicht heeft de FIU-Nederland een onderscheid gemaakt tussen deze twee soorten meldingen van de Douane.

Tabel 22: Ongebruikelijke en verdachte transacties overheidssector in 2010-2012

Sector	2010		2011		2012	
	Ongebruikelijk	Verdacht	Ongebruikelijk	Verdacht	Ongebruikelijk	Verdacht
Douane – Aangifte liquide middelen	3.127	58	4.105	55	6.278	171
Douane – Overig	154	32	157	17	431	29
Belastingdienst / FIOD	37	23	25	14	58	16
Eindtotaal	3.319	113	4.287	86	6.767	216

Wat opvalt is de aanzienlijke toename bij alle meldsectoren (tabel 22). Zo neemt het absolute aantal aangiften van liquide middelen (Verordening 1889/2005) toe met bijna 53%. Deze toename wordt grotendeels veroorzaakt doordat er meer aangiften van in-, uit- en doorvoer worden gedaan bij zeehavens. Werden er hier in 2011 nog zo'n 765 meldingen van ontvangen, in 2012 betroffen dit er 1.920. Ook het aantal aangiften bij luchthavens is toegenomen met ruim 30%. Deze toename hangt vermoedelijk samen met de toegenomen bekendheid van reizigers met de aangifteplicht.

Het aantal VT's is ook toegenomen in 2012 naar 216. De voornaamste doormeldreden van Douanemeldingen betreft de VROS-match. Tevens zijn er veel transacties doorgemeld naar aanleiding van een LOVJ-verzoek.

De meldingen van contante uitvoer zijn het sterkst toegenomen in 2012, zo blijkt uit tabel 23. Dit hangt samen met toegenomen aangiften bij zeehavens. Deze aangiften hebben in 80% van de gevallen betrekking op de uitvoer van contant geld.

Tabel 23: Vervoer van contanten in 2010-2012

Soort melding	2010	2011	2012
Contante uitvoer Nederland	806	1.149	2.801
Contante doorvoer Nederland	931	1.130	1.096
Contante invoer Nederland	1.390	1.826	2.381
Totaal	3.127	4.105	6.278

De Douane geeft aan dat zij niet bekend is met witwasrisico's bij de maritieme aangiften, uitgevoerd door vooral rederijen en scheepsagenten, en er daarom een minimale controle inspanning wordt verricht. Voor het in kaart brengen van de herkomst- en bestemmingslanden worden om die reden alleen de aangifteformulieren ingediend bij luchthavens meegenomen. In tabel 24, 25 en 26 wordt een top 5 gegeven van de respectievelijk de herkomstlanden van de in- en doorvoer van contanten en de bestemmingslanden van contante uitvoer via luchthavens.

Tabel 24: Top 5 herkomstlanden bij invoer contanten naar Nederland via luchthavens in 2012

Rang	Herkomst	Aantal	Totaalbedrag (in €)	Gemiddeld bedrag (in €)
1	Nigeria	386	45.484.000	117.835
2	Ghana	234	8.530.000	36.453
3	Egypte	213	7.353.000	34.522
4	Georgië	155	2.632.000	16.979
5	Libië	153	6.352.000	41.516

Tabel 25: Top 5 geldstromen doorvoer contanten via Nederland via luchthavens in 2012

Rang	Traject	Aantal	Totaalbedrag (in €)	Gemiddeld bedrag (in €)
1	Nigeria-Nederland-Duitsland	169	8.253.000	48.834
2	Nigeria-Nederland-België	64	1.720.000	26.873
3	Ghana-Nederland-Duitsland	49	2.888.000	58.944
4	Ghana-Nederland-Zuid Korea	25	728.000	29.109
5	Ghana-Nederland-Verenigd Koninkrijk	18	320.000	17.758

Tabel 26: Top 5 bestemmingslanden bij uitvoer contanten naar Nederland via luchthavens in 2012

Rang	Traject	Aantal	Totaalbedrag (in €)	Gemiddeld bedrag (in €)
1	Turkije	287	4.761.000	16.588
2	Marokko	153	2.056.000	13.439
3	China	84	1.729.000	20.584
4	Thailand	79	1.291.000	16.342
5	Suriname	55	779.000	14.163

Net als de voorgaande jaren staan Nigeria, Ghana en Egypte in de top 5 van de meest voorkomende herkomst-landen van waaruit contant geld naar Nederland wordt meegenomen. De Douane^{32/} geeft aan dat reizigers vanuit Nigeria en Ghana voornamelijk verklaren contanten mee te nemen voor de truck- en autohandel of het aankopen van onderdelen daarvan in Nederland (tabel 24), of voor de doorvoer naar andere landen (tabel 25). Ook het aangegeven ingevoerde geld vanuit Georgië, dat de afgelopen jaren een vlucht heeft genomen, is volgens verklaringen van reizigers bestemd voor de autohandel. Er worden tweedehands auto's in Nederland van aangeschaft. Het is lastig te controleren of deze aankopen van voertuigen ook daadwerkelijk worden gedaan.

Door de ontstane politieke situatie in Libië was eerder het aantal aangiften van contante invoer aanzienlijk verminderd, maar nu staat het land op nummer 5. FIU-Nederland onderzoekt de oorzaak en het eventuele criminogene karakter van deze geldstroom. Turkije valt met 96 aangiften van liquide middelen buiten de top 5, maar wanneer wordt gekeken naar het totaalbedrag dat wordt ingevoerd vanuit Turkije (ongeveer €2,8 miljoen) dan overtreft het bedrag vanuit Georgië. Ook het gemiddelde bedrag van €34.576, dat contant wordt meegenomen vanuit de Verenigde Arabische Emiraten is noemenswaardig. Het aantal aangiften vanuit dit land betreft 51.

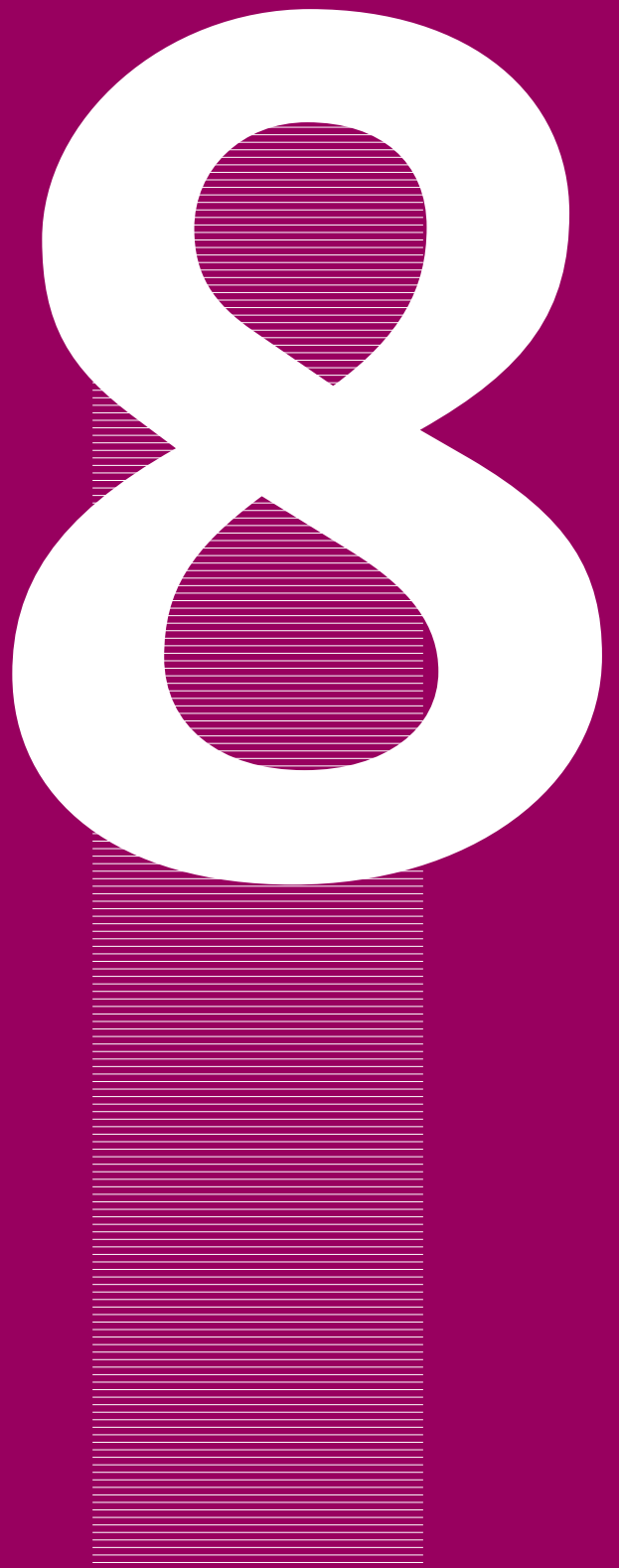
^{32/}

Bron: Jaaroverzicht liquide middelen 2011

^{33/}

Bron: Jaaroverzicht liquide middelen 2011

Vanuit Nederland worden de meeste contante geldbedragen van €10.000 of meer uitgevoerd naar de landen Turkije, Marokko, China, Thailand en Suriname. Het vervoer van contanten naar deze bestemmingslanden kan voornamelijk worden verklaard vanuit het feit dat er veel migranten geld meenemen naar het land van herkomst. De contante geldstroom richting Thailand hangt samen met het aankopen van onroerend goed in dit land, zo blijkt uit documentatie van de Douane.^{33/}

8 Casuïstiek

Hongaars-Nederlands succes bij aanpak fraude bij internetbankieren I

Op een vrijdagmiddag in juni 2012 werd de FIU-Nederland door de Hongaarse FIU geïnformeerd over een verdachte girale overboeking afkomstig van een Nederlandse bankrekening. Het Hongaarse meldpunt vond de binnenkomende transactie dermate verdacht, dat zij van haar bevoegdheid gebruik maakte om het saldo van de rekening in kwestie te bevriezen. Het meldpunt kon het bedrag, ruim 13.000 euro, tot maandag op de Hongaarse Bank bevroren houden en verzocht de FIU-Nederland om nader onderzoek in te stellen.

De FIU-Nederland stelde vast dat er in Groningen aangifte van fraude bij internetbankieren was gedaan. Terwijl de rekeninghouder drie dagen eerder aan het internetbankieren was, slaagden fraudeurs er in om een inlogcode te bemachtigen. Ogenschijnlijk trad er een korte storing op waarna korte tijd later bleek dat er meer dan 13.000 euro van de rekening was afgeboekt ten gunste van een buitenlandse bankrekening.

De FIU-Nederland en de FIU van Hongarije begeleidden de procedure, die de bevoegde autoriteiten van beide landen af dienden te handelen waarna op zondagmiddag op verzoek van de Nederlandse justitiële autoriteiten het bevroren geld formeel in beslag werd genomen. Door het snelle optreden van alle betrokkenen kon voorkomen worden dat het bedrag in handen van de fraudeurs zou vallen.

Hongaars-Nederlands succes bij aanpak fraude bij internetbankieren II

Op 6 december 2012 werd een bedrag van 50.000 euro giraal op een zakelijke bankrekening bij een bank in Hongarije bijgeschreven. De volgende ochtend nam een gemachtigde van de rekening bij de bank 23.000 euro in contanten op. De Hongaarse bank vertrouwde het niet helemaal en informeerde de FIU van Hongarije.

De FIU-Hongarije bevroor hierop het saldo van de bankrekening en vroeg, na een eerste eigen onderzoek, de FIU-Nederland om met spoed de overboeking vanuit Nederland te onderzoeken. Dezelfde dag nog stelde de FIU-Nederland vast dat het om phishing ging, waarvan een bedrijf in Gouda slachtoffer was geworden.

De FIU-Nederland nam hierop contact op met politie Hollands-Midden om een snel justitieel gevolg te realiseren. De volgende ochtend zou om 08.00 uur de termijn van bevroering door de FIU van Hongarije eindigen waardoor de fraudeurs in staat zouden zijn het saldo weg te sluisen. Nog diezelfde dag zorgde het OM, ondersteund door de financieel-economische recherche van politie Hollands-Midden, er voor dat de Hongaarse justitiële autoriteiten een rechtshulp met de vraag tot formele inbeslagneming ontving. In Hongarije kon dit daarom ook op tijd gebeuren, waardoor 27.000 euro buiten bereik van de fraudeurs werd gebracht.

Notaris doorziet poging tot fraude en doet melding voorgenomen transactie

In 2012 ontving een notaris een ongewoon verzoek om een akte te laten passeren. De akte had betrekking op de aankoop van een beleggingspand ter waarde van enige miljoenen euro's. De makelaar van de kopende partij overlegde een koopovereenkomst met het verzoek aan de notaris de levering te verzorgen. Zowel kopende als verkopende partij waren niet eerder cliënt bij het notaris-kantoor geweest.

De notaris vond de situatie dermate vreemd dat hij de makelaar om aanvullende informatie vroeg. De makelaar gaf hierop aan dat de keuze op de notaris was gevallen, omdat hij noch met de koper noch met de verkoper eerder van doen had gehad. De notaris was niet tevreden met de uitleg en vroeg om

de contactgegevens van de koper. Toen de notaris na vele pogingen eindelijk telefonisch contact kreeg met de koper, werd hij doorverwezen naar een adviseur van de koper. Deze laatste persoon bleek onvindbaar. Daarnaast constateerde de notaris dat de verstrekte informatie niet klopte met gegevens uit het kadaster. De notaris weigerde vervolgens zijn diensten en meldde de voorgenomen transactie bij de FIU-Nederland.

Na onderzoek van de FIU-Nederland bleek de argwaan van de notaris terecht. De koper bleek al meerdere keren voor oplichting, vervalsing en verduistering opgepakt te zijn geweest. De poging tot fraude was niet ver genoeg gevorderd om tot een succesvolle vervolging over te gaan, maar de melding werd wel gedeeld met opsporingsinstanties, die hiermee beter zicht kregen op de omvang van de frauduleuze praktijken van de koper. Overigens was de verkopende partij ook geen onbekende van de financiële recherche.

Ondersteuning in strafrechtelijk onderzoek naar frauderende ondernemer

De financieel-economische recherche had een onderzoek ingesteld naar een ondernemer verdacht van fraude. Verscheidene vennootschappen waren failliet gegaan en uit onderzoek bleek dat de verdachte vlak voor de faillissementen het resterende vermogen uit de bedreigde vennootschappen had gehaald en voor privédoeleinden gebruikte.

In dezelfde periode introduceerde de verdachte een nieuwe onderneming, waarbij fantastische rendementen werden beloofd. Investeerders konden instappen met een inleg van ten minste 100.000 euro. Op deze wijze werden enkele miljoenen bij beleggers opgehaald. Het onderzoeksteam constateerde echter dat de verdachte het opgehaalde vermogen vooral voor luxe privéaankopen besteedde, in plaats van voor belegging in handelsactiviteiten.

Op verzoek van het opsporingsteam stelde FIU-Nederland een onderzoek in op basis van haar database OT's en trof daarbij voor enkele tienduizenden euro's aan stortingen op debetcards aan. Deze gemelde transacties werden opgenomen in de bewijsvoering en onderbouwde dat de verdachte op onwettige wijze zichzelf had bevoordeeld ten koste van schuldeisers en zodoende investeerders misleid had.

Eigen onderzoek wijst op witwassen via stroman

Binnen twee jaar verzond een man ongeveer twintig keer geld via geldtransactiekantoren naar enkele begunstigen in een land aan de Middellandse zee. In totaal ging het hier om een bedrag van ruim 50.000 euro. De combinatie van transacties trok de aandacht van de FIU-Nederland. Nadere analyse leerde dat de man in dezelfde periode ook tweemaal het vliegtuig naar het betreffende land had genomen met respectievelijk 10.000 en 13.000 euro contant bij zich.

Dit terwijl de man geen legitiem eigen vermogen had en op bijstandsniveau rond zou moeten komen. Dit leidde tot het vermoeden dat de man voor anderen transacties uitvoerde, om zodoende de identiteit van de werkelijk betrokkenen af te schermen. Voor de FIU-Nederland was dit reden om de transacties verdacht te verklaren en deze ter beschikking van de opsporing te stellen.

FIU-Nederland levert bewijs tegen zakkenrollers

In de zomer van 2012 werd een vrouw slachtoffer van twee zakkenrollers, die met een babbeltruc haar portemonnee konden ontvreemden. De zakkenrollers werden even later op camera vastgelegd toen zij geld opnamen met de bankpas van hun slachtoffer. De rechercheurs belast met het onderzoek plaatsten beelden van de verdachten op het politie-intranet, waarna een rechercheur elders in het land de verdachten herkende. De twee zakkenrollers werden aangehouden.

Nu de identiteit van de zakkenrollers bekend was, kon in de database van de FIU-Nederland gezocht worden naar mogelijke transactie-informatie van de verdachten. De verdachten bleken te koppelen aan transacties waarmee in totaal meer dan 100.000 euro gemoeid was. Daarnaast legde de analyse van de FIU-Nederland een netwerk van contacten rond de verdachten bloot. De transacties en de informatie over het netwerk rond de verdachten werd beschikbaar gesteld aan het opsporingsteam.

De FIU-Nederland droeg met deze informatie bij aan het bewijs betreffende de omvang van het aantal financiële handelingen van de verdachten en leverde inzicht in de relaties met een netwerk van zakkenrollers van dezelfde nationaliteit.

Fraude met donaties aan een charitatieve instelling

Elk jaar organiseerde een stichting een groot evenement om fondsen te werven. Het doel van dit evenement was om onderzoek naar behandelmethoden van ernstig zieke kinderen te bekostigen. Al jaren was dit grote evenement een enorm succes en elk jaar werden vele miljoenen euro's bijeengebracht.

Een bestuurder van de stichting fraudeerde echter twee jaar lang, waardoor hij bijna 650.000 euro naar zichzelf kon laten overboeken. In de constructie die hij opgezet had, gebruikte hij valse facturen voor niet geleverde diensten en gemanipuleerde bankafschriften waardoor hij zijn verduistering administratief af kon dekken.

De externe accountant van de stichting achterhaalde echter de onregelmatigheden en legde de fraude bloot. De stichting stelde de bestuurder onmiddellijk op non-actief en deed aangifte. Tegelijkertijd meldde de externe accountant de frauduleuze transacties aan de FIU-Nederland. De transacties werden in kaart gebracht, verdacht verklaard en ter beschikking gesteld aan het rechte team. Het strafdossier ligt inmiddels bij justitie.

Faillissementsfraude I

Een winkelier had al een aantal jaar moeite om zijn zaak draaiende te houden, maar kon uiteindelijk een faillissement niet voorkomen. Leveranciers, de belastingdienst en andere schuldeisers kregen nul op rekest.

Ogenschijnlijk leken de man en zijn echtgenote volledig bankroet, totdat jaren later een aantal OT's bij de FIU-Nederland werden gemeld. Kennelijk had de man vermogen in contanten buiten bereik van schuldeisers en fiscus gehouden, want drie jaar na het zakelijke debacle stortte hij plotseling voor meer dan honderdduizend euro op een bankrekening. De opmerkelijke verhouding van stortingen met de voorgeschiedenis van de gefailleerde werd door FIU-Nederland onderzocht, waarna het dossier verdacht werd verklaard. Er is een onderzoek naar de man gestart.

Faillissementsfraude II

Een onderneming bankierde al lange tijd bij een Nederlandse bancaire instelling. De bankmutaties waren vrijwel geheel giraal totdat op een bepaald moment ruim 20.000 euro aan contant geld werd opgenomen.

Dit was atypisch voor het bedrijf en voor de branche waarin zij actief was. Tijdens de boekencontrole werd de cashopname dan ook door de externe accountant opgemerkt waarna verduidelijkende vragen werden gesteld. De opname bleek desgevraagd in de administratie verantwoord te zijn als aankoop van een bepaald aantal smartphones voor medewerkers van het betreffende bedrijf. Volgens de directeur van de onderneming had hij de bestelling geplaatst en kon hij deze smartphones van de nieuwste generatie geleverd krijgen. De leverancier van de telefoons stelde daarbij wel als voorwaarde dat de factuur contant zou worden voldaan. En zo geschiedde.

Na analyse van de in de administratie opgenomen factuur bleek een aantal essentiële gegevens te ontbreken. Zo ontbrak het BTW nummer en de Kamer van Koophandel registratie van de leverancier. Dit was voldoende aanleiding voor de accountant om haar bevindingen aan de FIU-Nederland te melden. Bij onderzoek bleek dat de leverende partij veertien dagen na de verkoop van de smartphones failliet was verklaard. De leverancier wist dus op het moment van de verkoop dat hij op korte termijn failliet zou gaan. Gezien deze bevindingen was het aannemelijk dat de factuur buiten de reguliere boekhouding was gehouden en dat de contante betaling niet in de financiële administratie was

opgenomen. Het bleek inderdaad om faillissementsfraude te gaan en het dossier is overgedragen aan een opsporingsdienst die in contact zal treden met de curator in deze faillissementszaak.

'Advance fee fraude': erfenis uit Nigeria

Drie Nederlandse slachtoffers waren onafhankelijk van elkaar met een prachtig verhaal over een erfenis uit het buitenland benaderd. Zij moesten echter wel eerst geld overmaken om het vrijvallen van de erfenis mogelijk te maken. Het vooruitzicht op een riant vergoeding deed hen besluiten de gevraagde onkosten over te maken. Ook toen het bericht kwam, dat er onverwachts iets was voorgevallen waardoor er nog een bedrag aanbetaald moest worden, werd het geld overgemaakt. Zo volgde de ene na de andere overboeking: deels naar een bankrekening in België en deels per money transfer naar Nigeria. De fraudeurs wisten steeds weer bedragen van hun slachtoffers afhandig te maken, de ene keer onder het mom van bankkosten, de andere keer voor kosten van andere aard. Omdat de slachtoffers er na verloop van tijd al flink wat geld in hadden gestopt en zij bang waren al het geld kwijt te raken, bleef men maar betalen.

Onderzoek door FIU-Nederland leverde een overzicht op van 22 money transfers naar drie Nigeriaanse personen, die het geld, meer dan 65.000 euro, van de drie slachtoffers ontvangen hadden. De daders bleken zich van valse identiteiten te hebben bediend en waren met het geld verdwenen.

Na contact met de Belgische FIU, de CFI, bleek dat ook daar slachtoffers in hetzelfde verhaal waren getrapd. Ook zij hadden geld naar de eerder genoemde bankrekening in België overgemaakt. De federale politie was aldaar een onderzoek gestart. De rekeninghouder bleek in het complot te zitten: hij had steeds het gegireerde geld contant opgenomen om het vervolgens per money transfer naar begunstigen in Nigeria over te maken.

De Nederlandse transactie-informatie werd verdacht verklaard en ter beschikking van het Openbaar Ministerie gesteld. Op deze wijze werd het voor de Belgische justitie mogelijk de informatie formeel op te vragen en als bewijs op te nemen in hun gerechtelijke dossiers tegen de Belgische handlanger.

Illegale handelspraktijken over de grens

Een gemelde wisseltransactie van een aantal duizenden euro's in een Scandinavische valuta-soort en een money transfer naar Nederland door één en dezelfde Scandinaviër leidde tot een nadere analyse van FIU-Nederland. De FIU-Nederland gebruikte haar internationale netwerk om de FIU in het betreffende land assistentie te vragen en onderzoek naar de zakelijke aangelegenheden van de man in te stellen om te bezien of de transacties verklaarbaar waren in relatie tot zijn zakelijke activiteiten.

Met betrekking tot de wisseltransactie had de meldende financiële instelling de man naar de herkomst van het geld en reden van omwisseling gevraagd. De man gaf aan dat het om handelskrediet ging. De transacties waren inderdaad gelieerd aan zijn zakelijke activiteiten, maar deze bleken illegaal te zijn: drie maanden na de transacties was hij in zijn eigen land met 11,5 kilogram softdrugs aangehouden. De informatie werd ter beschikking van de betreffende FIU gesteld met toestemming om deze te delen met de behandelende opsporingsdienst in dat land. Het onderzoeksteam gebruikte de FIU-Nederland informatie in hun onderzoek.

Lucratieve hennep-teelt

In februari 2012 kwam er bij de politie in het oosten van Nederland een aangifte van mishandeling binnen. Al snel bleek dat aangever en verdachte onenigheid hadden gekregen over hun gezamenlijke activiteiten in het telen van hennep. Na de mishandeling werd de politie ingeschakeld. Inzake de mishandeling werd proces-verbaal opgemaakt maar tijdens het onderzoek was ook een hennepplantage aangetroffen. Enkele huiszoekingen volgden waarbij onder andere enkele tienduizenden euro's in cash werden aangetroffen.

Beide betrokkenen werden verhoord over het aangetroffen geld, hun financiële handelingen en hun inkomsten uit de hennepcultuur. De verklaringen klopten niet met de bevindingen van de financieel rechercheurs. Dat gold ook voor een aan de FIU-Nederland gemelde contante aankoop van een auto. Het financiële onderzoek zal binnenkort afgesloten worden en de aankoop van de auto wordt als onderdeel van de onderbouwing voor de berekening van het crimineel verkregen vermogen opgevoerd. Een vaststaand feit, dat de ontneming van het in beslag genomen vermogen vereenvoudigt.

Bijlage 1 - Lijst met belangrijke afkortingen

AIVD	Algemene Inlichtingen- en veiligheidsdienst
AFM	Autoriteit Financiële Markten
BES	de BES eilanden van Caribisch Nederland: Bonaire, St. Eustatius en Saba
BFT	Bureau Financieel Toezicht
BHM	Belastingdienst Holland-Midden/Unit MOT
BIBOB	Bevordering integriteitbeoordelingen door het openbaar bestuur
BOOM	Bureau Ontnemingswetgeving Openbaar Ministerie
BVA	Beveiligingsambtenaar
CIE	Criminele Inlichtingen Eenheid
CJIB	Centraal Justitieel Incasso Bureau
CN	Caribisch Nederland
CT&PF	Contraterrorisme & proliferatiefinanciering
CT-Infobox	Contra terrorisme Infobox
DNB	De Nederlandsche Bank
DNR	Dienst Nationale Recherche (onderdeel KLPD)
ESW	Egmont Secure Web
FATF	Financial Action Task Force
FEC	Financieel Expertise Centrum
FIET	Flexibel Intelligence & Expertise Team
FinEC	Programma Financieel Economische Criminaliteit
FIOD	Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst
GoAML	Government Anti-Money Laundering, ICT applicatie gebouwd door UNODC
i-COV	Infobox Crimineel en Onverklaarbaar Vermogen
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
KLPD	Korps landelijke politiediensten
KMar	Koninklijke Marechaussee
KPCN	Korps Politie Caribisch Nederland
KvK	Kamer van Koophandel
LOvJ	Landelijk Officier van Justitie
MFA	Meld Formulier Applicatie
MOT	Meldpunt Ongebruikelijke Transacties
MOU	Memorandum of Understanding
MRO	Melding Recherche Onderzoek
NDB	Nationaal Dreigingsbeeld
NVB	Nederlandse Vereniging van Banken
NVM	Nederlandse Vereniging van Makelaars o.g. en Vastgoeddeskundigen

OM	Openbaar Ministerie
OOV	Openbare Orde en Veiligheid
OpWG	Operational Working Groep van de Egmont Groep
OT	Ongebruikelijke transactie
RIEC	Regionaal Informatie en Expertise Centrum
SZW	Inspectie van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TFTP	Terrorist finance tracking programme
TRACK	Toezicht Rechtspersonen, Analyse, Controle en Kennisgeving
UNODC	United Nations Office on Drugs and Crime
VBO Makelaar	brancheorganisatie voor makelaars en taxateurs in onroerend goed
VIC	Vastgoed Intelligence Centre
VKC	Vastgoed Kennis Centrum
VROS	Verwijzingsindex Recherche Onderzoeken en Subjecten
VT	Verdachte transactie
VtsPN	Voorziening tot Samenwerking Politie Nederland
Wft	Wet op het financieel toezicht
Wwft	Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme

Colofon

Uitgave:	FIU-Nederland Postbus 3016 2700 KX Zoetermeer
Website	www.fiu-nederland.nl
Redactie:	FIU-Nederland

Zoetermeer, mei 2013
Copyright © 2013 FIU-Nederland

Behoudens de door de wet gestelde uitzonderingen, alsmede behoudens voorzover in deze uitgave nadrukkelijk anders is aangegeven, mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de FIU-Nederland.

Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die nochtans onvolledig of onjuist is opgenomen, aanvaarden de auteur(s), redactie en de FIU-Nederland geen aansprakelijkheid. Voor eventuele verbeteringen van de opgenomen gegevens houden zij zich gaarne aanbevolen.

